

**แนวทางการปฏิบัติตาม
พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ
พ.ศ. ๒๕๔๐
ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ**

จัดทำโดย

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

**แนวทางการปฏิบัติตาม
พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ
พ.ศ. ๒๕๔๐
ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ**

หนังสือ แนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

ทำเนียบรัฐบาล เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

โทรศัพท์   ๐ ๒๒๘๒ ๒๒๘๓

โทรสาร   ๐ ๒๒๘๒ ๘๙๙๔

www.oic.go.th

e-mail : infothai@oic.go.th

พิมพ์เมื่อ กันยายน ๒๕๕๗

- ที่ปรึกษา
- นายเยี่ยมศักดิ์ คุ้มอินทร์
ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
  - คณะทำงานด้านกฎหมาย
สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

ผู้เรียบเรียงและพิสูจน์อักษร   นางภคพิชา จันทศิริ
ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมและเผยแพร่สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

พิมพ์ที่   บริษัท สหมิตรพรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด
โทรศัพท์   ๐ ๒๙๐๓ ๘๒๕๗ - ๙
โทรสาร   ๐ ๒๙๒๑ ๔๕๘๗

จำนวนที่พิมพ์ ๑๐,๐๐๐ เล่ม

คำนำ

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ หรือกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการได้กำหนดหน้าที่ให้หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องปฏิบัติอยู่หลายประการ อาทิ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร (การนำข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ ไปลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา การนำข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๘ ไปจัดไว้ในศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงาน การจัดหาข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนตามที่ขอเป็นการเฉพาะรายตามมาตรา ๑๑) การมีคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำขอ (ตามมาตรา ๑๔ และ ๑๕) การคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล (การจัดระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๓ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลโดยปราศจากความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลเว้นแต่เป็นการเปิดเผยตามมาตรา ๒๔ และการแก้ไขเปลี่ยนแปลง/ลบข้อมูลส่วนบุคคลตามคำขอตามมาตรา ๒๕) การปฏิบัติตามคำวินิจฉัยภายใน ๗ วัน และการรายงานผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ ปีละ ๑ ครั้ง เป็นต้น ดังนั้นผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐควรมีความรู้ ความเข้าใจในพระราชบัญญัติฉบับนี้ และถือปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้การดำเนินการต่างๆ ของเจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ อันจะมีส่วนให้ปัญหาการคอร์รัปชันลดลงได้ ซึ่งจะนำไปสู่การปกครองตามหลักธรรมาภิบาลและมีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น

หนังสือ แนวทางการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐฉบับนี้เป็นการนำคู่มือ การปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งจัดพิมพ์เมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๔๕ และที่ปรับปรุงที่จัดพิมพ์เมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๔๘ มาปรับปรุง แก้ไขและเพิ่มเติมเนื้อหาให้ทันสมัยและครบถ้วนมากขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการหวังว่า หนังสือ แนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐฉบับนี้จะช่วยให้ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งประชาชนผู้สนใจได้มีความรู้และความเข้าใจในหลักการ สาระสำคัญและถือปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้ได้อย่างถูกต้องมากขึ้น ซึ่งจะช่วยผลักดันให้เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ สำเร็จได้

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
กันยายน ๒๕๕๗

แนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐
ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

สารบัญ

	หน้า
๑. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐	๑
๑.๑ ความเป็นมา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์	๑
๑.๓ เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ	๒
๑.๔ ประโยชน์ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ	๒
๑.๕ ความสัมพันธ์กับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	๓
๒. หลักการและสาระสำคัญของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐	๖
๒.๑ หลักการสำคัญ	๖
๒.๒ นิยามและขอบเขตการบังคับใช้	๖
๒.๓ องค์การตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ	๗
๒.๔ ข้อยกเว้นตามกฎหมาย	๑๑
๓. สิทธิของประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการ	๑๓
๓.๑ สิทธิต่อรัฐข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗	๑๓
๓.๒ สิทธิตรวจดูข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๘	๑๓
๓.๓ สิทธิขอข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๑	๑๔
๓.๔ สิทธิร้องเรียนหน่วยงานของรัฐ	๑๕
๓.๕ สิทธิคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร	๑๖
๓.๖ สิทธิอุทธรณ์	๑๖
๓.๗ สิทธิเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของตน	๑๗
๓.๘ สิทธิศึกษาค้นคว้าเอกสารประวัติศาสตร์	๑๘
๔. การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐	๑๙
๔.๑ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ	๑๙
๔.๒ การห้ามมิให้เปิดเผยหรืออาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผย	๒๗
๔.๓ การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร	๓๐
๔.๔ หลักปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐในการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล	๓๒
๔.๕ การปฏิบัติตามคำแนะนำหรือความเห็นของคณะกรรมการ	๓๕

๕. กรณีตัวอย่าง	๓๖
๕.๑ การร้องเรียน	๓๖
๕.๒ การอุทธรณ์	๓๙
๕.๓ การहारือ	๔๔
ภาคผนวก	๔๙
๑. พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐	๕๑
- OFFICIAL INFORMATION ACT, B.E. 2540	๖๘
๒. กฎกระทรวงออกตามความในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ	๗๙
๓. ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ	๙๑
๔. ระเบียบคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ	๑๐๙
๕. มติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ	๑๑๗
๖. ตัวอย่างหนังสือที่เกี่ยวข้อง	๑๒๕
- คำขอข้อมูลข่าวสาร	๑๒๘
- หนังสือร้องเรียน	๑๒๙
- หนังสืออุทธรณ์	๑๓๐
๗. ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐ	๑๓๓

บทที่ ๑ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

๑.๑ ความเป็นมา

ก่อนที่จะมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ประชาชนมีสิทธิอยู่อย่างจำกัดในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ของราชการ จนกระทั่งเหตุการณ์เมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๓๕ นิสิตนักศึกษา นักวิชาการและสื่อมวลชนได้เรียกร้องให้มีกฎหมายเพื่อรองรับสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการที่ประชาชนจะใช้เพื่อตรวจสอบการดำเนินงานต่างๆ ของรัฐให้มีความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ

นายอานันท์ ปันยารชุน นายกรัฐมนตรี ซึ่งให้ความสำคัญกับการให้การเมือง การปกครองมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ได้ผลักดันให้มีการร่างกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการขึ้น แต่ยังไม่ผ่านการพิจารณาจากสภาผู้แทนราษฎรเนื่องจากการยุบสภา จนในที่สุดสมัยของพลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้ส่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาอีกครั้ง ซึ่งมีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๔๐ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับ เล่มที่ ๑๑๔ ตอนที่ ๔๖ ก เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๔๐ และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๔๐

๑.๒ วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของการจัดให้มีพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ คือ

(๑) การรับรองสิทธิได้รู้ (Right to Know) ของประชาชน เพื่อให้ประชาชนนำข้อมูลข่าวสารที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ตามความต้องการ ได้แก่

- เพื่อปกป้องประโยชน์ส่วนตน
- เพื่อปกป้องประโยชน์สาธารณะ
- เพื่อมีส่วนร่วมในการบริหารราชการ

(๒) การคุ้มครองข้อมูลข่าวสารขององค์กร ได้แก่

- ข้อมูลความลับของทางราชการ ซึ่งต้องปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔
- ข้อมูลความลับของเอกชน เช่น เทคนิคการผลิต สูตรผลิตภัณฑ์ เป็นต้น

(๓) การคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล เพื่อมิให้มีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล และความเป็นส่วนตัว (Privacy)

๑.๓ เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ

(๑) เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้หรือได้ทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานต่างๆ ของรัฐ เพื่อสามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ อันจะเป็นการส่งเสริมให้มีรัฐบาลที่บริหารบ้านเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส เป็นไปเพื่อประโยชน์ของประชาชนมากยิ่งขึ้น

(๒) เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐไม่ต้องเปิดเผยหรืออาจไม่เปิดเผยเพื่อให้ชัดเจนต่อการปฏิบัติ โดยจำกัดเฉพาะข้อมูลข่าวสารที่หากเปิดเผยแล้วจะเกิดความเสียหายต่อประเทศชาติหรือต่อประโยชน์ที่สำคัญของเอกชน

(๓) เพื่อคุ้มครองการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐ

๑.๔ ประโยชน์ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ

(๑) ช่วยกระตุ้นและส่งเสริมการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชน

การที่ประชาชนมีโอกาสรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานต่างๆ ของหน่วยงานภาครัฐ จะทำให้ประชาชนได้รู้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง และการมีข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอจะทำให้สามารถใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการบริหารงานภาครัฐได้มากขึ้น

(๒) ช่วยเปลี่ยนแปลงทัศนคติหรือค่านิยมของเจ้าหน้าที่และหน่วยงานภาครัฐให้ปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงหลักประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและความโปร่งใส

การเปิดเผยหรือไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ ตามที่ประชาชนใช้สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ จะเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้เจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐเกิดความตื่นตัว และปรับปรุงพัฒนาตนเองและหน่วยงานอย่างมาก ทั้งในเรื่องความสำเร็จ ผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายและพร้อมให้ตรวจสอบได้ตลอดเวลา ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางทัศนคติต่อการใช้อำนาจรัฐของเจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานของรัฐให้มีความโปร่งใส

(๓) ช่วยส่งเสริมและพัฒนาระบบการเมืองและระบบการบริหารของประเทศให้มีความโปร่งใส

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ จะช่วยให้ข้าราชการประจำและข้าราชการการเมืองปฏิบัติงานด้วยความถูกต้อง โปร่งใสมากขึ้น เพราะประชาชนสามารถรับรู้และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการ เพื่อการตรวจสอบการดำเนินงานต่างๆ ได้ อันจะส่งผลให้เกิดการพัฒนากระบวนการบริหารและการปฏิบัติงานทั้งฝ่ายการเมืองและข้าราชการประจำให้เป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสมมากขึ้น

(๔) ช่วยให้ประชาชนได้รับความเป็นธรรมในการพิทักษ์สิทธิของตน

๑.๕ ความสัมพันธ์กับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐

แม้ว่าพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ จะประกาศใช้ก่อนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ เล็กน้อยแต่ก็มีความสัมพันธ์และรองรับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในหลายมาตรา กล่าวคือ

- มาตรา ๓๔ วรรคสอง บัญญัติว่า “การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลาย ซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวจะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน”

ซึ่งกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้มีบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐและแนวปฏิบัติอย่างชัดเจน อันเป็นการคุ้มครองสิทธิของบุคคลตามมาตรา ๓๔ ของรัฐธรรมนูญดังกล่าว

- มาตรา ๕๘ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชน หรือส่วนได้เสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ซึ่งสอดคล้องและตรงกับวัตถุประสงค์ที่สำคัญของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ที่ต้องการให้ประชาชนมีโอกาสรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐอย่างกว้างขวาง จึงอาจกล่าวได้ว่า พระราชบัญญัตินี้ได้มีบทบัญญัติที่รองรับรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๕๘ อย่างชัดเจนและสมบูรณ์มากที่สุด

- มาตรา ๕๙ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบข้อมูล คำชี้แจงและเหตุผลจากหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวกับตนหรือชุมชนท้องถิ่น และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของประชาชนที่กฎหมายบัญญัติ”

ซึ่งบทบัญญัตินี้จะดำเนินการได้สมบูรณ์ก็จะต้องเริ่มจากพื้นฐานการให้ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐแก่ประชาชนอย่างถูกต้องและเพียงพอก่อนนั่นเอง

(๒) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐

- มาตรา ๔ บัญญัติว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง”

- มาตรา ๓๕ บัญญัติว่า “สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนความเป็นอยู่ส่วนตัวย่อมได้รับความคุ้มครอง

การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีการใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวจะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากการแสวงประโยชน์โดยมิชอบจากข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ซึ่งกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้มีบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของรัฐไว้อย่างชัดเจน เช่นกัน

- มาตรา ๕๖ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชน หรือส่วนได้เสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่น หรือเป็นข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ

- มาตรา ๕๗ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวกับตนหรือชุมชนท้องถิ่น และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปประกอบการพิจารณาในเรื่องดังกล่าว”

ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ และเป็นไปตามมาตรา ๙(๘) ของกฎหมายฉบับเดียวกัน

(๓) พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

- มาตรา ๓๗ บัญญัติว่า “คำสั่งทางปกครองที่ทำเป็นหนังสือและการยืนยันคำสั่งทางปกครองเป็นหนังสือต้องจัดให้มีเหตุผลไว้ด้วย และเหตุผลนั้นอย่างน้อยต้องประกอบด้วย (๑) ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ (๒) ข้อกฎหมายที่อ้างอิงและ (๓) ข้อพิพาทและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจ”

- มาตรา ๔๐ บัญญัติว่า “คำสั่งทางปกครองที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งต่อไปได้ให้ระบุ ... ระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งดังกล่าวไว้ด้วย

ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่งให้ระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์ ... ถ้าไม่มีการแจ้งใหม่และระยะเวลาดังกล่าวมีระยะเวลายาวกว่าหนึ่งปี ให้ขยายเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่รับคำสั่งทางปกครอง”

ซึ่งกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการได้กำหนดระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์ไว้และใช้หลักการเดียวกันถ้าไม่มีการแจ้งสิทธิอุทธรณ์ระยะเวลาจะขยายเป็นหนึ่งปีเช่นเดียวกัน

(๔) พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

- มาตรา ๔๒ บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายในเรื่องใดไว้โดยเฉพาะ การฟ้องคดีปกครองในเรื่องนั้น จะกระทำได้อต่อเมื่อมีการดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการดังกล่าว และได้มีการสั่งการตามกฎหมายนั้นหรือมิได้มีการสั่งภายในเวลาอันสมควรหรือภายในเวลาที่กฎหมายนั้นกำหนด”

ซึ่งถ้าหากประชาชนจะฟ้องคดีต่อศาลปกครองเกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ของหน่วยงานของรัฐแล้ว ประชาชนจะต้องดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีเสียเวลาแก้ไขในเบื้องต้นก่อน คือ ต้องร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการก่อน ซึ่งความเห็นหรือคำแนะนำของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะเป็นส่วนหนึ่งที่จะใช้ประกอบการพิจารณาของศาลปกครองด้วย

(๕) พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖

- มาตรา ๓๘ บัญญัติว่า “เมื่อส่วนราชการใดได้รับการติดต่อสอบถามเป็นหนังสือจากประชาชน .... ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการที่จะต้องตอบคำถามหรือแจ้งการดำเนินการให้ทราบภายในสิบห้าวันหรือภายในเวลาที่กำหนด .... ”

ซึ่งกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการได้ใช้มาตรา ๓๘ นี้ในเรื่องของการแจ้งการดำเนินการในเวลาอันสมควรเช่นเดียวกัน

- มาตรา ๔๔ บัญญัติว่า “ส่วนราชการต้องจัดให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับงบประมาณรายจ่ายแต่ละปี รายการเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างที่จะดำเนินการในปีงบประมาณนั้น และสัญญาใดๆ ที่มีการอนุมัติให้จัดซื้อจัดจ้างแล้ว ให้ประชาชนสามารถขอดูหรือขอตรวจสอบได้ ณ สถานที่ทำการของส่วนราชการและระบบเครือข่ายสารสนเทศของส่วนราชการ ทั้งนี้ การเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวต้องไม่ก่อให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบหรือความเสียหายแก่บุคคลใดในการจัดซื้อหรือจัดจ้าง”

ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๙ (๓) และ (๖) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และการใช้สิทธิขอข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน

บทที่ ๒ หลักการและสาระสำคัญของ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

๒.๑ หลักการสำคัญ

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นกฎหมายที่รองรับ “สิทธิได้รู้” (Right to know) ของประชาชน โดยได้กำหนดสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ และกำหนดหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย เพื่อรองรับและคุ้มครองสิทธิของประชาชนไปพร้อมกัน พระราชบัญญัติฉบับนี้มีหลักการที่สำคัญ เพื่อ

(๑) ให้ประชาชนมีโอกาสรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่างๆ ของรัฐ โดยกำหนดข้อยกเว้นให้ชัดเจน ซึ่งประชาชนทุกคนสามารถใช้สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้โดยไม่จำเป็นต้องมีส่วนได้เสียกับข้อมูลข่าวสารนั้น เพื่อการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐให้เป็นไปอย่างโปร่งใส อันเป็นหลักการพื้นฐานที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาสังคมประชาธิปไตย

(๒) ข้อมูลข่าวสารของราชการเกือบทั้งหมดหรือส่วนใหญ่สามารถเปิดเผยได้ภายใต้หลักการที่ว่า “เปิดเผยเป็นหลัก ปกปิดเป็นข้อยกเว้น” โดยข้อยกเว้นจะมีได้เฉพาะกรณีที่มีกฎหมายกำหนดว่าไม่ต้องเปิดเผยเท่านั้น

(๓) ให้ความคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งหน่วยงานจะเปิดเผยข้อมูลต่อหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นหรือผู้อื่นโดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าของข้อมูลมิได้ เว้นแต่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น

๒.๒ นิยามและขอบเขตการบังคับใช้

นิยาม

ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ บัญญัติว่า

ข้อมูลข่าวสาร หมายความว่า สิ่งที่มีสื่อความหมายให้รู้เรื่องราว ข้อเท็จจริง ข้อมูล หรือสิ่งอื่นใดๆ ไม่ว่าจะสื่อความหมายนั้นจะทำได้โดยสภาพของสิ่งนั้นเองหรือโดยผ่านวิธีการใดๆ และไม่ว่าจะได้จัดทำไว้ในรูปของเอกสาร แฟ้ม รายงาน หนังสือ แผนผัง แผนที่ ภาพวาด ภาพถ่าย फिल्म การบันทึกภาพหรือเสียง การบันทึกโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือวิธีอื่นใดที่ทำให้สิ่งที่บันทึกไว้ปรากฏได้

ข้อมูลข่าวสารของราชการ หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐหรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเอกชน

หน่วยงานของรัฐ หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ศาลเฉพาะในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดี องค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพ หน่วยงานอิสระของรัฐและหน่วยงานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

เจ้าหน้าที่ของรัฐ หมายความว่า ผู้ซึ่งปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ

ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับ *สิ่งเฉพาะตัวของบุคคล* เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม ประวัติการทำงาน *บรรดาที่มีชื่อของผู้นั้น หรือเลขหมาย รหัสหรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้ นั้นได้* เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผลบนที่ลักษณะเสียงของคน หรือรูปถ่าย และให้หมายความรวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย

คณะกรรมการ หมายความว่า คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

คนต่างด้าว หมายความว่า บุคคลธรรมดาที่ไม่มีสัญชาติไทยและไม่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย และนิติบุคคลที่เป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนที่มีทุนเกินกึ่งหนึ่งเป็นของคนต่างด้าว หรือสมาคมที่มีสมาชิกเกินกึ่งหนึ่งเป็นคนต่างด้าว สมาคมหรือมูลนิธิที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ของคนต่างด้าว หรือนิติบุคคลอื่นใดที่มีผู้จัดการหรือกรรมการเกินกึ่งหนึ่งเป็นคนต่างด้าว

ขอบเขตการบังคับใช้

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ เป็นกฎหมายที่ได้ให้สิทธิแก่ประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ มิได้กำหนดสิทธิและหน้าที่ระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกันในเรื่องข้อมูลข่าวสารของราชการ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายจึงมิใช่ผู้ทรงสิทธิ มีเฉพาะประชาชนเท่านั้นที่มีสิทธิตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

จากหลักการ คำนียามและขอบเขตการบังคับใช้ข้างต้นจะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ ได้สะท้อนภาพที่ชัดเจนที่ต้องการให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐอย่างกว้างขวาง ความหมายของข้อมูลข่าวสารของราชการจึงครอบคลุมกว้างขวางทั้งข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการดำเนินการของรัฐ และที่เกี่ยวกับเอกชนที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งขอบเขตของหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในบังคับของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ ฉบับนี้ กำหนดไว้ครอบคลุมกว้างขวางเพื่อให้ทุกหน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติตามกฎหมายนี้

๒.๓ องค์กรตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ

ประกอบด้วย ๔ ประเภท คือ

(๑) คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ หรือ กขร. ประกอบด้วย

- รัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ

- ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงพาณิชย์ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ และผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ เป็นกรรมการ

- ผู้ทรงคุณวุฒิจากภาครัฐและเอกชน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง รวม ๙ คน อยู่ในวาระ ๓ ปี เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารฯ มีอำนาจหน้าที่

- สอดส่องดูแลและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

- ให้คำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ตามที่ได้รับคำขอ

- เสนอแนะในการตราพระราชกฤษฎีกาและออกกฎกระทรวงหรือระเบียบของคณะรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัตินี้ตามที่ได้รับคำขอ

- พิจารณาและให้ความเห็นเรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัตินี้

- จัดทำรายงานการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ เสนอคณะรัฐมนตรีเป็นครั้งคราวอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

- ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

- ดำเนินการเรื่องอื่นตามที่คณะรัฐมนตรี หรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

(๒) คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร หรือ กวฉ. ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งตามข้อเสนอของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารฯ โดยคณะหนึ่งๆ จะต้องมีการไม่น้อยกว่า ๓ คน อยู่ในวาระได้ ๓ ปี ซึ่งในปัจจุบันมีคณะกรรมการวินิจฉัยฯ รวม ๕ สาขา คือ

- สาขาการแพทย์และสาธารณสุข

- สาขาต่างประเทศและความมั่นคงของประเทศ

- สาขาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี อุตสาหกรรมและการเกษตร

- สาขาเศรษฐกิจและการคลังของประเทศ

- สาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย

คณะกรรมการวินิจฉัยฯ มีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๔ หรือ มาตรา ๑๕ หรือคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านตามมาตรา ๑๗ หรือคำสั่งไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๕

ทั้งนี้ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้เป็นที่สุด

(๓) สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ หรือ สขร.

เป็นหน่วยงานระดับสำนักในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีโครงสร้างประกอบด้วย

- ฝ่ายบริหารทั่วไป (ฝบท.)
- ส่วนนโยบายและวิเคราะห์ (สนค.)
- ส่วนงานวินิจฉัยอุทธรณ์ (สวธ.)
- ส่วนดำเนินการเรื่องร้องเรียนและตอบข้อหาหรือ (สรท.)
- ส่วนส่งเสริมและเผยแพร่สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสาร (สสผ.)
- กลุ่มงานพัฒนาระบบสารสนเทศข้อมูลข่าวสาร (กพส.)

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารฯ มีหน้าที่ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานธุรการและวิชาการ ให้แก่ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารฯ และคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ และให้คำปรึกษาแก่เอกชนเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

(๔) หน่วยงานของรัฐ ประกอบด้วย

- ราชการส่วนกลาง ได้แก่ กระทรวงและกรมต่างๆ
- ราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่ จังหวัดต่างๆ (สำนักงานจังหวัดและส่วนราชการต่างๆ ซึ่งกระทรวง กรม ได้จัดตั้งขึ้นในจังหวัด)
- ราชการส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เทศบาล (เทศบาลนคร เทศบาลเมืองและเทศบาลตำบล) และองค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ (กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา)
- รัฐวิสาหกิจ ได้แก่ การทางพิเศษแห่งประเทศไทย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย การท่าเรือแห่งประเทศไทย การรถไฟแห่งประเทศไทย การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค การประปานครหลวง การประปาส่วนภูมิภาค ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ บริษัท ท่าอากาศยานไทย โรงงานยาสูบ ฯลฯ
- ส่วนราชการสังกัดรัฐสภา คือ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา (สว.) และสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (สผ.)
- ศาลเฉพาะในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดี คือ สำนักงานศาลยุติธรรม (ศย.) สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ (ศร.) และสำนักงานศาลปกครอง (ศป.)
- องค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพ คือ สภานายความ แพทยสภา ทันตแพทยสภา สัตวแพทยสภา สภาการพยาบาล สภากายภาพบำบัด สภาเภสัชกรรม สภาวิชาชีพบัญชี สภาวิศวกร และสภาสถาปนิก

- หน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ ได้แก่ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ฯลฯ

- หน่วยงานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ได้แก่ สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) สำนักงานบริหารการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน (องค์การมหาชน) ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) โรงพยาบาลบ้านแพ้ว (องค์การมหาชน) ฯลฯ

หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่

- กำหนดนโยบายในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของหน่วยงาน
- จัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูในศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงาน (ประกาศ กขร. เมื่อวันที่ ๒๔ ก.พ. ๒๕๔๑)

- จัดตั้งคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการของหน่วยงาน (มติ ครม. เมื่อวันที่ ๒๙ ธ.ค. ๒๕๔๑)

- ให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติตามคำวินิจฉัยภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่รับทราบคำวินิจฉัย หากไม่ปฏิบัติตามโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้ผู้บังคับบัญชาลงโทษทางวินัยทุกกรณี (มติ ครม. เมื่อวันที่ ๙ มี.ค. ๒๕๔๒)

- ให้นำประกาศประกวดราคาและประกาศสอบราคาของหน่วยงานของรัฐที่หัวหน้าส่วนราชการลงนามแล้วเป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามมาตรา ๙ (๘) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ (ประกาศ กขร. เมื่อวันที่ ๒๑ ต.ค. ๒๕๔๒)

- ให้นำสรุปผลการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐเป็นรายเดือน ตามแบบ สขร.๑ เป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามมาตรา ๙ (๘) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ (ประกาศ กขร. เมื่อวันที่ ๑ ธ.ค. ๒๕๔๓)

- ให้รายงานผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง (มติ ครม. เมื่อวันที่ ๒๑ ธ.ค. ๒๕๔๖)

- ให้บริการข้อมูลข่าวสารด้วยความรวดเร็ว (มติ ครม. เมื่อวันที่ ๒๘ ธ.ค. ๒๕๔๗)

● กรณีมีข้อมูลพร้อมที่จะให้ได้ ต้องดำเนินการให้โดยเร็วหรือภายในวันที่รับคำขอ

● กรณีข้อมูลที่ขอเป็นจำนวนมากหรือไม่สามารถดำเนินการได้ภายใน ๑๕ วัน จะต้องแจ้งผู้ขอทราบภายใน ๑๕ วัน รวมทั้งแจ้งกำหนดวันที่จะดำเนินการแล้วเสร็จให้ผู้ขอทราบ

- ให้นำข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ เป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามมาตรา ๙ (๘) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ (ประกาศ กขร. เมื่อวันที่ ๗ มิ.ย. ๒๕๕๓)

- ให้นำข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ และมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้เผยแพร่
ในเว็บไซต์ของหน่วยงาน (มติ ครม. เมื่อวันที่ ๒๐ เม.ย. ๒๕๕๔)

- ให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานให้ความร่วมมือให้เจ้าหน้าที่ในสังกัดเข้าอบรมองค์ความรู้
เกี่ยวกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ ผ่านระบบบริหารจัดการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์
(e- learning) ของสำนักงาน ก.พ. หรือจัดหลักสูตรหรือสอดแทรกวิชาเกี่ยวกับพระราชบัญญัติฉบับนี้
ในหลักสูตรที่จัดอยู่แล้วของแต่ละหน่วยงาน (มติ ครม. เมื่อวันที่ ๒๔ ม.ค. ๒๕๕๕)

(๕) ประชาชนผู้ทรงสิทธิรับรู้ ประกอบด้วย

- ประชาชนคนไทยทั่วไป
- คนต่างด้าวที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย (บุคคลธรรมดาและนิติบุคคล)
- นิติบุคคลและกลุ่มบุคคล
- เจ้าหน้าที่ของรัฐ (ในนามส่วนตัว)

๒.๔ ข้อยกเว้นตามกฎหมาย

การที่พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มีหลักการและสาระสำคัญที่จะ
ส่งเสริมให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการมากที่สุด การไม่เปิดเผยจะทำให้เฉพาะเท่าที่จำเป็นเท่านั้น
อย่างไรก็ดี ในพระราชบัญญัติฉบับนี้ก็มีข้อยกเว้นกำหนดไว้เพื่อให้การใช้สิทธิได้รู้ของประชาชนและการปฏิบัติ
ตามกฎหมายมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

ข้อยกเว้นตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ ได้แก่

- มาตรา ๘ วรรคสาม บัญญัติว่า “บุคคลไม่ว่าจะมีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องหรือไม่ก็ตาม
ย่อมมีสิทธิเข้าตรวจดู ขอสำเนาหรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งได้
ในกรณีที่สมควรหน่วยงานของรัฐโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ จะวางหลักเกณฑ์เรียกค่าธรรมเนียม
ในการนั้นก็ได้ โดยให้คำนึงถึงการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยประกอบด้วย ทั้งนี้เว้นแต่จะมีกฎหมายเฉพาะบัญญัติไว้
เป็นอย่างอื่น”

หมายความว่า การเรียกเก็บค่าธรรมเนียม โดยปกติจะต้องไม่เกินที่กำหนดในประกาศ
คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๔๒ แต่กฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารฯ
ได้มีข้อยกเว้นไว้ว่า ถ้ามีกฎหมายเฉพาะบัญญัติไว้ก็สามารถเรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามที่กฎหมายเฉพาะ
กำหนดได้

- มาตรา ๒๓ วรรคสาม บัญญัติว่า “หน่วยงานของรัฐต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบในกรณี
มีการให้จัดส่งข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไปยังที่ใด ซึ่งจะเป็นผลให้บุคคลทั่วไปทราบข้อมูลข่าวสารนั้นได้ เว้นแต่
เป็นไปตามลักษณะการใช้ข้อมูลตามปกติ”

หมายความว่า หน่วยงานของรัฐที่จัดส่งข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลให้บุคคลหรือหน่วยงานอื่นทราบ จะไม่ต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลนั้นทราบถ้าเป็นการใช้ข้อมูลตามปกติภายในวัตถุประสงค์ของการจัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนั้น

- มาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “หน่วยงานของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของตนต่อหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นหรือผู้อื่น โดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าของข้อมูลให้ไว้ล่วงหน้าหรือในขณะนั้นมีได้ เว้นแต่เป็นการเปิดเผย ดังต่อไปนี้

(๑) ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของตน เพื่อการนำไปใช้ตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

(๒) เป็นการใช้ข้อมูลตามปกติภายในวัตถุประสงค์ของการจัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนั้น

(๓) ต่อหน่วยงานของรัฐที่ทำงานด้านการวางแผนหรือการสถิติหรือสำมะโนต่างๆ ซึ่งมีหน้าที่ต้องรักษาข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไว้ไม่ให้เปิดเผยต่อไปยังผู้อื่น

(๔) เป็นการให้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัยโดยไม่ระบุชื่อหรือส่วนที่ทำให้รู้ว่าเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับบุคคลใด

(๕) ต่อหอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง เพื่อการตรวจดูคุณค่าในการเก็บรักษา

(๖) ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อการป้องกันการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย การสืบสวน การสอบสวน หรือการฟ้องคดี ไม่ว่าจะเป็คดีประเภทใดก็ตาม

(๗) เป็นการให้ซึ่งจำเป็น เพื่อการป้องกันหรือระงับอันตรายต่อชีวิตหรือสุขภาพของบุคคล

(๘) ต่อศาล และเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลที่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะขอข้อเท็จจริงดังกล่าว

(๙) กรณีอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

หมายความว่า ถ้านอกเหนือจากข้อยกเว้นข้างต้น หน่วยงานของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของตนต่อหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นหรือผู้อื่นโดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าของข้อมูลมิได้

บทที่ ๓

สิทธิของประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการ

๓.๑ สิทธิต้องรู้ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗

ประชาชนมีสิทธิ ดังนี้

๑. ได้รู้ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ จากราชกิจจานุเบกษา โดยไม่จำเป็นต้องมีส่วนได้ส่วนเสียกับข้อมูลข่าวสารที่ควรต้องรู้นั้น ข้อมูลที่หน่วยงานของรัฐต้องนำลงในราชกิจจานุเบกษา ได้แก่

- (๑) โครงสร้างและการจัดองค์กรในการดำเนินงาน
- (๒) สรุพอำนาจหน้าที่สำคัญและวิธีการดำเนินงาน
- (๓) สถานที่ติดต่อเพื่อขอรับข้อมูลข่าวสารหรือคำแนะนำในการติดต่อกับหน่วยงาน
- (๔) กฎ มติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับ คำสั่ง หนังสือเวียน ระเบียบแบบแผน นโยบายหรือการตีความ ทั้งนี้ เฉพาะที่จัดให้มีขึ้นโดยสภาพอย่างกฎ เพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง
- (๕) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

๒. ขอสำเนาและหรือสำเนาพร้อมคำรับรองถูกต้องได้

๓. ร้องเรียนหน่วยงานของรัฐต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ หากหน่วยงานของรัฐไม่นำข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ ลงในราชกิจจานุเบกษา

๔. อุทธรณ์หน่วยงานของรัฐได้ หากหน่วยงานของรัฐไม่สำเนาและหรือไม่สำเนาพร้อมคำรับรองถูกต้องให้ประชาชนผู้ขอข้อมูล

๓.๒ สิทธิตรวจสอบข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๘

ประชาชนมีสิทธิ ดังนี้

๑. เข้าตรวจสอบข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๘ จากศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงาน โดยไม่จำเป็นต้องมีส่วนได้ส่วนเสียกับข้อมูลข่าวสารที่ตรวจสอบนั้น ยกเว้นคนต่างด้าวตามมาตรา ๘ วรรคสี่ ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๘ ได้แก่

(๑) ผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรงต่อเอกชน รวมทั้งความเห็นแย้งและคำสั่งที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาวินิจฉัยดังกล่าว

(๒) นโยบายหรือการตีความที่ไม่เข้าข่ายต้องลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษามาตรา ๗ (๔)

(๓) แผนงาน โครงการและงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่กำลังดำเนินการ

(๔) คู่มือหรือคำสั่งที่เกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งมีผลกระทบถึงสิทธิหน้าที่ของ

เอกชน

(๕) สิ่งพิมพ์ที่มีการอ้างถึงในราชกิจจานุเบกษาตามมาตรา ๗ วรรคสอง

(๖) สัญญาสัมปทาน สัญญาที่มีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนหรือสัญญาร่วมทุนกับเอกชน
ในการจัดทำบริการสาธารณะ

(๗) มติคณะรัฐมนตรีหรือมติคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยกฎหมายหรือโดยมติคณะรัฐมนตรี

(๘) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการกำหนด

๒. ขอสำเนาและหรือสำเนาพร้อมคำรับรองถูกต้องได้

๓. หากหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ตามข้อ ๑ ประชาชนมีสิทธิร้องเรียน
ต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้

๔. หากหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิเสธไม่ให้ตรวจสอบ ไม่ให้สำเนาและหรือสำเนาพร้อม
คำรับรองถูกต้อง ประชาชนผู้ขอสามารถอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

๓.๓ สิทธิขอข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๑

มาตรา ๑๑ บัญญัติว่า “นอกจากข้อมูลข่าวสารของราชการที่ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา
ตามมาตรา ๗ แล้ว หรือจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบได้ตามมาตรา ๘ แล้ว หรือที่มีการจัดให้ประชาชนได้ค้นคว้า
ตามมาตรา ๒๖ แล้ว ถ้าบุคคลใดขอข้อมูลข่าวสารอื่นใดของราชการและคำขอของผู้นั้นระบุข้อมูลข่าวสารที่
ต้องการในลักษณะที่อาจเข้าใจได้ตามควร ให้หน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้แก่ผู้ขอ
ภายในเวลาอันสมควร เว้นแต่ผู้นั้นขอจำนวนมากหรือบ่อยครั้งโดยไม่มีเหตุอันสมควร ...”

ประชาชนมีสิทธิ ดังนี้

๑. ยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารที่ต้องการ โดยเขียนคำขอข้อมูลข่าวสาร ตามตัวอย่างในภาคผนวก

๒. ขอสำเนาและหรือสำเนาพร้อมคำรับรองถูกต้องได้

๓. หากไม่ได้รับความสะดวกหรือหน่วยงานของรัฐปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าหรือเพิกเฉย ประชาชน
มีสิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยเขียนหนังสือร้องเรียนตามตัวอย่างในภาคผนวก

๔. หากหน่วยงานของรัฐปฏิเสธว่าไม่มีข้อมูลข่าวสารตามที่ขอ แต่ผู้ขอไม่เชื่อว่าเป็นความจริง
ก็มีสิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ โดยเขียนหนังสือร้องเรียนตามตัวอย่าง
ในภาคผนวก

๕. หากหน่วยงานของรัฐปฏิเสธหรือมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่ประชาชนมีคำขอ หรือ
ไม่ให้สำเนาและหรือสำเนาพร้อมคำรับรองถูกต้อง ประชาชนผู้ขอข้อมูลมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัย
การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร โดยเขียนหนังสืออุทธรณ์ตามตัวอย่างในภาคผนวก

๓.๔ สิทธิร้องเรียนหน่วยงานของรัฐ

มาตรา ๑๓ บัญญัติว่า “ผู้ใดเห็นว่าหน่วยงานของรัฐไม่จัดพิมพ์ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ หรือไม่จัดข้อมูลข่าวสารไว้ให้ประชาชนตรวจดูได้ตามมาตรา ๙ หรือจัดหาข้อมูลข่าวสารให้แก่ตนตามมาตรา ๑๑ หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าหรือเห็นว่าตนไม่ได้รับความสะดวกโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ผู้นั้นมีสิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เว้นแต่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ หรือคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านตามมาตรา ๑๗ หรือคำสั่งไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๕

ในกรณีที่มีการร้องเรียนต่อคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับตั้งแต่วันที่รับคำร้องเรียน ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นให้ขยายเวลาออกไปได้ แต่ต้องแสดงเหตุผลและรวมเวลาทั้งหมดแล้วต้องไม่เกินหกสิบวัน”

ประชาชนมีสิทธิ ดังต่อไปนี้

๑. ประชาชนสามารถร้องเรียนหน่วยงานของรัฐได้ ถ้าพบว่าหน่วยงานของรัฐ
  - ไม่นำข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ ไปลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา
  - ไม่จัดข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๙ ไปแสดงไว้ที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงาน
  - เมื่อประชาชนไปขอข้อมูลข่าวสาร หน่วยงานเพิกเฉย ล่าช้า ไม่ดำเนินการใดๆ ภายใน ๑๕ วัน (ตามมติ ครม. เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๔๗)
  - ไม่แนะนำเกี่ยวกับการขอข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๒
  - ไม่ได้รับความสะดวกโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร
  - เรื่องอื่นๆ ที่เห็นว่าเป็นการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้
๒. ให้ส่งหนังสือร้องเรียน ตามตัวอย่างในภาคผนวกโดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมใดๆ ไปที่
ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

มาตรา ๓๓ บัญญัติว่า “ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐปฏิเสธว่าไม่มีข้อมูลข่าวสารตามที่มิคำขอ ไม่ว่าจะกรณีมาตรา ๑๑ หรือ มาตรา ๒๕ ถ้าผู้มีคำขอไม่เชื่อว่าเป็นความจริงและร้องเรียนต่อคณะกรรมการตามมาตรา ๑๓ ให้คณะกรรมการมีอำนาจเข้าดำเนินการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกี่ยวข้องได้ และแจ้งผลการตรวจสอบให้ผู้ร้องเรียนทราบ

หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องยินยอมให้คณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายเข้าตรวจสอบข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองของตนได้ ไม่ว่าจะเป็ข้อมูลข่าวสารที่เปิดเผยได้หรือไม่ก็ตาม”

ประชาชนมีสิทธิ ดังนี้

๑. ประชาชนสามารถร้องเรียนหน่วยงานของรัฐได้ ถ้าไม่เชื่อที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดยแจ้งว่าไม่มีข้อมูลข่าวสารตามที่ขอ
๒. ให้ส่งหนังสือร้องเรียนได้ ตามตัวอย่างในภาคผนวก โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมใดๆ

๓.๕ สิทธิคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

มาตรา ๑๗ บัญญัติว่า “ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเห็นว่า การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของผู้ใด ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐแจ้งให้ผู้นั้นเสนอคำคัดค้านภายในเวลาที่กำหนด แต่ต้องให้เวลาอันสมควรที่ผู้นั้นอาจเสนอคำคัดค้านได้ ซึ่งต้องไม่น้อยกว่า ๑๕ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งผู้ได้รับแจ้งหรือผู้ที่ทราบว่าการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของตนมีสิทธิคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้น โดยทำเป็นหนังสือถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบในกรณีที่มีการคัดค้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบต้องพิจารณาคำคัดค้านและแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้คัดค้านโดยไม่ชักช้า ในกรณีคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นมิได้จนกว่าจะพ้นกำหนดเวลาอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๘ หรือจนกว่าคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้มีคำวินิจฉัยให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นได้”

ประชาชนมีสิทธิ ดังนี้

๑. กรณีที่หน่วยงานของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของเรา หรือข้อมูลที่จะกระทบต่อประโยชน์ได้เสียของเรา ไม่ว่าจะทราบมาด้วยตนเองหรือเจ้าหน้าที่รัฐผู้รับผิดชอบแจ้งให้เราคัดค้านก็ตาม เราสามารถคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวได้ โดยส่งหนังสือคัดค้านไปยังเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบข้อมูลข่าวสารนั้นภายใน ๑๕ วัน
๒. กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบไม่รับฟังคำคัดค้านของเรา เราสามารถใช้สิทธิอุทธรณ์คัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้ และหน่วยงานจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นไม่ได้จนกว่าคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารจะมีคำวินิจฉัยเป็นที่ยุติแล้ว
๓. กรณีที่คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร มีคำวินิจฉัยให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของเรา เราก็สามารถใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองให้เพิกถอนคำวินิจฉัยได้

๓.๖ สิทธิอุทธรณ์

มาตรา ๑๘ บัญญัติว่า “ในกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารใดตามมาตรา ๑๔ หรือ ๑๕ หรือมีคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านของผู้มีประโยชน์ได้เสียตามมาตรา ๑๗ ผู้นั้นอาจอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการฯ ภายใน ๑๕ วันนับตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งนั้น

มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “... ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลให้ตรงตามที่มีคำขอ ให้ผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งไม่ยินยอมแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสาร โดยยื่นคำอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ และไม่ว่ากรณีใดๆ ให้เจ้าของข้อมูลมีสิทธิร้องขอให้หน่วยงานของรัฐหมายเหตุคำขอของตนแนบไว้กับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องได้”

ประชาชนมีสิทธิ ดังนี้

๑. ประชาชนผู้ขอข้อมูลสามารถอุทธรณ์คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๔ หรือ ๑๕ หรือคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านของผู้มีประโยชน์ได้เสียตามมาตรา ๑๗ ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ภายใน ๑๕ วัน หรือไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลง/ลบข้อมูลส่วนบุคคลให้ตรงตามที่มีคำขอตามมาตรา ๒๕ ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ภายใน ๓๐ วัน นับจากวันที่ได้รับแจ้ง ตามตัวอย่างหนังสืออุทธรณ์ในภาคผนวก โดยส่งหนังสืออุทธรณ์ไปที่

ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๒. หากหน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ผู้ขอข้อมูลสามารถฟ้องคดีต่อศาลปกครองต่อไปได้

๓.๗ สิทธิเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของตน

มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะได้รับรู้ถึงข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตน และเมื่อบุคคลนั้นมีคำขอเป็นหนังสือ หน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้นจะต้องให้บุคคลนั้นหรือผู้กระทำการแทนบุคคลนั้นได้ตรวจสอบหรือได้รับสำเนาข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลนั้น และให้นำมาตรา ๙ วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การเปิดเผยรายงานการแพทย์ที่เกี่ยวกับบุคคลใด ถ้ากรณีมีเหตุอันควรเจ้าหน้าที่ของรัฐจะเปิดเผยต่อเฉพาะแพทย์ที่บุคคลนั้นมอบหมายก็ได้

ถ้าบุคคลใดเห็นว่าข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนส่วนใดไม่ถูกต้องตามที่จริงให้มีสิทธิยื่นคำขอเป็นหนังสือให้หน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนนั้นได้ ซึ่งหน่วยงานของรัฐจะต้องพิจารณาคำขอดังกล่าว และแจ้งบุคคลนั้นทราบโดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารให้ตรงตามที่มีคำขอ ให้ผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งไม่ยินยอมแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสาร โดยยื่นคำอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ และไม่ว่ากรณีใด ๆ

ให้เจ้าของข้อมูลมีสิทธิร้องขอให้หน่วยงานของรัฐหมายเหตุคำขอของตนแนบไว้กับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องได้”

ประชาชนมีสิทธิ ดังนี้

๑. มีสิทธิได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของตนที่หน่วยงานของรัฐเก็บรวบรวมไว้ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล นอกจากนี้ ยังมีสิทธิขอสำเนาข้อมูลข่าวสารได้

๒. มีสิทธิขอแก้ไข เปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของตนได้ ถ้าพบว่าข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของตนส่วนใดไม่ถูกต้อง ก็มีสิทธิทำคำขอเป็นหนังสือพร้อมเอกสารหลักฐานเพื่อให้หน่วยงานของรัฐแก้ไขข้อมูลข่าวสารนั้น ซึ่งหน่วยงานจะต้องแจ้งผลให้ทราบโดยมิชักช้า

๓. มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งไม่แก้ไข เปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของตน โดยอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่รับแจ้ง

๔. มีสิทธิขอให้หน่วยงานของรัฐหมายเหตุคำขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของตนแนบไว้กับข้อมูลส่วนบุคคลนั้นได้ เพื่อจะเตือนให้ผู้จะนำข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนั้นมาใช้ได้ตระหนักและใช้ดุลพินิจโดยระมัดระวังว่าที่ถูกต้องเป็นเช่นใด เพราะผู้ขอแก้ไขไม่สามารถพิสูจน์ความถูกต้องได้ชัดเจน และหน่วยงานยืนยันว่าข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองนั้นถูกต้องแล้ว

๓.๘ สิทธิศึกษาค้นคว้าเอกสารประวัติศาสตร์

มาตรา ๒๖ บัญญัติว่า “ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐไม่ประสงค์จะเก็บรักษาหรือมีอายุครบกำหนด ... ให้หน่วยงานของรัฐส่งมอบให้แก่หอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากรหรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาเพื่อคัดเลือกไว้ให้ประชาชนได้ศึกษาค้นคว้า”

ประชาชนมีสิทธิ ดังนี้

๑. มีสิทธิขอศึกษาค้นคว้าเอกสารประวัติศาสตร์ที่หอจดหมายเหตุแห่งชาติหรือหน่วยงานที่มีข้อตกลงกับหอจดหมายเหตุแห่งชาติ

๒. มีสิทธิร้องเรียนหรืออุทธรณ์ แล้วแต่กรณี

บทที่ ๔ การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

๔.๑ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ

เนื่องจากเจตนารมณ์ประการแรกของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ คือ การให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานต่างๆ ของรัฐให้ครอบคลุมกว้างขวางมากที่สุด ดังนั้น พระราชบัญญัติ จึงได้กำหนดเป็นมาตรการเพื่อให้หน่วยงานต่างๆ ของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องดำเนินการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการเพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ โดยหน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการใน ๓ วิธีการ ดังนี้

๔.๑.๑ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการโดยการนำข้อมูลข่าวสารของราชการตามที่กำหนดไปลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ)

ถือว่าเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการที่สำคัญที่ประชาชนควรต้องรู้ การลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา (www.ratchakitcha.soc.go.th) เพื่อให้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารดังกล่าวมากที่สุด และให้มีการเก็บเป็นหลักฐานในการใช้อ้างอิงเพื่อประโยชน์ต่างๆ ทางกฎหมายได้ ซึ่งได้กำหนดรายละเอียดของข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐต้องนำลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาไว้ตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ประกอบด้วย

(๑) โครงสร้างและการจัดองค์กรในการดำเนินงาน

เพื่อช่วยให้ประชาชนสามารถรู้ได้ว่า หน่วยงานต่างๆ ของรัฐแต่ละหน่วยงานมีการจัดโครงสร้างการบริหารภายในหน่วยงานนั้นอย่างไร มีการจัดแบ่งเป็นหน่วยงานย่อยๆ อย่างไร

(๒) สรุปลำดับหน้าที่ที่สำคัญและวิธีการดำเนินงาน

เพื่อให้ประชาชนสามารถรู้ถึงบทบาทที่แท้จริงของแต่ละหน่วยงานว่ามีหน้าที่ที่สำคัญอย่างไร และรู้ถึงวิธีการหรือกระบวนการการทำงานของหน่วยงานนั้นๆ ทำให้ประชาชนสามารถตรวจสอบหรือเข้าไปมีส่วนร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องหรืออยู่ในความสนใจของตนเองได้

(๓) สถานที่ติดต่อเพื่อขอรับข้อมูลข่าวสารหรือคำแนะนำในการติดต่อกับหน่วยงานของรัฐ

เพื่อเพิ่มความสะดวกกับประชาชนว่าจะไปติดต่อที่ใด จุดใดและยังเป็นหลักประกันอีกว่า หน่วยงานของรัฐต้องจัดเจ้าหน้าที่ไว้เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารและคำแนะนำในการติดต่อไว้ด้วย

(๔) กฎ มติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับ คำสั่ง หนังสือเวียน ระเบียบ แบบแผน นโยบายหรือ

การตีความ ทั้งนี้ เฉพาะที่จัดให้มีขึ้นโดยมีสภาพอย่างกฎ เพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลข่าวสารตามที่กำหนดในข้อนี้ พระราชบัญญัติมุ่งบังคับเฉพาะข้อมูลข่าวสารที่มีสภาพอย่างกฎเท่านั้น เนื่องจากกฎเป็นมาตรการที่นำมาใช้ในการปกครอง ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไปโดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ เป็นหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า ซึ่งจะมีผลกับข้อเท็จจริงในกรณีใดกรณีหนึ่งก็ต่อเมื่อข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นนั้นตรงกับที่กำหนดในกฎข้อนั้นแล้ว จึงจะเกิดสภาพบังคับทางกฎหมาย โดยมีผลกระทบต่อสิทธิหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยทันที

โดยปกติในทางปกครอง กฎอาจจำแนกออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑) กฎที่มีผลต่อเอกชนทั่วไป

๒) กฎที่มีผลต่อเจ้าหน้าที่ในองค์การโดยเฉพาะ เช่น ผู้บังคับบัญชาวางระเบียบกำหนดขั้นตอนและวิธีปฏิบัติงานสำหรับเจ้าหน้าที่ เป็นต้น ซึ่งกฎประเภทนี้ไม่มีผลต่อเอกชนจึงไม่อยู่ในบังคับที่จะต้องพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา

ข้อมูลข่าวสารที่มีสภาพอย่างกฎตามข้อนี้ ถ้ายังไม่มีการนำลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา จะนำไปใช้บังคับในทางที่ไม่เป็นคุณแก่ผู้ใดไม่ได้ เว้นแต่ผู้นั้นจะรู้ถึงข้อมูลข่าวสารนั้นตามความจริงมาก่อนแล้ว เป็นเวลาพอสมควร นั่นคือได้รู้มานานพอที่จะปฏิบัติตามกฎนั้นได้โดยไม่มีอุปสรรค

(๕) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการกำหนด

นอกเหนือจากข้อมูลข่าวสารตามข้อ ๔.๑.๑ (๑) - (๔) แล้ว พระราชบัญญัติยังให้อำนาจกับคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการกำหนดหรือประกาศเพิ่มเติมว่าข้อมูลข่าวสารใดที่หน่วยงานของรัฐจะต้องนำลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมกับการพัฒนาของสังคมในอนาคต

๔.๑.๒ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดยต้องนำข้อมูลข่าวสารตามที่กฎหมายกำหนดไปรวมไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบได้ (ตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ)

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐจะต้องจัดให้มีสถานที่เฉพาะที่ประชาชนจะสามารถเข้าไปตรวจสอบได้โดยสะดวก รวมทั้งต้องมีดัชนีหรือรายการข้อมูลข่าวสารที่จะให้ประชาชนสามารถตรวจสอบรายการข้อมูลข่าวสารได้ด้วย ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

การมีสถานที่เฉพาะเพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจสอบข้อมูลข่าวสารของราชการตามที่พระราชบัญญัติกำหนดไว้ตามวิธีที่ ๒ ของการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนี้ เมื่อได้พิจารณาร่วมกับข้อกำหนดของพระราชบัญญัติที่ให้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาว่าสถานที่ที่ติดต่อขอรับข้อมูลข่าวสารหรือคำแนะนำในการติดต่อกับหน่วยราชการว่าอยู่ที่ใดตามวิธีที่ ๑ ของการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแล้วก็เท่ากับว่าพระราชบัญญัติได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานจะต้องมี**ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของราชการ** (รายละเอียดการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารอยู่ในภาคผนวก)

ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐจะต้องรวบรวมไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบเมื่อใดก็ได้ (Public inspection) ได้แก่

(๑) ผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรงต่อเอกชน รวมทั้งความเห็นแย้งและคำสั่งที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาวินิจฉัยดังกล่าว

เป็นข้อมูลผลการพิจารณา (คำวินิจฉัยหรือคำสั่ง) ของหน่วยงานซึ่งมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครองหรือการใช้อำนาจตามกฎหมายซึ่งเป็นการพิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่งเกี่ยวกับเอกชนของหน่วยงานรัฐที่ผ่านมาได้มีการพัฒนาโดยใช้หลักเกณฑ์หรือกฎหมายใดที่ประชาชนจะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางหรือบรรทัดฐานในกรณีทำนองเดียวกันบ้าง จะต้องเตรียมตัวอย่างไรและหน่วยงานควรจะพิจารณาอย่างไร ได้แก่ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัย การอุทธรณ์ที่เกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายของหน่วยงาน เช่น ผลการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งไม่อนุญาตเก็บรั้งนตามพระราชบัญญัติรั้งนก็อ่อน คำสั่งพักใบอนุญาต/ถอนใบอนุญาตของกรมการขนส่งทางน้ำ ผลการวินิจฉัยของคณะกรรมการสิทธิบัตร และผลการพิจารณาจัดซื้อจัดจ้าง เป็นต้น

(๒) นโยบายหรือการตีความที่ไม่เข้าข่ายต้องลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา ตามมาตรา ๗ (๔) การที่หน่วยงานของรัฐจะมีนโยบายเพื่อดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่ง สมควรอย่างยิ่งที่จะต้องให้ประชาชนได้รับรู้ ได้ทราบ เพื่อให้ความร่วมมือปฏิบัติหรือเพื่อให้ข้อเสนอแนะต่อแนวทางนโยบายดังกล่าว อันเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนั้น นโยบายที่กำหนดขึ้นหรือการตีความการใช้กฎหมายใดๆ แม้ไม่เข้าข่ายที่มีสภาพเป็น “กฎ” ที่ต้องนำไปลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาก็ต้องนำมารวมไว้ให้ประชาชนสามารถตรวจดูได้

นโยบายหรือการตีความกฎหมายใดๆ ที่อาจมีผลต่อเอกชน/ประชาชนในปัจจุบัน ได้แก่

(๒.๑) นโยบาย เช่น นโยบายรัฐบาล นโยบายตำรวจแห่งชาติ วิสัยทัศน์/นโยบายของหัวหน้าส่วนราชการ ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลจังหวัด เป็นต้น

(๒.๒) การตีความข้อกฎหมายหรือผลการหารือ เช่น การหารือปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ การตีความของคณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นต้น

(๓) แผนงาน โครงการและงบประมาณรายจ่ายประจำปีของปีที่กำลังดำเนินการ อาจถือได้ว่าเป็นข้อมูลข่าวสารสำคัญ ไม่เฉพาะเพื่อให้ผู้รับเหมาหรือผู้ประกอบการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับงบประมาณประจำปีของปีที่กำลังดำเนินการของหน่วยงานของรัฐ ตลอดจนแผนงานและโครงการต่างๆ อย่างเท่าเทียมกัน ทำให้กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างต่างๆ มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรมและโปร่งใสและทำให้รัฐได้ประโยชน์จากการแข่งขันที่เป็นธรรมและโปร่งใส การที่ประชาชนสามารถเข้าตรวจสอบข้อมูลข่าวสารตามข้อนี้ได้ยังทำให้ประชาชนมีข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการใช้งบประมาณของหน่วยงานของรัฐ ตลอดจนรายละเอียดของแผนงาน โครงการ สามารถมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐในทุกๆ ขั้นตอนของการใช้จ่ายงบประมาณหรือการจัดซื้อจัดจ้างได้

ข้อมูลที่หน่วยงานของรัฐกำหนดไว้ในรูปแบบของแผนงาน โครงการที่จะต้องดำเนินการ เมื่อได้รับอนุมัติงบประมาณแล้วของปีงบประมาณปัจจุบัน ได้แก่ แผนงบประมาณรายจ่ายประจำปี แผนพัฒนา ด้านต่างๆ ของหน่วยงานของปีที่กำลังดำเนินการอยู่ เช่น แผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. .... ของกรมป่าไม้ แผนการจัดซื้อจัดจ้างประจำปี พ.ศ. .... เทศบัญญัติงบประมาณ พ.ศ. .... เป็นต้น

(๔) คู่มือหรือคำสั่งที่เกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีผลกระทบต่อ สิทธิหน้าที่ของเอกชน

เป็นข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนควรได้รับรู้ เพื่อจะได้รู้ว่าการให้บริการหรือการ ดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งกับประชาชนตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐได้กำหนดขั้นตอนหลักเกณฑ์ การพิจารณาและการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ไว้อย่างไร และในการขอรับบริการเรื่องต่างๆ จากหน่วยงานหรือเมื่อ ต้องปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนปฏิบัติหรือหลักเกณฑ์ตามที่ กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด

ทั้งนี้ คู่มือหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติที่จะต้องนำมารวบรวมไว้ให้ประชาชนตรวจดูนี้ กฎหมายบังคับเฉพาะที่มีผลกระทบต่อสิทธิหน้าที่ของเอกชน/ประชาชนเท่านั้น ส่วนคู่มือหรือคำสั่งใด หากเปิดเผยออกไปแล้วจะกระทบถึงผลสำเร็จในการบังคับใช้กฎหมาย หน่วยงานของรัฐก็อาจไม่เปิดเผยก็ได้

คู่มือหรือคำสั่งที่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานในปัจจุบัน และจะใช้ต่อไปในอนาคต เช่น คู่มือการขออนุญาตก่อสร้าง ดัดแปลง เคลื่อนย้ายหรือรื้อถอนอาคารตาม พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ คู่มือการประกันตัวผู้ต้องหาในชั้นต่างๆ เป็นต้น

(๕) สิ่งพิมพ์ที่มีการอ้างอิงในราชกิจจานุเบกษาตามมาตรา ๗ วรรคสอง^๒

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้กำหนดเป็นข้อยกเว้นไว้ว่า ข้อมูลข่าวสารซึ่งแม้จะมีเนื้อหาตรงตามที่พระราชบัญญัติกำหนดให้ต้องนำไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ถ้าข้อมูลข่าวสารนั้นได้มีการจัดพิมพ์เพื่อให้แพร่หลายตามจำนวนพอสมควรแล้วก็ไม่จำเป็นต้องนำข้อมูล ข่าวสารทั้งหมดนั้นไปลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาอีก เพียงแต่จะต้องมีการลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาว่า ได้มีการพิมพ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารดังกล่าว โดยมีการอ้างอิงสิ่งพิมพ์ที่มีการพิมพ์เผยแพร่แล้วไว้ใน ราชกิจจานุเบกษาด้วย ดังนั้น ข้อมูลข่าวสารลักษณะนี้ พระราชบัญญัติจึงกำหนดให้ต้องนำสิ่งพิมพ์ที่ได้มีการ

^๒ มาตรา ๗ วรรคสอง หมายถึง ข้อมูลข่าวสารใดที่ได้มีการจัดพิมพ์หลายจำนวนพอสมควรแล้ว ถ้ามีการลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา โดยอ้างอิงถึงสิ่งพิมพ์ก็ให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติตามบทบัญญัติวรรคหนึ่งแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐรวบรวมและจัดให้มี ข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งไว้เผยแพร่ เพื่อขายหรือจำหน่ายแจก ณ ที่ทำการของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นตามสมควร

อ้างอิงถึงในราชกิจจานุเบกษา จะต้องนำมารวมไว้เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าตรวจสอบได้ เพื่อป้องกันปัญหา การจัดทำในภายหลัง เช่น ประกาศคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสอบบัญชี ฉบับที่ ๔๒ เรื่อง มาตรฐานการบัญชี เป็นต้น

(๖) สัญญาสัมปทาน สัญญาที่มีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนหรือสัญญาร่วมทุนกับ เอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะ

ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับสัญญาในการดำเนินการต่างๆ ของหน่วยงานของรัฐ โดยทั่วไปย่อมไม่เป็นความลับ สามารถเปิดเผยได้ แต่ที่ผ่านมาหน่วยงานของรัฐมักจะไม่เปิดเผย ทำให้ ประชาชนขาดข้อมูลในการศึกษาเพื่อติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐ จนบางครั้งสัญญาที่รัฐได้ทำไป มีความเสียเปรียบกับคู่สัญญา หรือเป็นสัญญาที่ไม่อาจสำเร็จตามความมุ่งหมายได้ ดังนั้น พระราชบัญญัติ จึงเห็นความจำเป็นที่จะต้องกำหนดให้มีการนำสัญญาต่างๆ ที่สำคัญมารวบรวมไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบได้ เพียงแต่อนุญาตให้หน่วยงานของรัฐสามารถลบหรือตัดตอนหรือทำโดยประการอื่นใด เพื่อไม่ให้เป็นการเปิดเผย ข้อมูลข่าวสารบางส่วนที่เห็นว่าเป็นข้อมูลข่าวสารที่กำหนดเป็นข้อยกเว้นมิให้ต้องเปิดเผย เช่น การเปิดเผย อาจกระทบเสียหายต่อสถาบันพระมหากษัตริย์หรือความมั่นคงของประเทศ หรือเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล เป็นต้น

การที่พระราชบัญญัติกำหนดไว้เฉพาะสัญญา ๓ ประเภทที่ต้องนำมารวมไว้ให้ ประชาชนเข้าตรวจสอบได้นั้น มิได้หมายความว่าสัญญาอื่นๆ เช่น สัญญาจัดซื้อจัดจ้าง เป็นต้น ของหน่วยงาน ของรัฐนั้นมิต้องเปิดเผย แต่โดยหลักการแล้วสัญญาจัดซื้อจัดจ้างจะต้องเปิดเผยให้ประชาชนได้รู้ด้วย (ตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖)

สัญญาต่างๆ ที่ต้องนำมาไว้ในศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงาน ได้แก่

(๖.๑) สัญญาสัมปทาน หมายถึง สัญญาที่รัฐอนุญาตให้เอกชนจัดทำบริการสาธารณะ เช่น สัมปทานการเดินรถประจำทาง เป็นต้น หรือสัญญาที่รัฐอนุญาตให้เอกชนจัดทำประโยชน์เกี่ยวกับ ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น สัมปทานการทำป่าไม้ สัมปทานการทำเหมืองแร่ สัมปทานการทำรังนกอีแอ่น เป็นต้น

(๖.๒) สัญญาผูกขาดตัดตอน หมายถึง สัญญาที่ให้สิทธิแก่เอกชนให้กระทำการ อย่างใดอย่างหนึ่งแต่เพียงผู้เดียว เช่น สัญญาก่อสร้างเส้นทางรถไฟฯ สัญญาให้ผลิตสุรา เป็นต้น

(๖.๓) สัญญาร่วมทุนกับเอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะ หมายถึง กิจการ ที่เป็นของรัฐ แต่มีการร่วมทุนเอกชนในการจัดทำ เช่น สัญญาให้บริการทางโทรศัพท์ เป็นต้น

(๖.๔) สัญญาอื่น ๆ เช่น สัญญาจัดซื้อจัดจ้างต่างๆ เป็นต้น

(๗) มติคณะรัฐมนตรี หรือมติคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยกฎหมายหรือโดยมติคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ ให้ระบุรายชื่อ รายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการพิจารณาไว้ด้วย

เพื่อให้ประชาชนทราบว่าคณะรัฐมนตรีหรือคณะกรรมการดังกล่าวได้มีการดำเนินการหรือตัดสินใจในเรื่องใดไปแล้วบ้าง เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสังคมหรือประเทศอย่างไร หรือเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตนเองอย่างไร รวมทั้งหากสนใจเรื่องใดเป็นพิเศษสามารถใช้สิทธิตามพระราชบัญญัตินี้ขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารที่สนใจนั้นในรายละเอียดอีกได้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการกำหนดให้มติของคณะรัฐมนตรีหรือคณะกรรมการดังกล่าวจะต้องระบุรายชื่อ รายงานหรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการพิจารณาไว้ด้วย ข้อกำหนดนี้นับว่าเป็นประโยชน์ทั้งในส่วนของผู้ที่มีหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยเพื่อมีมติในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งสามารถตรวจสอบทบทวนดูว่าการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องต่างๆ นั้นมีข้อมูลข้อเท็จจริงที่ใช้ประกอบการพิจารณาเพียงพอหรือถูกต้องเพียงใด ในทางตรงกันข้ามประชาชนก็สามารถตรวจสอบมาตรฐานการพิจารณาว่าได้ตัดสินใจโดยอยู่บนข้อเท็จจริงและหลักการที่ถูกต้องหรือไม่ ซึ่งหากได้มีการปฏิบัติในเรื่องนี้อย่างจริงจังแล้วก็จะมีส่วนส่งเสริมกระบวนการบริหารและการมีส่วนร่วมของประชาชนได้อีกช่องทางหนึ่ง

มติคณะรัฐมนตรีหรือมติคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงาน

(๗.๑) มติคณะรัฐมนตรี

(๗.๒) มติคณะกรรมการ

- แต่งตั้งโดยกฎหมาย เช่น มติคณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย
- แต่งตั้งโดยมติคณะรัฐมนตรี เช่น มติคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

มติคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เป็นต้น

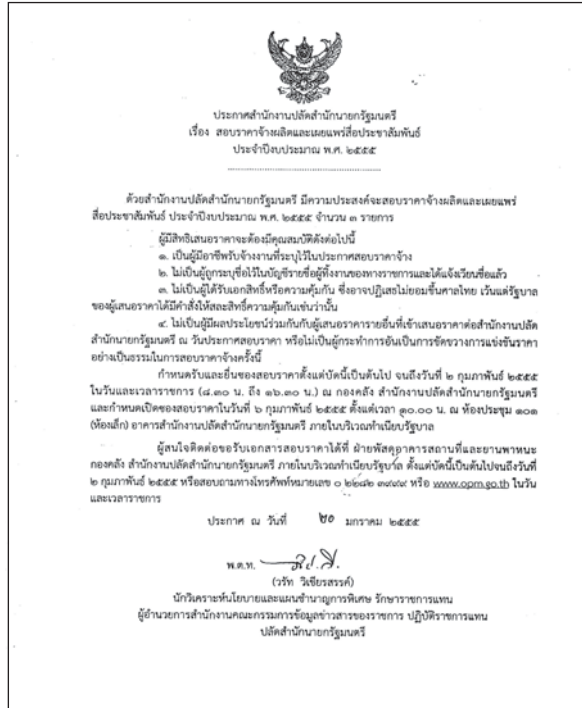
(๘) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการกำหนด

พระราชบัญญัติได้กำหนดให้อำนาจกับคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการที่จะสามารถกำหนดเพิ่มเติมได้ว่าข้อมูลข่าวสารของราชการเรื่องใดที่หน่วยงานของรัฐจะต้องจัดมารวมไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ อันเป็นการกำหนดให้เป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงสอดคล้องกับลักษณะที่ไม่หยุดนิ่งและมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปของข้อมูลข่าวสาร ซึ่งสามารถส่งเสริมให้ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของราชการสามารถตอบสนองต่อการส่งเสริมการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความจำเป็นและความต้องการของสังคมและประชาชนอย่างแท้จริง

ข้อมูลข่าวสารที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการกำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีข้อมูลให้ประชาชนตรวจดูเพิ่มเติม ซึ่งที่ผ่านมามีประกาศแล้ว ๓ ฉบับ ดังนี้

(๘.๑) กำหนดให้ประกาศประกวดราคาและประกาศสอบราคาของหน่วยงานของรัฐ
ที่หัวหน้าส่วนราชการลงนามแล้วเป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามมาตรา ๙ (๘)
แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มีกำหนดระยะเวลาอย่างน้อยไม่น้อยกว่า ๑ ปี
นับแต่ประกาศฉบับล่าสุด (ประกาศคณะกรรมการ ณ วันที่ ๒๑ ต.ค. ๒๕๔๒)

(๘.๒) กำหนดให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผลการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงาน
ของรัฐเป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามมาตรา ๙ (๘) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูล
ข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นรายเดือน ตามแบบ สขร. ๑ มีกำหนดระยะเวลาอย่างน้อยไม่น้อยกว่า ๑ ปี
นับตั้งแต่เดือนล่าสุดที่มีการสรุปผล (ประกาศคณะกรรมการ ณ วันที่ ๑ ธ.ค. ๒๕๔๓)

แบบ สขร. ๑

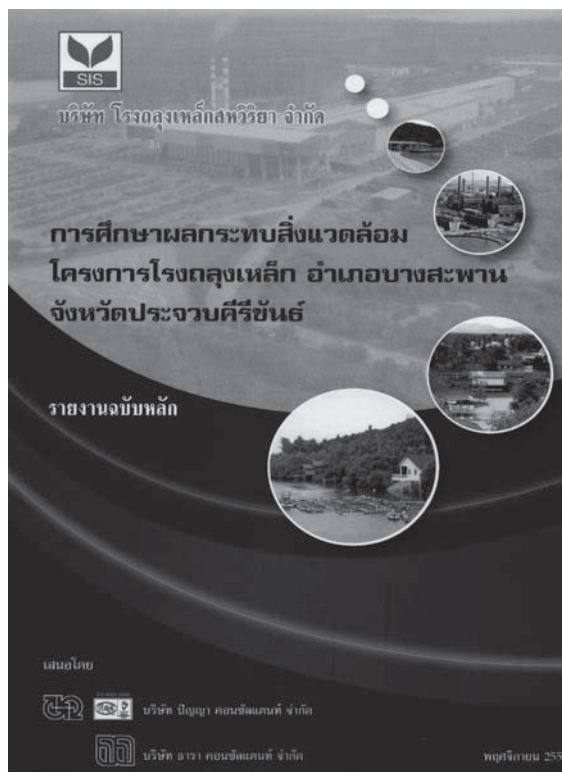
สรุปผลการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างในรอบเดือน _____
(ชื่อหน่วยงาน) _____

ลำดับที่	งานจัดซื้อจัดจ้าง	วงเงินงบประมาณ (ราคากลาง)	วิธีซื้อ/จ้าง	ผู้เสนอราคาและราคาที่เสนอ	ผู้ได้รับการคัดเลือกและราคา	เหตุผลที่คัดเลือก โดยสังเขป
๑.						
๒.						
๓.						
๔.						
๕.						

(๘.๓) กำหนดให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสุขภาพเป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามมาตรา ๙ (๘) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ (ประกาศคณะกรรมการ ณ วันที่ ๗ มิ.ย. ๒๕๕๓) เช่น ข้อมูลชี้แจงผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากการดำเนินการในนิคมอุตสาหกรรม เป็นต้น

๔.๑.๓ การเปิดเผยหรือการจัดการข้อมูลข่าวสารของราชการให้กับประชาชนที่มาขอเป็น การเฉพาะราย (ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ ฯ)

การจัดข้อมูลข่าวสารให้ตามที่มีผู้มาขอยื่นคำขอกับหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะ เป็นข้อมูลข่าวสารเรื่องใดก็ตาม พระราชบัญญัติได้กำหนดเป็นหลักปฏิบัติไว้ว่า “ถ้ามีผู้มาขอข้อมูลข่าวสารอื่นใดของราชการและคำขอของผู้นั้นระบุข้อมูลข่าวสารที่ต้องการในลักษณะที่อาจเข้าใจได้ตามสมควร ให้หน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้แก่ผู้ขอในเวลาอันสมควร” ซึ่งจะเห็นได้ว่ารูปแบบการจัดหาข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชนตามวิธีนี้มีลักษณะเป็นการจัดข้อมูลข่าวสารให้กับผู้ขอเป็นรายกรณี ซึ่งมีความแตกต่างกันขึ้นกับความต้องการของแต่ละคน จึงอาจถือได้ว่าเป็นการจัดหาข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชนเป็นการเฉพาะราย ซึ่งข้อมูลข่าวสารที่ขอนี้ไม่มีข้อจำกัดในเรื่องที่จะขอ ถ้าไม่เข้าข้อยกเว้นที่จะไม่เปิดเผยตามที่พระราชบัญญัติกำหนด ตามมาตรา ๑๕ (๑) - (๗) ก็ถือเป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐจะต้องจัดทำให้ทั้งสิ้น การปฏิเสธไม่ให้ข้อมูลข่าวสารตามข้อนี้ พระราชบัญญัติกำหนดให้สามารถทำได้เฉพาะเมื่อขอจำนวนมากหรือขอบ่อยครั้งโดยไม่มีเหตุอันสมควรเท่านั้น

แนวทางการดำเนินการในกรณีที่มีปัญหาความไม่ชัดเจนในหลักปฏิบัติ

เนื่องจากการดำเนินการเพื่อจัดหาข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชนเป็นการเฉพาะรายนี้อาจมี
ปัญหาการดำเนินการในบางกรณีได้ พระราชบัญญัติจึงกำหนดแนวทางเพื่อดำเนินการในกรณีต่างๆ ดังนี้

(๑) กรณีข้อมูลข่าวสารของราชการมีสภาพที่อาจบอบสลายได้ง่าย กรณีนี้หน่วยงานของรัฐ
จะขอขยายเวลาในการจัดหาให้หรือจะจัดทำสำเนาให้ในสภาพอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อมิให้เสียหายก็ได้

(๒) ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดหาให้กับประชาชนตามคำขอ
โดยหลักการแล้วต้องเป็นข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่แล้วในสภาพพร้อมที่จะให้ มิใช่เป็นการต้องไปจัดทำวิเคราะห์
จำแนก รวบรวม หรือจัดให้มีขึ้นใหม่ เพื่อมิให้การจัดหาข้อมูลข่าวสารนี้เป็นการเพิ่มภาระแก่หน่วยงาน
ของรัฐเพื่อประโยชน์แก่ผู้ขอเฉพาะรายบางคนเท่านั้น แต่พระราชบัญญัติก็ยังเปิดโอกาสว่าถ้าหน่วยงานของรัฐ
เห็นว่ากรณีขอนั้นมิใช่การแสวงหาผลประโยชน์ทางการค้าและเป็นเรื่องที่ต้องจำเป็นเพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพ
สำหรับผู้นั้นหรือเป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์แก่สาธารณะ หน่วยงานของรัฐจะจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้ก็ได้

(๓) กรณีที่มีผู้ขอข้อมูลข่าวสาร แต่ในขณะนั้นไม่มีข้อมูลข่าวสารตามที่ขอ ถ้าหน่วยงาน
ของรัฐเห็นว่าข้อมูลข่าวสารดังกล่าวสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ตามปกติของหน่วยงานของรัฐอยู่แล้ว หน่วยงาน
ของรัฐนั้นๆ จะจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการตามที่ผู้ขอขึ้นใหม่ก็ได้

แนวทางการดำเนินการในกรณีที่ข้อมูลข่าวสารบางส่วนเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถเปิดเผย

ในกรณีที่อาจมีข้อมูลข่าวสารบางส่วนที่อยู่ในหลักเกณฑ์ข้อยกเว้นให้ไม่ต้องเปิดเผย
พระราชบัญญัติได้กำหนดเป็นหลักปฏิบัติให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการลบหรือตัดทอน
หรือดำเนินการโดยประการใดประการหนึ่ง ที่ไม่เป็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในส่วนที่ไม่สมควรเปิดเผยดังกล่าว
ก่อนที่จะเปิดเผยหรือจัดหาข้อมูลข่าวสารให้กับผู้ยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารต่อไป

๔.๒ การห้ามมิให้เปิดเผยหรืออาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผย

โดยหลักแล้วข้อมูลข่าวสารของราชการต้องเปิดเผยให้ประชาชนได้รับรู้ อย่างไรก็ตาม
ข้อมูลข่าวสารของราชการบางลักษณะอาจไม่สมควรเปิดเผย พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ
พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้กำหนดประเภทของข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในข่ายหรือข้อยกเว้นที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ
สามารถมีคำสั่งมิให้เปิดเผยได้ ดังนี้

๔.๒.๑ ข้อมูลข่าวสารที่ห้ามมิให้เปิดเผย

ข้อมูลข่าวสารที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ พระราชบัญญัติ
กำหนดว่าจะเปิดเผยมิได้ นั้นหมายถึงว่าถ้ามีข้อมูลข่าวสารที่มีข่ายลักษณะตามข้อนี้ หน่วยงานของรัฐหรือ
เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องไม่เปิดเผย ไม่มีข้อยกเว้นที่จะพิจารณาใช้ดุลพินิจขังน้ำหนักทั้งสิ้น ทั้งนี้ เป็นไปตาม
มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

๔.๒.๒ ข้อมูลข่าวสารที่อาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผย

เพื่อให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีหน้าที่ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้มีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนในการพิจารณาว่า ข้อมูลข่าวสารใดเป็นข้อมูลข่าวสารที่อาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผย หรือสมควรสงวนไว้ยังมีให้เปิดเผย รวมทั้งประชาชนผู้ใช้สิทธิตามกฎหมายก็ได้ทราบถึงแนวทางหรือหลักเกณฑ์ดังกล่าวด้วย ตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๑) – (๗) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยก็ได้ นั่นคือ สามารถมีดุลพินิจมีคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้ ดังนี้

(๑) ข้อมูลข่าวสารที่การเปิดเผยจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือความมั่นคงในทางเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ ตามมาตรา ๑๕ (๑)

ข้อมูลข่าวสารในข้อนี้มีที่สำคัญ ๓ ส่วน คือ

- ข้อมูลข่าวสารที่การเปิดเผยจะกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ เช่น แผนป้องกันหรือต่อต้านกองกำลังต่างชาติในกรณีประเทศไทยถูกโจมตี รายงานการสืบสวนเกี่ยวกับขบวนการก่อการร้ายที่อาจเข้ามาปฏิบัติการในประเทศไทย เป็นต้น

- ข้อมูลข่าวสารที่การเปิดเผยจะกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เช่น ข้อมูลข่าวสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องปัญหาการบริหารงานภายในของประเทศอื่น เป็นต้น ซึ่งการเปิดเผยอาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้ว่าเป็นการแทรกแซงกิจการภายในของอีกประเทศหนึ่งได้

- ข้อมูลข่าวสารที่การเปิดเผยจะกระทบต่อความมั่นคงในทางเศรษฐกิจ หรือ การคลังของประเทศ เช่น ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และกลยุทธ์ในการบริหารการรักษาเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยนและระบบเศรษฐกิจ เป็นต้น การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวอาจก่อให้เกิดการแสวงหากำไรจากอัตราแลกเปลี่ยนซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจได้

(๒) ข้อมูลข่าวสารที่การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพหรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ไม่ว่าจะเกี่ยวกับการป้องกัน การป้องกัน การปราบปราม การทดสอบ การตรวจสอบ หรือการรู้แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารหรือไม่ก็ตาม ตามมาตรา ๑๕ (๒)

เป็นการพิจารณาผลกระทบที่จะเกิดขึ้นหากการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพหรือไม่เกิดผล ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ของรัฐด้วย ดังนั้น พระราชบัญญัติจึงให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อาจมีคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นได้ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับการสอบสวนวินัย การสอบสวนข้อเท็จจริง ซึ่งยังดำเนินการสอบสวนไม่แล้วเสร็จ เป็นต้น

(๓) ความเห็นหรือคำแนะนำภายในหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการทำความเข้าใจหรือคำแนะนำภายในดังกล่าว ตามมาตรา ๑๕ (๓)

การพิจารณาตัดสินในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอาจต้องมีเจ้าหน้าที่หรือผู้เกี่ยวข้องเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาในหลายชั้น ซึ่งในแต่ละชั้นอาจมีความเห็นที่แตกต่างกัน ความเป็นอิสระในการเสนอความเห็นอย่างเต็มที่โดยไม่ถูกรบกวนก่อนมีผลยุติจึงเป็นสิ่งจำเป็น อย่างไรก็ตาม ถ้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่า มิใช่เรื่องสำคัญที่จะกระทบความเป็นอิสระและผลสำเร็จในการทำงานของเจ้าหน้าที่ หน่วยงานของรัฐจะสั่งให้เปิดเผยก็ได้ ทั้งนี้ ข้อมูลข่าวสารที่จะไม่เปิดเผยนี้ต้องไม่รวมไปถึงข้อมูลต่างๆ ที่ใช้เป็นข้อเท็จจริงในการพิจารณา เช่น รายงานทางวิชาการ และรายงานข้อเท็จจริง เป็นต้น

(๔) ข้อมูลข่าวสารที่เปิดเผยแล้วอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ตามมาตรา ๑๕ (๔)

เรื่องความปลอดภัยของบุคคลเป็นสิ่งสำคัญพื้นฐาน พระราชบัญญัติจึงกำหนดให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารใดที่พิจารณาแล้วเห็นว่า อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เช่น ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับพยานในการสอบสวนเรื่องต่างๆ ข้อมูลของผู้ร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริตหรือประพฤติไม่ถูกต้องต่างๆ เป็นต้น ซึ่งอาจได้รับอันตรายถ้ามีการเปิดเผยข้อมูลที่ทำให้รู้ตัวพยานและผู้ร้องเหล่านี้ได้

(๕) ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับรายงานแพทย์ หรือข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ซึ่งการเปิดเผยจะเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร ตามมาตรา ๑๕ (๕)

ปกติจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับประวัติการรักษาพยาบาลของคนไข้ ประวัติสุขภาพของบุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลอย่างหนึ่ง โดยปกติแพทย์จะไม่นำไปเปิดเผยให้บุคคลอื่นทราบ

ในส่วนของข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เช่น ประวัติการทำงาน ของเจ้าหน้าที่ หรือข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลซึ่งรวมอยู่หรือเป็นส่วนหนึ่งของข้อมูลข่าวสารของราชการอื่นๆ ถ้าเจ้าหน้าที่พิจารณาแล้วเห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวจะเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร เจ้าหน้าที่ก็อาจมีคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวได้

(๖) ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผย หรือข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ให้มาโดยไม่ประสงค์ให้ทางราชการนำไปเปิดเผยต่อผู้อื่น ตามมาตรา ๑๕ (๖)

เป็นกรณีที่หน่วยงานต่างๆ ของรัฐ อาจมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของหน่วยงานนั้น มีข้อกำหนดมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารบางประเภทไว้ เช่น กรมสรรพากรมีประมวลรัษฎากร มาตรา ๑๐ ที่กำหนดห้ามมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจการของผู้เสียภาษีแก่ผู้ใดเว้นแต่เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจหรือศาล เป็นต้น ซึ่งหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยอาศัยบทบัญญัติดังกล่าวก็สามารถมีคำสั่งมิให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผยดังกล่าวนี้ได้

สำหรับข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ให้มาโดยไม่ประสงค์ให้ทางราชการนำไปเปิดเผยต่อผู้อื่น นั้นมีได้ในหลายลักษณะ เช่น อาจเป็นไปโดยชัดแจ้ง โดยผู้ให้ข้อมูลข่าวสารได้ระบุไว้เป็นลายลักษณ์อักษรว่า ไม่ประสงค์จะให้ทางราชการนำไปเปิดเผย หรืออาจมีการทำสัญญาต่อกันไว้ระหว่างหน่วยงานของรัฐกับเจ้าของข้อมูล หรือในบางกรณีอาจถือว่าเป็นไปโดยปริยายได้ เช่น เรื่องการแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับการทุจริตประพฤติมิชอบ หรือการทำผิดในเรื่องสำคัญ เช่น เรื่องยาเสพติด เป็นต้น ซึ่งย่อมเป็นที่เข้าใจกันว่า ข้อมูลลักษณะนี้โดยเฉพาะอย่างยิ่งชื่อหรือสิ่งที่ทำให้รู้ชื่อผู้ให้ข้อมูลข่าวสาร หน่วยงานของรัฐจะไม่นำไปเปิดเผย

(๗) ข้อมูลข่าวสารที่มีการกำหนดในพระราชกฤษฎีกาเพิ่มเติม ตามมาตรา ๑๕ (๗)

ข้อมูลข่าวสารตามข้อนี้จะเป็นข้อมูลข่าวสารที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการพิจารณาแล้วเห็นว่า ควรกำหนดให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผย ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับการป้องกันผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชน หรือส่วนได้ส่วนเสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่น โดยในกรณีที่ต้องการจะกำหนดประเภทของข้อมูลข่าวสารที่อาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยเพิ่มเติม จะต้องนำไปกำหนดในพระราชกฤษฎีกา

ทั้งนี้ การมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ จะต้องระบุไว้ในคำสั่งถึงเหตุผลของการไม่เปิดเผย โดยต้องแจ้งว่าข้อมูลข่าวสารที่ไม่เปิดเผยจัดเป็นข้อมูลข่าวสารประเภทใด และเพราะเหตุใดจึงไม่เปิดเผย เช่น กรณีที่มีผู้ขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการสอบสวนวินัยของเจ้าหน้าที่ซึ่งถูกกล่าวหาว่า มีพฤติการณ์และปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ แต่การสอบสวนวินัยดังกล่าวยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ การที่เจ้าหน้าที่ใช้ดุลพินิจมีคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ก็ต้องระบุเหตุผลของการไม่เปิดเผยด้วยว่า ข้อมูลข่าวสารที่ขอเป็นข้อมูลข่าวสารที่จัดอยู่ในประเภทของข้อมูลข่าวสารที่การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพหรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ ทั้งนี้ เป็นไปตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๒) ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

๔.๓ การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้กำหนดแนวทางการใช้ดุลพินิจไว้ ดังนี้

๔.๓.๑ แนวทางในการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่กฎหมายกำหนด

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๑๕ วรรคแรก ได้กำหนดแนวทางการใช้ดุลพินิจไว้ โดยให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เมื่อจะใช้ดุลพินิจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือมีคำสั่งเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีลักษณะตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๑) – (๗) จะต้องคำนึงถึง ๓ เรื่อง คือ การปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์เอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกัน หมายความว่าเมื่อมีผู้มาขอข้อมูลข่าวสารที่มีลักษณะตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๑) – (๗) หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องพิจารณาใช้ดุลพินิจเพื่อชั่งน้ำหนักก่อนมีคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยต้องคำนึงถึง ๓ เรื่องข้างต้น กล่าวคือ

(๑) จะต้องพิจารณาว่า ข้อมูลข่าวสารตามที่มีผู้ขอ หากเปิดเผยแล้วจะกระทบต่อการปฏิบัติงานตามกฎหมายของหน่วยงานของตนหรือไม่ อย่างไร เช่น กรมสรรพากรอาจต้องพิจารณาว่าการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่มีผู้ขอ ขัดต่อบทบัญญัติของกฎหมายประมวลรัษฎากรหรือไม่ หรือในกรณีที่มีข้อมูลข่าวสารตามที่มีผู้ขออาจเกี่ยวข้องกับการสอบสวนเรื่องหนึ่งเรื่องใด ซึ่งยังไม่แล้วเสร็จ เป็นต้น

(๒) จะต้องพิจารณาว่า ข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ขอ หากเปิดเผยแล้วจะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะหรือสังคมโดยรวมหรือไม่เพียงใด กล่าวคือ ในกรณีที่ข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ขอ เป็นข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับสังคมโดยรวม การเปิดเผยให้สังคมโดยรวมได้รู้ก็จะช่วยให้สาธารณชนทราบว่า เรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับเรื่องข้อมูลข่าวสารดังกล่าวได้มีการดำเนินการไปอย่างไร มีประสิทธิภาพหรือไม่ แม้ว่าการเปิดเผยอาจกระทบต่อบุคคลบางคน แต่หากมีความชัดเจนว่าการเปิดเผยนั้นจำเป็นสำหรับสาธารณชนหรือคนโดยส่วนใหญ่ก็จะต้องมีดุลพินิจให้เปิดเผย

(๓) จะต้องพิจารณาว่า ข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ขอเป็นสิ่งที่จำเป็นหรือกระทบต่อเอกชนที่เกี่ยวข้องอย่างไรและมากน้อยเพียงใด การพิจารณาถึงเอกชนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ที่ขอข้อมูลและผู้ที่เกี่ยวข้องกับตัวเนื้อหาข้อมูลที่มีผู้ขอให้เปิดเผย โดยพิจารณาถึงความจำเป็นของผู้ขอข้อมูลว่าข้อมูลข่าวสารที่ขอนั้นเกี่ยวข้องกับการรักษาสิทธิของผู้ขอข้อมูลมากน้อยเพียงใด การไม่ได้ข้อมูลข่าวสารตามที่ขอนั้นจะกระทบต่อการปกป้องสิทธิของผู้ขอมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ ในส่วนของเอกชนที่เกี่ยวข้องที่เป็นบุคคลที่สามารถจะได้รับผลกระทบจากการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนี้มากน้อยเพียงใด จะสามารถป้องกันผลกระทบโดยการปิด/ลบข้อมูลบางส่วนได้หรือไม่ และข้อที่หยิบยกมาพิจารณานี้เป็นเรื่องที่กฎหมายให้ความคุ้มครองหรือไม่ ซึ่งหากมีข้อมูลชัดเจนก็จะทำให้สามารถใช้ดุลพินิจได้อย่างเหมาะสม เช่น อาจเปิดเผยโดยปกปิด หรือสิ่งที่ทำให้รู้ตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นพยาน เป็นต้น

๔.๓.๒ การศึกษาแนวทางการใช้ดุลพินิจจากการคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาต่างๆ

เป็นการศึกษาจากคำวินิจฉัยที่สามารถเป็นตัวอย่างการพิจารณาวินิจฉัยที่ครอบคลุมทั้งหลักการใช้ดุลพินิจตามกฎหมายทั้ง ๓ ข้อ และหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่า ข้อมูลข่าวสารของราชการเรื่องใดที่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะมีคำสั่งให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือไม่ด้วย

ขั้นตอนการดำเนินการใช้ดุลพินิจ

ในการใช้ดุลพินิจเปิดเผยหรือไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๑๕ นั้น เจ้าหน้าที่มีขั้นตอนดำเนินการ ๓ ขั้นตอน ได้แก่

๑. ต้องพิจารณาถึงผลดีและผลเสียหรือผลกระทบต่างๆ ต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงาน ประโยชน์สาธารณะหรือประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องทั้งหมดทุกฝ่าย โดยเจ้าหน้าที่มีหน้าที่ต้องรวบรวมข้อเท็จจริงตลอดจนความเห็นหรือคำคัดค้านของผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณา

๒. ขั้วนำหนักของผลกระทบหรือผลดีหรือผลเสียดังกล่าวทุกด้านที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ ของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ ประโยชน์ของผู้ขอให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารและผู้ที่ถูกเปิดเผยข้อมูล ข่าวสาร

๓. ตัดสินใจใช้ดุลพินิจเปิดเผยหรือไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร โดยคำนึงถึงประโยชน์ สาธารณะและการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายไปพร้อมกัน ซึ่งการตัดสินใจดังกล่าวเป็นเรื่องที่ ต้องอาศัยความชำนาญและวิจารณญาณของเจ้าหน้าที่เพื่อให้เป็นประโยชน์สาธารณะมากที่สุดและมีผลกระทบต่อ สิทธิเสรีภาพของเอกชนผู้ที่เกี่ยวข้องน้อยที่สุด โดยปกติหากต้องเลือกระหว่างประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชน มักต้องเลือกใช้ดุลพินิจที่เป็นประโยชน์สาธารณะก่อน แต่หากต้องเลือกระหว่าง ประโยชน์ของเอกชนกับเอกชนก็ต้องพิจารณาข้อเท็จจริง และพฤติการณ์เป็นกรณีไป

การออกคำสั่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

การออกคำสั่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐหลังจากได้ใช้ดุลพินิจแล้ว มีอยู่ ๒ กรณี คือ เปิดเผย หรือ ไม่เปิดเผย กรณีที่มีคำสั่งให้เปิดเผยเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งให้เปิดเผยทั้งหมดหรือให้ปิดข้อความ บางส่วน คือ เป็นการเปิดเผยบางส่วน และในการเปิดเผยอาจจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ กล่าวคือ

๑. อาจให้ลบหรือตัดทอนหรือทำโดยประการอื่นใดที่ไม่เป็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ส่วนนั้น (มาตรา ๙ วรรคสอง)

๒. อาจวางหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้น (ตามมาตรา ๑๕ และ ๑๖) เช่น วางเงื่อนไขห้ามเปิดเผยกับบุคคลอื่นหรือห้ามนำไปใช้ประโยชน์ทางการค้า

๓. อาจมีคำสั่งให้เปิดเผยเป็นการทั่วไปหรือเฉพาะแก่บุคคลใด (ตามมาตรา ๒๐ (๒)) เช่น การเปิดเผยรายงานการแพทย์เกี่ยวกับบุคคลใด ถ้ากรณีมีเหตุอันควรเจ้าหน้าที่ของรัฐจะเปิดเผยต่อเฉพาะแพทย์ ที่บุคคลนั้นมอบหมายก็ได้

กรณีที่มีคำสั่งไม่เปิดเผย ต้องให้เหตุผลด้วยว่าที่เปิดเผยไม่ได้เพราะเป็นข้อมูลข่าวสาร ประเภทใดเพราะเหตุใด และต้องแจ้งให้ผู้ขอทราบด้วยว่าผู้ขอมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งนั้นต่อคณะกรรมการวินิจฉัย การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งนั้น เพราะหากไม่แจ้งสิทธิในการอุทธรณ์ ระยะเวลาอุทธรณ์จะขยายเป็นหนึ่งปี ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๔๐

๔.๔ หลักปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐในการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

การคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐถือว่าเป็น ส่วนหนึ่งของการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล เป็นเจตนารมณ์ประการหนึ่งของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของ ราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และยังเป็นการรับรองการคุ้มครองสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียงหรือ

ความเป็นอยู่ส่วนตัว กรณีที่จะมีการกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายอันเป็นการละเมิดหรือกระทบสิทธิส่วนบุคคล ในครอบครัว ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๓๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐในทุกหน่วยงานต้องรับทราบถึงหลักปฏิบัติในการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล เพื่อจะได้ปฏิบัติได้ถูกต้อง ซึ่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ มาตรา ๒๓ ได้กำหนดหน้าที่ และแนวปฏิบัติสำหรับหน่วยงานต่างๆ ของรัฐไว้ ดังนี้

(๑) หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลเพียงพอที่เกี่ยวข้องและจำเป็น เพื่อการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์เท่านั้น และยกเลิกการจัดให้มีระบบดังกล่าว เมื่อหมดความจำเป็น

เป็นการวางแผนคิดและการปฏิบัติที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีระบบรวบรวมข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลขึ้นและจะต้องพิจารณาเพื่อให้มีตามความจำเป็นที่จะต้องดำเนินงานและเป็นไปตามขอบเขตของวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เท่านั้น รวมทั้งเมื่อเห็นว่าวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดได้ยกเลิกแล้ว ระบบข้อมูลข่าวสารที่ดำเนินการเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าวก็สมควรยกเลิกด้วย

(๒) การจัดเก็บข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของผู้ใด หน่วยงานของรัฐจะต้องพยายามเก็บจากเจ้าของข้อมูลโดยตรง โดยเฉพาะในกรณีที่จะกระทบถึงประโยชน์ได้เสียโดยตรงของบุคคลนั้น

เป็นการวางแผนปฏิบัติ เมื่อต้องมีการจัดเก็บข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ให้ถูกต้องสมบูรณ์ก็ควรต้องเก็บจากเจ้าของข้อมูลโดยตรงเพื่อป้องกันไม่ให้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง เพราะหากข้อมูลที่ไม่ถูกต้องถูกนำไปใช้ก็อาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของบุคคลผู้นั้นได้

(๓) ต้องตรวจสอบแก้ไขข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลในความรับผิดชอบให้ถูกต้องอยู่เสมอ

เพราะหากข้อมูลไม่ถูกต้องอาจจะทำให้เกิดความเสียหายต่อหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องได้ จึงต้องตรวจสอบแก้ไขข้อมูลให้ถูกต้องอยู่เสมอด้วย

(๔) ต้องจัดระบบรักษาความปลอดภัยให้แก่ระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามความเหมาะสม เพื่อป้องกันมิให้มีการนำไปใช้โดยไม่เหมาะสมหรือเป็นผลร้ายต่อเจ้าของข้อมูล

เนื่องจากในปัจจุบันได้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการประมวลผลและการสื่อสารที่สามารถส่งผ่านข้อมูลกันได้โดยง่าย จึงอาจมีการนำข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไปใช้ในทางอื่นที่ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของการจัดเก็บ ซึ่งอาจทำให้เสียหายหรือเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลเกินสมควร เช่น การนำไปใช้เกี่ยวเนื่องกับธุรกิจการค้า เป็นต้น

(๕) จัดให้มีการพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล จำนวน ๖ เรื่อง รวมทั้งตรวจสอบแก้ไขข้อมูลที่นำไปพิมพ์นี้ให้ถูกต้องอยู่เสมอ ตามมาตรา ๒๓ (๓) คือ

(๕.๑) ประเภทของบุคคลที่มีการเก็บข้อมูลไว้

เพื่อให้ทราบว่ามีการเก็บข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลประเภทใดบ้าง เช่น เก็บข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของข้าราชการทุกระดับทุกคน ลูกจ้างทุกคนทั้งลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว เป็นต้น

(๕.๒) ประเภทของระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

เพื่อให้ทราบว่ามีการจัดเก็บข้อมูลในระบบใด เช่น เก็บเป็นแฟ้มเอกสาร หรือเก็บในระบบคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

(๕.๓) ลักษณะการใช้ข้อมูลตามปกติ

เพื่อให้ทราบว่าข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่จัดเก็บไว้จะมีการนำไปใช้ในเรื่องใดกรณีใดบ้าง ซึ่งจะทำให้สามารถตรวจสอบในภายหลังได้ว่ามีการใช้นอกเหนือจากที่ประกาศไว้หรือไม่

(๕.๔) วิธีการขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารของเจ้าของข้อมูล

ซึ่งจะช่วยให้ผู้ที่จะใช้สิทธิตรวจดูข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของตนเองได้รับทราบถึงวิธีการที่จะใช้สิทธิและเป็นหลักประกันว่าหน่วยงานของรัฐจะปฏิบัติต่อผู้ใช้สิทธิอย่างเท่าเทียมกัน

(๕.๕) วิธีการขอให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูล

เพื่อจะทำให้ได้รับทราบหลักเกณฑ์หรือวิธีการขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของตนเองได้ชัดเจน

(๕.๖) แหล่งที่มาของข้อมูล

เพื่อให้ทราบว่า ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่หน่วยงานจัดเก็บมาจากแหล่งใดบ้าง มีความน่าเชื่อถือเพียงใด ผู้เกี่ยวข้องจึงอาจใช้สิทธิเพื่อขอตรวจสอบและขอให้แก้ไขได้

(๖) กรณีที่หน่วยงานของรัฐจัดเก็บข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลโดยตรงจากเจ้าของข้อมูล หน่วยงานของรัฐจะต้องถือปฏิบัติ ดังนี้

(๖.๑) ต้องแจ้งถึงวัตถุประสงค์ที่จะนำข้อมูลไปใช้ให้เจ้าของข้อมูลทราบล่วงหน้า หรือพร้อมกับการขอข้อมูล

(๖.๒) ต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบถึงลักษณะการใช้ข้อมูลตามปกติว่าจะนำไปใช้ในกรณีใดบ้าง

(๖.๓) ต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบว่า การขอข้อมูลเป็นกรณีที่เจ้าของข้อมูลอาจให้ข้อมูลหรือไม่ให้ข้อมูลก็ได้ หรือเป็นกรณีที่กฎหมายบังคับต้องให้ข้อมูล

(๗) กรณีที่หน่วยงานของรัฐจะจัดส่งข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่หน่วยงานของรัฐได้จัดเก็บไว้ไปยังที่ใดที่หนึ่งอันจะทำให้หรือมีโอกาสนำไปทราบข้อมูลข่าวสารนั้นได้และเป็นกรณีที่ไม่ใช่เป็นการใช้ข้อมูลตามลักษณะปกติที่หน่วยงานของรัฐได้เคยแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบ

หน่วยงานของรัฐจะต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบล่วงหน้า

๔.๕ การปฏิบัติตามคำแนะนำหรือความเห็นของคณะกรรมการ

ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๒ ได้เห็นชอบให้เจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานของรัฐปฏิบัติตามคำแนะนำหรือความเห็นหรือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการไว้ ดังนี้

(๑) เมื่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการให้คำแนะนำหรือให้ความเห็นต่อเรื่องร้องเรียนให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดและโดยด่วนที่สุด

(๒) เมื่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารมีคำวินิจฉัยให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติตามคำวินิจฉัย ภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ทราบคำวินิจฉัย

(๓) หากไม่ปฏิบัติตามโดยไม่มีเหตุผลสมควร ให้ผู้บังคับบัญชาลงโทษทางวินัยทุกกรณี

บทที่ ๕ กรณีตัวอย่าง

๕.๑ การร้องเรียน

ประชาชนสามารถใช้สิทธิร้องเรียนหน่วยงานของรัฐได้ในหลายกรณี ซึ่งคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยคณะอนุกรรมการพิจารณาและให้ความเห็นเรื่องร้องเรียนจะเป็นผู้พิจารณา สามารถจำแนกตัวอย่างเรื่องร้องเรียนตามประเภทของข้อมูลข่าวสารที่ขอได้ ดังนี้

๕.๑.๑ ข้อมูลการตรวจสอบใช้อำนาจการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงาน ได้แก่

- กรณี นาย บ. ร้องเรียนเมืองพัทยา

ประเด็นร้องเรียน

นาย บ. ได้มีหนังสือถึงนายกเมืองพัทยา ขอข้อมูลข่าวสาร จำนวน ๒ รายการ ได้แก่ คำขออนุญาต และใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร ดัดแปลงอาคารและรื้อถอนอาคารของบริษัท ค. โฆษณาหรือบริษัทใดๆ ซึ่งได้ก่อสร้างป้ายโฆษณาบริเวณเกาะกลางถนนสุขุมวิท แต่ไม่ได้รับการดำเนินการให้

นาย บ. ผู้ร้องจึงมีหนังสือถึงคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการขอให้พิจารณา ดำเนินการให้เมืองพัทยาเปิดเผยเอกสารตามคำขอ

การดำเนินการ

ฝ่ายเลขานุการ คณะอนุกรรมการพิจารณาและให้ความเห็นเรื่องร้องเรียน ได้ประสานกับเจ้าหน้าที่เมืองพัทยา เพื่อขอทราบข้อเท็จจริงและแนะนำการปฏิบัติตามกฎหมาย แต่ไม่มีความคืบหน้า จึงมีหนังสือเชิญผู้แทนเมืองพัทยามาชี้แจงข้อเท็จจริง ปรากฏว่าก่อนการประชุมชี้แจงเมืองพัทยา ได้แจ้งให้คณะอนุกรรมการฯ ทราบว่า ได้มีหนังสือถึงนาย บ. แจ้งปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร โดยอ้าง มาตรา ๑๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

คณะอนุกรรมการฯ ได้มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการมีหนังสือแจ้งผลการดำเนินการ พร้อมแนะนำสิทธิอุทธรณ์ให้ผู้ร้องทราบและยุติเรื่อง

๕.๑.๒ ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง ได้แก่

- กรณี นาย ก. ร้องเรียนองค์การบริหารส่วนตำบลโคกงาม อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

ประเด็นร้องเรียน

นาย ก. ผู้ร้องได้ขอข้อมูลข่าวสารและขอถ่ายสำเนาเอกสารการสอบราคาซื้อสื่อการเรียนการสอน เครื่องเล่นเด็กและอุปกรณ์การพัฒนาเด็กปฐมวัย จากองค์การบริหารส่วนตำบลโคกงาม อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย แต่ไม่ได้รับการดำเนินการให้

ผู้ร้องจึงมีหนังสือถึงคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ร้องเรียนให้องค์การบริหารส่วนตำบลโคกงาม เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่ร้องขอ

การดำเนินการ

ฝ่ายเลขานุการ คณะอนุกรรมการพิจารณาและให้ความเห็นเรื่องร้องเรียนได้ประสานกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโคกงาม เพื่อขอทราบข้อเท็จจริงและแนะนำการปฏิบัติตามกฎหมาย ต่อมา องค์การบริหารส่วนตำบลได้แจ้งคณะอนุกรรมการฯ ทราบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลฯ ได้แจ้งให้ผู้ร้องไปรับเอกสารดังกล่าว พร้อมชำระค่าธรรมเนียมได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลฯ

คณะกรรมการฯ ได้มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ มีหนังสือแจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ร้องทราบและยุติเรื่อง

๕.๑.๓ ข้อมูลการดำเนินการทางวินัย ได้แก่

- กรณี ผศ. ดร. พ. ร้องเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ประเด็นร้องเรียน

ผศ. ดร. พ. ได้มีหนังสือถึงมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ขอข้อมูลเกี่ยวกับการสอบสวนดำเนินการทางวินัยและสำเนาคำสั่งรักษาราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ แต่ไม่ได้รับการดำเนินการให้

ผศ. ดร. พ. จึงมีหนังสือถึงคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการขอให้พิจารณาดำเนินการให้มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิเปิดเผยเอกสารตามคำขอ

การดำเนินการ

ฝ่ายเลขานุการ คณะกรรมการพิจารณาและให้ความเห็นในเรื่องร้องเรียนได้ประสานกับมหาวิทยาลัยฯ เพื่อขอทราบข้อเท็จจริงและแนะนำการปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งต่อมามหาวิทยาลัยฯ ได้ส่งหนังสือแจ้งว่าได้สำเนาเอกสารให้แล้วทั้ง ๒ รายการ

คณะกรรมการฯ ได้มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ มีหนังสือแจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ร้องทราบและยุติเรื่อง

๕.๑.๔ ข้อมูลการบริหารงานบุคคลและการประเมินผลการปฏิบัติงาน ได้แก่

- กรณี นาง ส. และพวกรวม ๕ คน ร้องเรียนโรงเรียนจตุรสิทธาการ

ประเด็นร้องเรียน

นาง ส. กับพวกได้มีหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงเรียนจตุรสิทธาการคนละฉบับขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแบบบันทึกการให้คะแนนผลการปฏิบัติงานการประเมินประสิทธิภาพประสิทธิผลเพื่อประกอบการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน ครั้งที่ ๒/๒๕๕๔ และครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ แต่ไม่ได้รับการดำเนินการให้

นาง ส. กับพวกรวม ๕ คน จึงมีหนังสือคนละฉบับถึงคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ขอให้พิจารณาดำเนินการให้โรงเรียนจตุรสิทธาการเปิดเผยเอกสารตามคำขอ

การดำเนินการ

ฝ่ายเลขานุการ คณะกรรมการพิจารณาและให้ความเห็นเรื่องร้องเรียนได้ประสานกับรองผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขอทราบข้อเท็จจริงและแนะนำการปฏิบัติตามกฎหมาย แต่โรงเรียนก็ยังไม่แจ้งผลความคืบหน้า จึงได้มีหนังสือแจ้งให้โรงเรียนมอบหมายผู้แทนมาชี้แจง ปรากฏว่าก่อนการประชุมชี้แจงโรงเรียนฯ ได้ส่งสำเนานหนังสือ ๕ ฉบับ ที่แจ้งเรื่องส่งเอกสารให้ผู้ร้องแล้ว

คณะกรรมการฯ ได้มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ มีหนังสือแจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ร้องทราบและยุติเรื่อง

๕.๑.๕ ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

- กรณี นาย ป. ร้องเรียนอำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์

ประเด็นร้องเรียน

นาย ป. ได้มีหนังสือขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวุฒิการศึกษาของนาย ท. ผู้ได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน แต่ไม่ได้รับการดำเนินการให้

นาย ป. ผู้ร้อง จึงมีหนังสือถึงคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ขอให้พิจารณา
ดำเนินการให้อำเภอห้วยผึ้งเปิดเผยเอกสารตามคำขอ

การดำเนินการ

ฝ่ายเลขานุการ คณะอนุกรรมการพิจารณาให้ความเห็นเรื่องร้องเรียนได้ประสาน
ขอทราบข้อเท็จจริงและการดำเนินการจากอำเภอห้วยผึ้ง พร้อมทั้งแนะนำการปฏิบัติ (เนื่องจากนาย ท. ได้รับเลือก
เป็นผู้ใหญ่บ้าน เป็นบุคคลสาธารณะ ระเบียบแสดงผลการเรียนของนาย ท. จึงเปิดเผยได้เพื่อการตรวจสอบ
คุณสมบัติว่าถูกต้องหรือไม่ อย่างไร)

คณะอนุกรรมการฯ ได้มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ มีหนังสือแจ้งผลการดำเนินการ
ให้ผู้ร้องทราบและยุติเรื่อง

๕.๑.๖ ข้อมูลการสอบแข่งขัน/สอบคัดเลือก/การเสนอผลงานวิชาการ ได้แก่

- กรณี นาง อ. ร้องเรียนมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ประเด็นร้องเรียน

นาง อ. ได้มีหนังสือถึงอธิการบดีมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี เพื่อขอข้อมูลข่าวสาร
คำชี้แจงเกี่ยวกับกรณีที่บุตรชายของผู้ร้องไม่ผ่านการสอบสัมภาษณ์คณะเภสัชศาสตร์ เนื่องจากตาบอดสี
ต่อมามหาวิทยาลัยอุบลราชธานีได้ส่งสำเนาเอกสารและชี้แจงข้อเท็จจริงให้ผู้ร้องทราบ ต่อมาผู้ร้องได้มีหนังสือ
อีกฉบับขอข้อมูลเกี่ยวกับการกำหนดคุณสมบัติว่าคนตาบอดสีไม่สามารถเรียนคณะเภสัชศาสตร์ได้ และคำสั่ง
แต่งตั้งผู้ปฏิบัติงานในการสัมภาษณ์ของคณะ แต่ไม่ได้รับการดำเนินการให้

นาง อ. จึงมีหนังสือร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการขอให้พิจารณา
ดำเนินการให้มหาวิทยาลัยอุบลราชธานีเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่ขอ

การดำเนินการ

ฝ่ายเลขานุการ คณะอนุกรรมการพิจารณาและให้ความเห็นเรื่องร้องเรียนได้ประสาน
เพื่อขอทราบข้อเท็จจริงและการดำเนินการของมหาวิทยาลัยฯ พร้อมทั้งแนะนำการปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งต่อมามหาวิทยาลัย
ได้มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงและส่งเอกสารให้ผู้ร้องเพิ่มเติมตามที่ขอ

คณะอนุกรรมการฯ ได้มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ มีหนังสือแจ้งผลการ
ดำเนินการให้ผู้ร้องทราบ และยุติเรื่อง

๕.๑.๗ ข้อมูลการดำเนินคดีตามกระบวนยุติธรรม ได้แก่

- กรณี นักโทษชาย บ. ร้องเรียนสำนักงานช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายแห่งเนติ
บัณฑิตยสภา

ประเด็นร้องเรียน

นักโทษชาย บ. เป็นจำเลยในคดีอาญาตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ
ได้มีหนังสือถึงสำนักงานช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา (ส.ช.น) ขอให้ส่งสำนวนคดีคืน
แต่ไม่ได้รับการดำเนินการให้

นักโทษชาย บ. ผู้ร้องจึงมีหนังสือถึงคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
ขอให้พิจารณาดำเนินการให้ ส.ช.น ส่งคืนเอกสารตามที่ขอ

การดำเนินการ

ฝ่ายเลขานุการ คณะอนุกรรมการพิจารณาและให้ความเห็นเรื่องร้องเรียนได้ประสาน
ขอทราบข้อเท็จจริงและการดำเนินการจากเจ้าหน้าที่ของ ส.ช.น ซึ่งได้รับแจ้งว่า ส.ช.น. ได้จัดส่งเอกสาร

ในสำนวนคดีของผู้ร้องคืนแก่ผู้ร้องแล้ว รายละเอียดตามสำเนาไต่สวนคดีที่เรียนจากกลาง
จังหวัดอุดรธานีเช่นรับเอกสารดังกล่าวไว้

คณะอนุกรรมการฯ ได้มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการมีหนังสือแจ้งผลการดำเนินการ
ให้ผู้ร้องทราบและยุติเรื่อง

๕.๒ การอุทธรณ์

การดำเนินการเรื่องอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐
เป็นกระบวนการคุ้มครองสิทธิของประชาชนในการได้รับข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแล
ของหน่วยงาน ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งปฏิเสธคำขอข้อมูลข่าวสารของประชาชน ประชาชนมีสิทธิ
อุทธรณ์คำสั่งปฏิเสธของหน่วยงานของรัฐได้ ๓ กรณี คือ (๑) คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๔
หรือมาตรา ๑๕ (๒) คำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านของผู้มีประโยชน์ได้เสียตามมาตรา ๑๓ และ (๓) คำสั่งไม่แก้ไข
เปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๕ ซึ่งการอุทธรณ์ที่เข้าสู่กระบวนการพิจารณา
และมีคำวินิจฉัย แบ่งตามประเภทของข้อมูลได้ตามตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

๕.๒.๑ ข้อมูลการดำเนินการทางวินัย ได้แก่

- คำวินิจฉัยที่ สค ๒๐๑/๒๕๕๔

สาเหตุที่อุทธรณ์

ผู้อุทธรณ์เป็นพนักงานจ้างตามภารกิจ ตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การ
บริหารส่วนตำบลสวนหลวง มีหนังสือถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสวนหลวง ขอสำเนาข้อมูลข่าวสาร
ที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนทั้งหมดกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลสวนหลวงมีคำสั่งไล่ออกผู้อุทธรณ์ออกจากราชการ
เพื่อใช้ประกอบการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษดังกล่าว

เหตุผลในการปฏิเสธ

องค์การบริหารส่วนตำบลสวนหลวงเปิดเผยคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัย
แต่ปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในส่วนคำให้การของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง
โดยให้เหตุผลว่าเกรงว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายในการปฏิบัติงานหากผู้อุทธรณ์สามารถกลับเข้าทำงานได้
ตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ประกอบกับรายงานการสอบสวน
(ส.ว.๖) ที่ได้เปิดเผยแก่ผู้อุทธรณ์แล้วมีรายละเอียดพอสมควรที่จะใช้ประกอบการอุทธรณ์ได้

ข้อเท็จจริง

มีผู้ร้องเรียนต่อผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสงคราม ขอให้ตรวจสอบการเบิกจ่ายเงิน
งบประมาณเรื่องการจัดหารถบัสเพื่อเดินทางไปราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลสวนหลวง โดยเห็นว่า
มีการเบิกจ่ายเท็จ และกล่าวหาผู้อุทธรณ์ว่าประพฤติไม่เหมาะสม มีความสัมพันธ์อันชู้สาวกับบุคคลอื่นทั้งที่
ตนมีสามีโดยชอบด้วยกฎหมายอยู่แล้ว จังหวัดสมุทรสงคราม โดยสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
จังหวัดสมุทรสงครามได้ทำการสืบสวนในทางลับ และรายงานผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสงครามว่า การร้องเรียน
มีมูลเห็นควรแจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบลสวนหลวงแต่งตั้งคณะกรรมการสอบวินัยร้ายแรงผู้อุทธรณ์
จังหวัดสมุทรสงครามจึงส่งเรื่องให้อำเภออัมพวาดำเนินการ ซึ่งอำเภออัมพวาได้ส่งเรื่องให้องค์การบริหาร
ส่วนตำบลสวนหลวงเพื่อสอบสวนต่อไป

องค์การบริหารส่วนตำบลสวนหลวงได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยผู้อุทธรณ์ ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนฯ ได้รวบรวมพยานหลักฐานและทำการสอบสวน รายงานผลต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสวนหลวง นายกองคการบริหารส่วนตำบลสวนหลวงได้มีหนังสือรายงานนายอำเภออัมพวา โดยมีความเห็นว่า กรณีการกล่าวหาว่าอาศัยอำนาจหน้าที่ให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์จากการได้เข้าทำนิติกรรม การให้บริการเช่ารถกับองค์การบริหารส่วนตำบลสวนหลวง แม้ผู้อุทธรณ์จะเป็นผู้อาสาจัดหารถโดยสาร แต่การจ้างรถไม่เป็นอำนาจของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสวนหลวง เหตุที่ตัดสินใจจ้างรถเนื่องจาก เคยมีการจ้างมาก่อน ราคาถูกกว่าที่อื่นไม่จำเป็นต้องนำเงินมาสำรองจ่าย ทำให้ง่ายแก่การจ้างเหมา อีกทั้ง ผู้รับจ้างก็ไม่ได้ทำผิดข้อตกลงการจ้างแต่อย่างใด พฤติกรรมของผู้อุทธรณ์จึงถือไม่ได้ว่าเป็นความผิด ส่วนกรณี การกล่าวหาว่ามีความสัมพันธ์ฉันคู่สามีโดยชอบด้วยกฎหมายของบุคคลอื่นนั้น น่าเชื่อว่าผู้อุทธรณ์ มีพฤติกรรมดังกล่าวจริง แต่ในการพิจารณาขอให้ยึดหลักนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ผสมผสานกัน เนื่องจาก ผู้อุทธรณ์เป็นผู้ที่มีความสามารถในการทำงานและพฤติกรรมดังกล่าวมิได้กระทำในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ผู้อุทธรณ์เป็นหัวหน้าศูนย์ จากนั้นอำเภออัมพวาได้รายงานผลการสอบสวนดังกล่าวไปยังจังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งต่อมาคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดสมุทรสงครามได้มีมติให้ลงโทษไล่ผู้อุทธรณ์ออกจากราชการ และองค์การบริหารส่วนตำบลสวนหลวงได้มีคำสั่งไล่ผู้อุทธรณ์ออกจากราชการ

การพิจารณา

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดิน และการบังคับใช้กฎหมายพิจารณาแล้วเห็นว่า การดำเนินการทางวินัยแก่ผู้อุทธรณ์ได้เสร็จสิ้น โดยองค์การบริหารส่วนตำบลสวนหลวงมีคำสั่งไล่ผู้อุทธรณ์ออกจากราชการแล้ว และผู้อุทธรณ์มีส่วนได้เสียโดยตรง ในข้อมูลข่าวสารที่มีค่าขอ จึงเห็นควรเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในกระบวนการสอบสวนทั้งหมด ทั้งในชั้น การสืบสวนในทางลับของจังหวัดสมุทรสงครามและการสอบสวนทางวินัยขององค์การบริหารส่วนตำบลสวนหลวง ให้ผู้อุทธรณ์ทราบได้เพื่อใช้ปกป้องสิทธิของตนต่อไป เว้นแต่ข้อมูลข่าวสารในส่วนบัตรประจำตัวประชาชน ใบอนุญาตขับขี่รถยนต์หรือบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐของผู้ให้ถ้อยคำเป็นพยาน บัตรประจำตัวประชาชน และทะเบียนบ้านของบุคคลที่ถูกพาดพิงในการสอบสวนซึ่งเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล การเปิดเผย จะเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร ตามมาตรา ๑๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

มติคณะกรรมการวินิจฉัยฯ

ให้องค์การบริหารส่วนตำบลสวนหลวงเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำขอแก่ผู้อุทธรณ์ เว้นแต่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล พร้อมทั้งให้สำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องแก่ผู้อุทธรณ์

๕.๒.๒ ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง ได้แก่

- คำวินิจฉัยที่ สค ๑๕๗/๒๕๕๔

สาเหตุที่อุทธรณ์

ผู้อุทธรณ์มีหนังสือถึงนายกเทศมนตรีตำบลบ้านทุ่ง จังหวัดขอนแก่น เพื่อขอสำเนา ข้อมูลข่าวสาร จำนวน ๒ รายการ ได้แก่

๑. เอกสารจัดซื้อจัดจ้าง ประกวดหรือสอบราคา ฉบับที่ ๖/๒๕๕๓ ถึงปัจจุบัน
๒. เอกสารสัญญาซื้อรถตัดหญ้าหลังชุด (เจ.ซี.บี.) ของเทศบาลตำบลบ้านทุ่ง

เหตุผลในการปฏิเสธ

เทศบาลตำบลบ้านทุ่มปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ผู้อุทธรณ์ โดยให้เหตุผลว่า ได้เคยจัดส่งเอกสารตามที่คุณอุทธรณ์ร้องขอแล้วและเป็นเอกสารที่เคยเผยแพร่ ประกอบกับเป็นการขอข้อมูลข่าวสารจำนวนมากและบ่อยครั้งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

ข้อเท็จจริง

ผู้อุทธรณ์ได้มีคำขอข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์จากเทศบาลตำบลบ้านทุ่ม เพื่อเข้าร่วมประกวดราคา สอบราคาจัดซื้อจัดจ้าง และเพื่อตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างที่ผ่านมา แต่เทศบาลฯ ปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร โดยเทศบาลฯ ไม่เคยส่งประกาศประกวดราคา สอบราคาให้กับผู้อุทธรณ์ และผู้อุทธรณ์ไม่เคยเห็นเทศบาลฯ ปิดประกาศประกวดราคา สอบราคา ณ ที่ทำการเทศบาลฯ แต่อย่างไรก็ตามเทศบาลฯ ได้ให้สำเนาข้อมูลข่าวสารรายการที่ ๑ ประกาศประกวดราคาฉบับที่ ๖/๒๕๕๓ ถึง ๙/๒๕๕๓ และข้อมูลข่าวสารรายการที่ ๒ แก่ผู้อุทธรณ์

การพิจารณา

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดิน และการบังคับใช้กฎหมายพิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารรายการที่ ๒ เทศบาลตำบลบ้านทุ่มเปิดเผยแก่ผู้อุทธรณ์แล้ว คณะกรรมการฯ จึงไม่ต้องวินิจฉัย ส่วนข้อมูลข่าวสารรายการที่ ๑ ประกาศประกวดราคา สอบราคา ที่เทศบาลฯ จัดทำขึ้นต่อจากประกาศประกวดราคาฉบับที่ ๙/๒๕๕๓ จนถึงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๔ ซึ่งเทศบาลฯ ปฏิเสธการเปิดเผยแก่ผู้อุทธรณ์นั้นเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประกาศประกวดราคา สอบราคา ซึ่งหน่วยงานของรัฐต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบได้ตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ การที่เทศบาลฯ ปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

มติคณะกรรมการวินิจฉัยฯ

ให้เทศบาลตำบลบ้านทุ่มเปิดเผยข้อมูลข่าวสารรายการที่ ๑ ประกาศประกวดราคา สอบราคา ที่เทศบาลตำบลบ้านทุ่มจัดทำขึ้นต่อจากประกาศประกวดราคา ฉบับที่ ๙/๒๕๕๓ จนถึงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๔ แก่ผู้อุทธรณ์

๕.๒.๓ ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ได้แก่

- คำวินิจฉัยที่ สค ๒๐๔/๒๕๕๔

สาเหตุที่อุทธรณ์

ผู้อุทธรณ์เป็นพนักงานขององค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่จังหวัดศรีสะเกษ ได้ยื่นคำร้องถึงนายทะเบียนท้องถิ่นเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ขอแก้ไขปีเกิดในทะเบียนราษฎรจาก พ.ศ. ๒๔๙๙ เป็น พ.ศ. ๒๕๐๒

เหตุผลในการปฏิเสธ

สำนักงานเขตคลองสามวาปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร โดยให้เหตุผลว่าหลักฐานที่ผู้อุทธรณ์นำมาแสดงยังไม่เพียงพอที่จะดำเนินการแก้ไขปีเกิดให้ผู้อุทธรณ์

ข้อเท็จจริง

องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกได้ขอความร่วมมือจากพนักงานและลูกจ้างประจำในการตรวจสอบข้อมูลประวัติ ผู้อุทธรณ์จึงเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากการตรวจสอบ กล่าวคือ ถ้าผู้อุทธรณ์เกิดในปี พ.ศ. ๒๕๐๒ ก็จะได้ยึดอายุราชการไปอีก ๓ ปี ผู้อุทธรณ์จึงยื่นคำร้องขอแก้ไขปีเกิดในทะเบียนราษฎรเพื่อนำไปเป็นหลักฐานการแก้ไขปีเกิดในทะเบียนประวัติข้าราชการ โดยหลักฐานที่ผู้อุทธรณ์นำมาประกอบการขอแก้ไขปีเกิด ได้แก่

๑. ทะเบียนนักเรียนของโรงเรียนอนุบาลน้ำเกลี้ยง อำเภอกันทรารมย์ (ปัจจุบันเป็นอำเภอน้ำเกลี้ยง) จังหวัดศรีสะเกษ มีการแก้ไขปีเกิดเป็น พ.ศ. ๒๕๐๒ โดยมีผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลน้ำเกลี้ยงเป็นผู้รับรองการแก้ไข

๒. ประกาศนียบัตรออกโดยกรมการศาสนารับรองว่า “สามเณร พ. อายุ ๑๘ พรรษา” สอบได้เป็นนักธรรมชั้นตรีเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๐ และหนังสือรับรองของกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เลขที่ ๑๑๙/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๔ ว่าผู้อุทธรณ์สอบเป็นนักธรรมชั้นโทได้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๒ ในขณะที่อายุ ๒๐ พรรษา

๓. สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน และสำเนาสูติบัตรของพี่น้องร่วมบิดามารดา

๔. บัญชีเครือญาติของนาย พ. ซึ่งรับรองโดยเจ้าพนักงานของรัฐ ปราบกฏรายการ วัน เดือน ปีเกิด ของผู้อุทธรณ์เป็นวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๔๙๙ และนาง บ. ซึ่งเป็นพี่สาวของผู้อุทธรณ์เป็นวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๐๐ ดังนั้น จึงเป็นไปได้ที่ผู้อุทธรณ์จะเกิดก่อน พ.ศ. ๒๕๐๐

การพิจารณา

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายพิจารณาแล้วเห็นว่า การที่จะวินิจฉัยว่าผู้อุทธรณ์เกิดเมื่อใดต้องยึดถือหลักฐานที่เชื่อถือได้ของทางราชการเป็นหลัก โดยหลักฐานสำคัญลำดับแรก คือ สูติบัตรหรือทะเบียนคนเกิด และพิจารณาเอกสารทางราชการอื่นประกอบด้วย ในกรณีนี้ผู้อุทธรณ์ไม่มีสูติบัตรมาแสดง และหลักฐานทางราชการอื่นๆ ได้แก่ ทะเบียนบ้าน สมุดประจำตัวทหารกองหนุน (ส.ด. ๘) ปรากฏปีเกิดเป็น พ.ศ. ๒๔๙๙ ไม่ใช่ พ.ศ. ๒๕๐๒ ตามที่ผู้อุทธรณ์ขอแก้ไข ส่วนหลักฐานอื่นๆ ที่นำมาแสดง ได้แก่ ทะเบียนนักเรียนที่มีข้อมูลว่าผู้อุทธรณ์เกิดในปี พ.ศ. ๒๕๐๒ นั้น เป็นข้อมูลที่เกิดจากการใช้ประกาศนียบัตรและหนังสือรับรองการสอบได้เป็นนักธรรมไปแก้ไขในภายหลัง โดยประกาศนียบัตรและหนังสือรับรองการสอบได้เป็นนักธรรม ไม่ใช่หลักฐานของทางราชการที่แสดงเกี่ยวกับ วัน เดือน ปีเกิดโดยตรง ดังนั้นจึงไม่อาจรับฟังได้ว่าผู้อุทธรณ์เกิดในปี พ.ศ. ๒๕๐๒ ตามที่ขอแก้ไข ส่วนกรณีที่ผู้อุทธรณ์อ้างว่าเป็นไปไม่ได้ที่ผู้อุทธรณ์จะเกิดในปี พ.ศ. ๒๔๙๙ เนื่องจากนาง บ. ซึ่งเป็นพี่สาวของผู้อุทธรณ์เกิดในปี พ.ศ. ๒๕๐๐ นั้นเป็นข้อกล่าวอ้างที่บอกได้เพียงว่านาง บ. เป็นพี่สาวของผู้อุทธรณ์เท่านั้นแต่ไม่สามารถพิสูจน์ยืนยันได้ว่าผู้อุทธรณ์เกิดในปี พ.ศ. ๒๕๐๒ ตามที่ได้ขอแก้ไข

มติคณะกรรมการวินิจฉัยฯ

ให้ยกอุทธรณ์

๕.๒.๔ ข้อมูลการสอบแข่งขัน/สอบคัดเลือกการเสนอผลงานทางวิชาการ ได้แก่

- คำวินิจฉัยที่ สค ๔๒/๒๕๕๕

สาเหตุที่อุทธรณ์

ผู้อุทธรณ์ ตำแหน่งนักวิชาการส่งเสริมสุขภาพ ๖ ว เทศบาลเมืองตะพานหิน จังหวัดพิจิตร มีหนังสือถึงผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ปลัดเทศบาลเมืองตะพานหิน และกรรมการสอบคัดเลือก ขอสำเนาข้อมูลข่าวสารพร้อมคำรับรองถูกต้อง กรณีเทศบาลเมืองตะพานหินดำเนินการจัดสอบคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งพนักงานเทศบาลสายงานผู้ปฏิบัติงานให้ดำรงตำแหน่งสายงานผู้บริหารของเทศบาล โดยผู้อุทธรณ์ขอข้อมูลข่าวสารในการสอบตำแหน่งนักบริหารสาธารณสุข ๖ จำนวน ๓ รายการ ดังนี้

๑. ข้อสอบส่วนที่เป็นคำถาม (ฉบับที่ผู้อุทธรณ์ได้ลงนามกำกับ)

๒. ข้อสอบส่วนที่เป็นคำตอบข้อสอบของผู้อุทธรณ์ และผู้เข้าสอบอีกคนหนึ่งที่มีผลการให้คะแนนประกอบอยู่ด้วย

๓. แนวคำตอบและเหตุผลของกรรมการผู้ตรวจข้อสอบผู้อุทธรณ์

เหตุผลในการปฏิเสธ

เทศบาลเมืองตะพานหินเปิดเผยข้อมูลข่าวสารรายการที่ ๑ และรายการที่ ๒ ในส่วนคำตอบข้อสอบของผู้อุทธรณ์ แต่ปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอื่นโดยให้เหตุผลว่า คำขอไม่อาจเข้าใจได้ว่า ผู้ร้องขอต้องการคำตอบของผู้ใดและผลสอบในตำแหน่งใด ตามมาตรา ๙ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

ข้อเท็จจริง

มีการสอบคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งพนักงานเทศบาลสายงานผู้ปฏิบัติงานให้ดำรงตำแหน่งสายงานผู้บริหารของเทศบาลเมืองตะพานหิน ตำแหน่งนักบริหารงานสาธารณสุข ๖ เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ มีผู้เข้าสอบ ๒ คน คือ ผู้อุทธรณ์และนาย ก. เมื่อผู้อุทธรณ์ขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการสอบดังกล่าว เทศบาลเมืองตะพานหินได้เปิดเผยข้อสอบและกระดาษคำตอบของผู้อุทธรณ์ให้ผู้อุทธรณ์ทราบแล้ว แต่ปฏิเสธการเปิดเผยกระดาษคำตอบของนาย ก. กับแนวคำตอบและเหตุผลของกรรมการผู้ตรวจข้อสอบ ผู้อุทธรณ์จึงอุทธรณ์การไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าว

การพิจารณา

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดิน และการบังคับใช้กฎหมายพิจารณาแล้วเห็นว่า การสอบคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งพนักงานเทศบาลสายงานผู้ปฏิบัติงานให้ดำรงตำแหน่งสายงานผู้บริหารของเทศบาลเมืองตะพานหิน ตำแหน่งนักบริหารงานสาธารณสุข ๖ นั้น เป็นการคัดเลือกบุคคลในระบบราชการเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายบริหารงานสาธารณสุข ดังนั้น ข้อสอบ กระดาษคำตอบของผู้เข้าสอบ รวมทั้งแนวคำตอบและหลักเกณฑ์การให้คะแนนของผู้ตรวจข้อสอบ ซึ่งเป็นข้อมูลข่าวสารในกระบวนการคัดเลือกดังกล่าว จึงเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการที่อาจเปิดเผยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบได้เพื่อความโปร่งใสในการสอบคัดเลือกและการแต่งตั้ง

ข้อมูลที่ยังไม่ได้เปิดเผยแก่ผู้อุทธรณ์ คือ กระดาษคำตอบของผู้เข้าสอบคนอื่น แนวคำตอบ และหลักเกณฑ์ให้คะแนนของผู้ตรวจข้อสอบ ในส่วนของกระดาษคำตอบของผู้เข้าสอบคนอื่นเห็นว่า การเปิดเผยกระดาษคำตอบโดยปราศจากผู้เข้าสอบที่ไม่ใช่ผู้ขอ นั้น การเปิดเผยอาจมีผลกระทบต่อบุคคลดังกล่าวได้

แต่ในการสอบตำแหน่งนักบริหารงานสาธารณสุข ๖ มีผู้เข้าสอบเพียง ๒ คน ผู้อุทธรณ์ยอมทราบบชื่อของผู้เข้าสอบอีกคนหนึ่งอยู่แล้ว จึงไม่มีเหตุที่จะปกปิดชื่อผู้เข้าสอบนั้นแต่อย่างใด เมื่อเทศบาลเมืองตะพานหินได้ประกาศผลการสอบในตำแหน่งนักบริหารงานสาธารณสุข ๖ แล้ว อีกทั้งผู้อุทธรณ์มีส่วนได้เสียโดยตรงกับผลการสอบคัดเลือกดังกล่าว จึงเห็นสมควรเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้ผู้อุทธรณ์ทราบได้โดยไม่ต้องปกปิดชื่อส่วนข้อมูลข่าวสารในส่วนแนวคำตอบและหลักเกณฑ์การให้คะแนนของผู้ตรวจข้อสอบ ไม่มีข้อความที่เข้าลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผย ตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงเปิดเผยให้ผู้อุทธรณ์ทราบได้

มติคณะกรรมการวินิจฉัยฯ

ให้เทศบาลเมืองตะพานหินเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์ พร้อมทั้งให้สำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องแก่ผู้อุทธรณ์

๕.๓ การหารือ

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยคณะอนุกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ มีหน้าที่หลักในการตอบข้อหารือเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ ที่หน่วยงานของรัฐและเอกชนขอหารือมา ดังกรณีตัวอย่าง ดังนี้

๕.๓.๑ กรณีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับรถยนต์ที่จมน้ำ

ประเด็นหารือ

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) ได้เสนอมาตรการและแนวทางในการป้องกันปัญหาอันเกิดจากการนำรถยนต์ที่จมน้ำเข้าสู่ตลาดรถยนต์ เสนอต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนสิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภควุฒิสภาว่า จะขอข้อมูลรถยนต์ที่จมน้ำจากสมาคมประกันวินาศภัย ผู้จัดการประมุขรถยนต์และศูนย์บริการของบริษัทรถยนต์นำมาระบุไว้ในเว็บไซต์ของสำนักงานฯ เพื่อให้ผู้บริโภคสืบค้นได้และใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจเลือกซื้อของผู้บริโภค ซึ่งข้อมูลที่สำนักงานฯ จะเผยแพร่ทางเว็บไซต์เป็นข้อมูลเกี่ยวกับหมายเลขทะเบียนรถยนต์ หมายเลขเครื่องยนต์ หมายเลขตัวถัง ยี่ห้อและรุ่น ข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลที่อาจกระทบสิทธิของบุคคลที่เป็นเจ้าของรถยนต์ สคบ. จึงขอหารือว่าจะสามารถเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเผยแพร่ทางเว็บไซต์ของสำนักงานฯ ได้หรือไม่ อย่างไร

การพิจารณา

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยคณะอนุกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการพิจารณาเห็นว่า ข้อมูลเกี่ยวกับหมายเลขทะเบียนรถยนต์ หมายเลขเครื่องยนต์ หมายเลขตัวถัง ยี่ห้อและรุ่นรถยนต์ที่จมน้ำ เป็นข้อมูลข่าวสารของราชการแต่ไม่มีลักษณะเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ตามนัยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ เพราะเป็นการเปิดเผยข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับตัวรถโดยไม่มีรายละเอียดเกี่ยวกับเจ้าของรถยนต์ จึงเป็นข้อมูลข่าวสารที่สามารถเปิดเผยได้ ตามนัยมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ประกอบกับพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๔ (๑) กำหนดให้ผู้บริโภคมีสิทธิที่จะได้รับข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งคำพรรณนาคุณภาพที่ถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับสินค้าและบริการ ดังนั้น หาก สคบ. เห็นว่า ข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเป็นข้อมูลที่จำเป็นต่อการคุ้มครองผู้บริโภคเพื่อใช้ในการตัดสินใจเลือกรถยนต์แล้ว สคบ. ก็สามารถเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวได้

๕.๓.๒ กรณีการเปิดเผยข้อมูลเลขประจำตัวประชาชน ประเด็นหารือ

กรมสรรพากรได้กำหนดให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีและใช้เลขประจำตัวประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรใช้เลขประจำตัวประชาชนในการปฏิบัติตามประมวลรัษฎากร โดยไม่ต้องยื่นคำร้องขอมีเลขประจำตัวและบัตรประจำตัวผู้เสียภาษีอากร ซึ่งข้อมูลของผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากร ประกอบด้วยชื่อ นามสกุล และเลขประจำตัวประชาชน เข้าลักษณะเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งในการปฏิบัติตามประมวลรัษฎากร กรมฯ มีความจำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลเลขประจำตัวประชาชนเป็นข้อมูลที่กรมฯ มิได้เป็นผู้จัดทำขึ้นเอง แต่ใช้ฐานข้อมูลจากการเชื่อมโยงข้อมูลทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์จากกรมการปกครอง กรมฯ จึงขอหารือว่า หากกรมฯ จะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลดังกล่าว อันประกอบด้วยชื่อ นามสกุล และเลขประจำตัวประชาชนของผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรให้แก่หน่วยงานของรัฐแห่งอื่นหรือผู้อื่นจะกระทำได้อหรือไม่ และต้องดำเนินการอย่างไร เพื่อให้เป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมาย

การพิจารณา

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยคณะอนุกรรมการตอบข้อหารือ ตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการพิจารณาเห็นว่า ในการหักภาษี ณ ที่จ่าย เดิมกรมสรรพากรได้ประกาศใช้เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร โดยใช้เลข ๑๐ หลัก เป็นเลขประจำตัวผู้เสียภาษี แต่ต่อมารัฐบาลได้มีนโยบายให้นำเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก ของกรมการปกครองมาใช้เป็นเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากรด้วย กรมฯ จึงได้มีการปรับปรุงระบบข้อมูลผู้เสียภาษีอากรจากเดิมที่ใช้เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร ๑๐ หลัก เป็นเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร ๑๓ หลักแทน ดังนั้น เลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก ที่นำมาใช้ จึงถือเป็นเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร สำหรับกรณีตามที่หารือเห็นว่า กรมสรรพากรสามารถเปิดเผยเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากรที่ปรับเปลี่ยนจากเดิม ให้แก่หน่วยงานของรัฐแห่งอื่นหรือผู้อื่นได้ หากเป็นการเปิดเผยเฉพาะเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากรใหม่ให้แก่ผู้ขอ เพื่อใช้แทนเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากรเดิม โดยมิได้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลอื่น

๕.๓.๓ กรณีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสัญญาจัดซื้อถังแก๊มกรม ประเด็นหารือ

สำนักงานประมงจังหวัดฉะเชิงเทรา ขอหารือกรณีที่สหกรณ์ผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำแปดริ้ว จำกัด ขอดูสัญญาหรือข้อตกลงซื้อขายพันธุ์ถังแก๊มกรมว่า สัญญาหรือข้อตกลงดังกล่าวเป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องเปิดเผยพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๙ หรือไม่

การพิจารณา

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยคณะอนุกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการพิจารณาเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสัญญาหรือข้อตกลงในการจัดซื้อถังแก๊มกรมของสำนักงานฯ ครั้งนี้ ไม่มีลักษณะที่เป็นสัญญาสัมปทาน สัญญาที่มีลักษณะผูกขาดตัดตอน หรือสัญญาร่วมทุนกับเอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะ จึงไม่ใช่ข้อมูลข่าวสารที่มีลักษณะตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๙ (๑) – (๘) ที่หน่วยงานของรัฐต้องนำมาจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ แต่เป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ที่หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการจัดทำให้กับผู้ร้องขอ ประกอบกับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๔๔ บัญญัติว่า “ส่วนราชการต้องจัดให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับงบประมาณรายจ่ายแต่ละปี รายการเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างที่จะดำเนินการในปีงบประมาณนั้น และสัญญาใดๆ ที่มีการอนุมัติให้จัดซื้อจัดจ้างแล้ว ให้ประชาชนสามารถขอดูหรือขอตรวจสอบได้ ณ สถานที่ทำการของส่วนราชการและระบบเครือข่ายสารสนเทศของส่วนราชการ ทั้งนี้ การเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวต้องไม่ก่อให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบหรือความเสียหายแก่บุคคลใดในการจัดซื้อหรือจัดจ้าง” ดังนั้น กรณีที่สหกรณ์ผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำแปดริ้ว จำกัด ขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสัญญาหรือข้อตกลงซื้อขายพันธุ์กุ้งก้ามกรามจากสำนักงานฯ พร้อมขอคัดสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้อง เมื่อพิจารณาจากหลักการของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ สำนักงานฯ จึงมีหน้าที่ดำเนินการจัดหาให้ตามที่มีผู้ร้องขอ เว้นแต่ข้อมูลข่าวสารตามที่ร้องขอเป็นข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคเฉพาะของผู้ประกอบการหรือเป็นความลับทางการค้าที่หากเปิดเผยไปอาจทำให้ผู้ประกอบการได้รับความเสียหาย หรือเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลสำนักงานฯ สามารถลบหรือตัดทอนหรือทำโดยประกาศอื่นใดที่ไม่เป็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นได้ ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๑๑ วรรคห้า ประกอบกับ มาตรา ๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

๕.๓.๔ กรณีการดำเนินการกรณีเอกสารเวชระเบียนสูญหาย

ประเด็นหารือ

โรงพยาบาลศิริราช แจ้งว่า กรณีที่เวชระเบียนของโรงพยาบาลฯ สูญหาย โรงพยาบาลฯ ได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการแจ้งความไว้เป็นหลักฐานต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจนครบาลบางกอกน้อย เพื่อเป็นการยืนยันว่าเอกสารดังกล่าวไม่อยู่ในความครอบครองของโรงพยาบาลฯ ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นการดำเนินการที่ถูกต้องครบถ้วนตามระเบียบของทางราชการหรือไม่ เพียงใด

การพิจารณา

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยคณะอนุกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการพิจารณาเห็นว่า เอกสารเวชระเบียนของผู้ป่วยที่มารับการรักษาที่โรงพยาบาลฯ ถือว่าเป็นเอกสารของราชการ ซึ่งการเก็บเอกสารดังกล่าวต้องดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖ ข้อ ๖๑ ที่กำหนดว่า “การรักษาหนังสือ ให้เจ้าหน้าที่ระมัดระวังรักษาหนังสือให้อยู่ในสภาพใช้ราชการได้ทุกโอกาส หากชำรุดเสียหายต้องรีบซ่อมให้ใช้ราชการได้เหมือนเดิม หากสูญหายต้องหาสำเนามาแทน ถ้าชำรุดเสียหายจนไม่สามารถซ่อมแซมให้คงสภาพเดิมได้ให้รายงานผู้บังคับบัญชาทราบและให้หมายเหตุไว้ในทะเบียนเก็บด้วย ถ้าหนังสือที่สูญหายเป็นเอกสารสิทธิตามกฎหมายหรือหนังสือสำคัญที่เป็นการแสดงเอกสารสิทธิให้ดำเนินการแจ้งความต่อพนักงานสอบสวน” กล่าวคือต้องดำเนินการจัดหาสำเนามาแทนเวชระเบียนที่สูญหาย การแจ้งความดังกล่าวอาจใช้เป็นเพียงหลักฐานประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ในกรณีที่คณะกรรมการใช้อำนาจตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เพื่อตรวจสอบการมีอยู่ของข้อมูลข่าวสารตามที่มีผู้ร้องขอเท่านั้น นอกจากนี้ คณะอนุกรรมการฯ ยังมีความเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดเก็บเวชระเบียนและการดำเนินการเมื่อเวชระเบียนสูญหาย ดังนี้

๑. ในกรณีที่โรงพยาบาลฯ ได้มีการจัดเก็บเวชระเบียนในรูปแบบอื่นนอกเหนือจากหรือควบคู่ไปกับการจัดเก็บในรูปแบบของเอกสาร เช่น การจัดเก็บในฐานข้อมูลระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งสามารถแปรสภาพหรือจัดทำเป็นเอกสารได้ ถ้าปรากฏข้อเท็จจริงว่าเวชระเบียนที่จัดเก็บในรูปแบบเอกสารสูญหายและมีผู้ร้องขอเวชระเบียนดังกล่าว โรงพยาบาลฯ จะปฏิเสธว่าไม่มีข้อมูลตามที่ร้องขอมิได้ เนื่องจากโรงพยาบาลฯ สามารถที่จะจัดทำสำเนาหรือแปรสภาพข้อมูลที่จัดเก็บในระบบคอมพิวเตอร์ให้แก่ผู้ร้องขอข้อมูลได้

๒. เนื่องจากเวชระเบียนถือเป็นทรัพย์สินของราชการ หากมีการสูญหาย นอกเหนือจากการที่โรงพยาบาลฯ ต้องจัดทำสำเนาแทนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖ แล้ว โรงพยาบาลฯ ยังต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อสืบหาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงว่าการสูญหายเกิดขึ้นเพราะเหตุใด หากผลการพิจารณาปรากฏว่ามีผู้ต้องรับผิดชอบในการสูญหายนั้น โรงพยาบาลฯ จะต้องดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ต่อไป โดยจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสืบหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิด เพื่อพิจารณาหาตัวผู้รับผิดชอบและกำหนดค่าสินไหมทดแทนที่ผู้ต้องรับผิดชอบจะต้องชดใช้ด้วย

๕.๓.๕ กรณีการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของคนพิการ ประเด็นหารือ

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ได้จัดทำโครงการศึกษาวิจัย การพัฒนาและเชื่อมโยงข้อมูลเกี่ยวกับคนพิการเพื่อรายงานสถานการณ์คนพิการของประเทศไทย ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลของคนพิการที่จะมีการแสดงผลบนแผนที่และมีการแลกเปลี่ยนเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ รวมทั้งให้ผู้รับจ้างวิจัยจัดทำและนำข้อมูลส่วนบุคคลขึ้นแผนที่ด้วยเพื่อให้เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ติดตามและบันทึกข้อมูลในส่วนรับผิดชอบ สำนักงานฯ จึงขอหารือว่า การดำเนินการตามโครงการดังกล่าวจะเป็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควรตามมาตรา ๑๕(๕) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ หรือไม่

การพิจารณา

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยคณะอนุกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการได้พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีสำนักงานฯ จัดทำโครงการศึกษาวิจัยการพัฒนาและเชื่อมโยงข้อมูลเกี่ยวกับคนพิการเพื่อรายงานสถานการณ์คนพิการของประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์การดำเนินงานด้านข้อมูลคนพิการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑๐ หน่วยงาน โดยมีมีการแลกเปลี่ยนเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เพื่อให้เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ติดตามและบันทึกข้อมูลในส่วนรับผิดชอบนั้น เป็นการดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของคนพิการ ที่ได้รับความคุ้มครองตามนัยมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ การดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังกล่าวจะต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากคนพิการที่เป็นเจ้าของข้อมูลดังกล่าวก่อน อย่างไรก็ตาม หากหน่วยงานตามที่หารือเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่รับผิดชอบเกี่ยวกับคนพิการและมีความจำเป็นต้องมีข้อมูลคนพิการเพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ การแลกเปลี่ยนเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกันของหน่วยงานของรัฐ

ที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ตามมาตรา ๒๔ (๘) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งไม่ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลก่อนได้

ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการฯ ได้มีข้อสังเกตเพิ่มเติมสำหรับหน่วยงานที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ในกรณีที่มีการขอเชื่อมโยงระบบคอมพิวเตอร์เพื่อเข้าถึงหรือใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล เพื่อประกอบการพิจารณาของหน่วยงาน ดังนี้

๑. ก่อนที่หน่วยงานที่ครอบครองฯ จะอนุญาตให้มีการเชื่อมโยงระบบคอมพิวเตอร์ระหว่างหน่วยงาน หน่วยงานของรัฐที่ครอบครองฯ ดังกล่าวจะต้องแน่ใจว่าหน่วยงานที่มีความประสงค์ที่จะขอเชื่อมโยงระบบคอมพิวเตอร์เป็นหน่วยงานที่สามารถเข้าถึงหรือใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลภายใต้เงื่อนไขและหลักเกณฑ์อย่างหนึ่งอย่างใดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๔ (๑) - (๙) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และมีความจำเป็นอย่างต่อเนื่องที่จะต้องเข้าถึงข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลโดยผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์หรือไม่หรือมีทางเลือกอื่นที่เหมาะสมกว่า

๒. ในกรณีที่หน่วยงานที่ครอบครองฯ พิจารณาแล้วเห็นควรที่จะอนุญาตให้มีการเชื่อมโยงระบบคอมพิวเตอร์ระหว่างหน่วยงาน หน่วยงานที่ครอบครองฯ ดังกล่าว จะต้องพิจารณาถึงขอบเขตการอนุญาตให้เข้าถึงข้อมูลในฐานะข้อมูลของตนด้วยว่าจะอนุญาตให้เข้าถึงข้อมูลได้มากน้อยหรือมีข้อจำกัดเพียงใด หากเป็นลักษณะของการอนุญาตให้หน่วยงานที่ขอเชื่อมโยงระบบคอมพิวเตอร์สามารถสำเนาข้อมูลทั้งหมดหรือบางส่วนในฐานะข้อมูลของตนไปเก็บไว้ในระบบคอมพิวเตอร์ของหน่วยงานที่ขอเชื่อมโยง คณะอนุกรรมการฯ เห็นว่า การอนุญาตให้เข้าถึงข้อมูลในลักษณะดังกล่าว จะเป็นการเปิดโอกาสให้มีการสร้างฐานข้อมูลใหม่โดยหน่วยงานซึ่งไม่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย และจะก่อให้เกิดฐานข้อมูลที่ซ้ำซ้อน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความสมบูรณ์ ถูกต้อง ครบถ้วนของข้อมูล ตลอดจนแนวทางการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล รวมทั้งยังก่อให้เกิดความยุ่งยากในการควบคุมดูแลและเป็นปัญหาในการตรวจสอบการใช้หรือเข้าถึงข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลได้

๓. การเชื่อมโยงระบบคอมพิวเตอร์ระหว่างหน่วยงานที่ครอบครองฯ กับหน่วยงานที่ขอเชื่อมโยงระบบคอมพิวเตอร์เพื่อประโยชน์ในการใช้หรือเข้าถึงข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ควรต้องดำเนินการภายใต้ข้อตกลงระหว่างหน่วยงาน ซึ่งจะต้องมีข้อกำหนดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการอนุญาตให้มีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ขอบเขตและข้อจำกัดในการเข้าถึงข้อมูล มาตรฐานในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล รวมทั้งรูปแบบของรายงานการใช้หรือเข้าถึงข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ซึ่งมีรายละเอียดตอนุโลมตามบัญชีแสดงการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๔๑) ด้วย และหากปรากฏว่ามีการนำข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ของการจัดเก็บหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจต้องรับผิดชอบร่วมกัน

ภาคผนวก

แนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐
ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๑. พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

แนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐
ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

พระราชบัญญัติ
ข้อมูลข่าวสารของราชการ
พ.ศ. ๒๕๔๐

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๐
เป็นปีที่ ๕๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ และข้อบังคับอื่น ในส่วนที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ข้อมูลข่าวสาร” หมายความว่า สิ่งที่สามารถทำให้รู้เรื่องราวข้อเท็จจริง ข้อมูล หรือสิ่งใด ๆ ไม่ว่าการสื่อความหมายนั้นจะทำได้โดยสภาพของสิ่งนั้นเองหรือโดยผ่านวิธีการใดๆ และไม่ว่าจะได้จัดทำไว้ในรูปของเอกสาร แฟ้ม รายงาน หนังสือ แผ่นผัง แผนที่ ภาพวาด ภาพถ่าย ฟิล์ม การบันทึกภาพหรือเสียง การบันทึกโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือวิธีอื่นใดที่ทำให้สิ่งที่บันทึกไว้ปรากฏได้

“ข้อมูลข่าวสารของราชการ” หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐหรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเอกชน

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ศาลเฉพาะในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดี องค์กรควบคุม การประกอบวิชาชีพ หน่วยงานอิสระของรัฐและหน่วยงานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ผู้ซึ่งปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ

“ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม หรือประวัติการทำงาน บรรดาที่มีชื่อของผู้นั้น หรือมีเลขหมาย รหัส หรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้นั้นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึกลักษณะเสียง ของคนหรือรูปถ่าย และให้หมายความรวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

“คนต่างด้าว” หมายความว่า บุคคลธรรมดาที่ไม่มีสัญชาติไทยและไม่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย และนิติบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนที่มีทุนเกินกึ่งหนึ่งเป็นของคนต่างด้าว ใบหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือ ให้ถือว่า ใบหุ้นนั้นคนต่างด้าวเป็นผู้ถือ

(๒) สมาคมที่มีสมาชิกเกินกึ่งหนึ่งเป็นคนต่างด้าว

(๓) สมาคมหรือมูลนิธิที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ของคนต่างด้าว

(๔) นิติบุคคลตาม (๑) (๒) (๓) หรือนิติบุคคลอื่นใดที่มีผู้จัดการหรือกรรมการเกินกึ่งหนึ่ง เป็นคนต่างด้าว

นิติบุคคลตามวรรคหนึ่ง ถ้าเข้าไปเป็นผู้จัดการหรือกรรมการ สมาชิก หรือมีทุนในนิติบุคคลอื่น ให้ถือว่าผู้จัดการหรือกรรมการ หรือสมาชิก หรือเจ้าของทุนดังกล่าวเป็นคนต่างด้าว

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจออกกฎกระทรวง เพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๖ ให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการขึ้นในสังกัดสำนักงาน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานวิชาการและธุรการให้แก่คณะกรรมการและ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ และให้คำปรึกษาแก่เอกชน เกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

มาตรา ๗ หน่วยงานของรัฐต้องส่งข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยดังต่อไปนี้ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา

- (๑) โครงสร้างและการจัดองค์กรในการดำเนินงาน
- (๒) สรุปอำนาจหน้าที่ที่สำคัญและวิธีการดำเนินงาน
- (๓) สถานที่ติดต่อเพื่อขอรับข้อมูลข่าวสาร หรือคำแนะนำในการติดต่อกับหน่วยงานของรัฐ
- (๔) กฎ มติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับ คำสั่ง หนังสือเวียน ระเบียบ แบบแผน นโยบาย หรือการตีความ ทั้งนี้ เฉพาะที่จัดให้มีขึ้นโดยมีสภาพอย่างกฎ เพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง
- (๕) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อมูลข่าวสารใดที่ได้มีการจัดพิมพ์เพื่อให้แพร่หลายตามจำนวนพอสมควรแล้ว ถ้ามีการลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาโดยอ้างอิงถึงสิ่งพิมพ์นั้นก็ให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติตามบทบัญญัติวรรคหนึ่งแล้ว

ให้หน่วยงานของรัฐรวบรวมและจัดให้มีข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งไว้เผยแพร่เพื่อขายหรือจำหน่ายแจก ณ ที่ทำการของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๘ ข้อมูลข่าวสารที่ต้องลงพิมพ์ตามมาตรา ๗ (๔) ถ้ายังไม่ได้ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษานำมาใช้บังคับในทางที่ไม่เป็นคุณแก่ผู้ใดไม่ได้ เว้นแต่ผู้นั้นจะได้อ้างถึงข้อมูลข่าวสารนั้นตามความเป็นจริงมาก่อนแล้วเป็นเวลาพอสมควร

มาตรา ๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยดังต่อไปนี้ไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

(๑) ผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรงต่อเอกชน รวมทั้งความเห็นแย้งและคำสั่งที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาวินิจฉัยดังกล่าว

- (๒) นโยบายหรือการตีความที่ไม่เข้าข่ายต้องลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษามาตรา ๗ (๔)
- (๓) แผนงาน โครงการ และงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่กำลังดำเนินการ
- (๔) คู่มือหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีผลกระทบต่อสิทธิหน้าที่ของเอกชน

(๕) สิ่งพิมพ์ที่ได้มีการอ้างอิงถึงตามมาตรา ๗ วรรคสอง

(๖) สัญญาสัมปทาน สัญญาที่มีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนหรือสัญญาร่วมทุนกับเอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะ

(๗) มติคณะรัฐมนตรี หรือมติคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยกฎหมาย หรือโดยมติคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ ให้ระบุรายชื่อรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการพิจารณาไว้ด้วย

(๘) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อมูลข่าวสารที่จัดให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามวรรคหนึ่ง ถ้ามีส่วนที่ต้องห้ามมิให้เปิดเผย ตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ อยู่ด้วย ให้ลบหรือตัดทอนหรือทำโดยประการอื่นใดที่ไม่เป็นการเปิดเผย ข้อมูลข่าวสารนั้น

บุคคลไม่ว่าจะมีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องหรือไม่ก็ตามย่อมมีสิทธิเข้าตรวจดู ขอสำเนาหรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งได้ ในกรณีที่สมควรหน่วยงานของรัฐโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ จะวางหลักเกณฑ์เรียกค่าธรรมเนียมในการนั้นก็ได้ ในการนี้ให้คำนึงถึงการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยประกอบด้วย ทั้งนี้ เว้นแต่จะมีกฎหมายเฉพาะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

คนต่างด้าวจะมีสิทธิตามมาตรานี้เพียงใดให้เป็นไปตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

มาตรา ๑๐ บทบัญญัติมาตรา ๗ และมาตรา ๘ ไม่กระทบถึงข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดให้มีการเผยแพร่หรือเปิดเผยด้วยวิธีการอย่างอื่น

มาตรา ๑๑ นอกจากข้อมูลข่าวสารของราชการที่ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาแล้ว หรือที่จัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้แล้ว หรือที่มีการจัดให้ประชาชนได้ค้นคว้าตามมาตรา ๒๖ แล้ว ถ้าบุคคลใดขอข้อมูลข่าวสารอื่นใดของราชการและคำขอของผู้นั้นระบุข้อมูลข่าวสารที่ต้องการในลักษณะที่อาจเข้าใจได้ตามควร ให้หน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้แก่ผู้ขอภายในเวลาอันสมควร เว้นแต่ผู้นั้นขอจำนวนมากหรือบ่อยครั้งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

ข้อมูลข่าวสารของราชการใดมีสภาพที่อาจบอบสลายง่าย หน่วยงานของรัฐจะขอขยายเวลาในการจัดหาให้หรือจะจัดทำสำเนาให้ในสภาพอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่ข้อมูลข่าวสารนั้นก็ได้

ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐจัดหาให้ตามวรรคหนึ่งต้องเป็นข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่แล้วในสภาพที่พร้อมจะให้ได้ มิใช่เป็นการต้องไปจัดทำ วิเคราะห์ จำแนก รวบรวม หรือจัดให้มีขึ้นใหม่ เว้นแต่เป็นการแปรสภาพเป็นเอกสารจากข้อมูลข่าวสารที่บันทึกไว้ในระบบการบันทึกภาพหรือเสียง ระบบคอมพิวเตอร์ หรือระบบอื่นใด ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการกำหนด แต่ถ้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่ากรณีที่ขอนั้นมิใช่การแสวงหาผลประโยชน์ทางการค้า และเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องเพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพสำหรับผู้นั้น หรือเป็นเรื่องที่จะเป็นประโยชน์แก่สาธารณะ หน่วยงานของรัฐจะจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้ก็ได้

บทบัญญัติวรรคสามไม่เป็นการห้ามหน่วยงานของรัฐที่จะจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการใด ขึ้นใหม่ให้แก่ผู้ร้องขอ หากเป็นการสอดคล้องด้วยอำนาจหน้าที่ตามปกติของหน่วยงานของรัฐนั้นอยู่แล้ว

ให้นำความในมาตรา ๘ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ มาใช้บังคับแก่การจัดหาข้อมูลข่าวสารให้ ตามมาตรานี้ โดยอนุโลม

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่มีผู้ยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๑๑ แม้ว่าข้อมูลข่าวสารที่ขอจะอยู่ในความควบคุมดูแลของหน่วยงานส่วนกลาง หรือส่วนสาขาของหน่วยงานแห่งนั้นหรือจะอยู่ในความควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นก็ตาม ให้หน่วยงานของรัฐที่รับคำขอให้คำแนะนำ เพื่อไปยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้นโดยไม่ชักช้า

ถ้าหน่วยงานของรัฐผู้รับคำขอเห็นว่าข้อมูลข่าวสารที่มีคำขอเป็นข้อมูลข่าวสารที่จัดทำโดยหน่วยงานของรัฐแห่งอื่น และได้ระบุห้ามการเปิดเผยไว้ตามระเบียบที่กำหนดตามมาตรา ๑๖ ให้ส่งคำขอนั้นให้หน่วยงานของรัฐผู้จัดทำข้อมูลข่าวสารนั้นพิจารณาเพื่อมีคำสั่งต่อไป

มาตรา ๑๓ ผู้ใดเห็นว่าหน่วยงานของรัฐไม่จัดพิมพ์ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ หรือไม่จัดข้อมูลข่าวสารไว้ให้ประชาชนตรวจดูได้ตามมาตรา ๙ หรือไม่จัดหาข้อมูลข่าวสารให้แก่ตนตามมาตรา ๑๑ หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าหรือเห็นว่าตนไม่ได้รับความสะดวกโดยไม่มีเหตุอันสมควร ผู้นั้นมีสิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการ เว้นแต่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ หรือคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านตามมาตรา ๑๗ หรือคำสั่งไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๕

ในกรณีที่มีการร้องเรียนต่อคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำร้องเรียน ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นให้ขยายเวลาออกไปได้ แต่ต้องแสดงเหตุผลและรวมเวลาทั้งหมดแล้วต้องไม่เกินหกสิบวัน

หมวด ๒

ข้อมูลข่าวสารที่ไม่ต้องเปิดเผย

มาตรา ๑๔ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ จะเปิดเผยมิได้

มาตรา ๑๕ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ หน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยก็ได้ โดยคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกัน

(๑) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศและความมั่นคงในทางเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ

(๒) การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ หรือไม่อาจสำเร็จตาม วัตถุประสงค์ได้ ไม่ว่าจะเกี่ยวกับการป้องกัน การปราบปราม การทดสอบ การตรวจสอบ หรือการรู้ แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารหรือไม่ก็ตาม

(๓) ความเห็นหรือคำแนะนำภายในหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการเรื่องหนึ่งเรื่องใด แต่ ทั้งนี้ไม่รวมถึงรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการทำความเข้าใจ หรือคำแนะนำภายในดังกล่าว

(๔) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลหนึ่งบุคคลใด

(๕) รายงานการแพทย์หรือข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลซึ่งการเปิดเผยจะเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคล โดยไม่สมควร

(๖) ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผย หรือข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ให้มา โดยไม่ประสงค์ให้ทางราชการนำไปเปิดเผยต่อผู้อื่น

(๗) กรณีอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ แต่ต้องระบุไว้ด้วยว่า ที่เปิดเผยไม่ได้เพราะเป็นข้อมูลข่าวสารประเภทใดและเพราะเหตุใด และให้ถือว่าการมีคำสั่งเปิดเผย ข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นดุลพินิจโดยเฉพาะของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามลำดับสายการบังคับบัญชา แต่ผู้ขออาจอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๖ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติว่าข้อมูลข่าวสารของราชการจะเปิดเผย ต่อบุคคลใดได้หรือไม่ภายใต้เงื่อนไขเช่นใด และสมควรมีวิธีการรักษาให้รั่วไหลให้หน่วยงานของรัฐกำหนด วิธีการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารนั้น ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนดว่าด้วยการรักษาความลับ ของทางราชการ

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเห็นว่า การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของผู้ใด ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐแจ้งให้ผู้นั้นเสนอคำคัดค้านภายในเวลาที่กำหนด แต่ต้องให้เวลาอันสมควรที่ผู้นั้นอาจเสนอคำคัดค้านได้ ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ผู้ที่ได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่ง หรือผู้ที่ทราบว่าการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของตน มีสิทธิคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นได้โดยทำเป็นหนังสือถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบ

ในกรณีที่มีการคัดค้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบต้องพิจารณาคำคัดค้านและแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้คัดค้านทราบโดยไม่ชักช้า ในกรณีที่มีคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นมิได้จนกว่าจะล่วงพ้นกำหนดเวลาอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๘ หรือจนกว่าคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้มีคำวินิจฉัยให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นได้ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๘ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารใดตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ หรือมีคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านของผู้มีประโยชน์ได้เสียตามมาตรา ๑๗ ผู้นั้นอาจอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับแจ้งคำสั่งนั้นโดยยื่นคำอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ

มาตรา ๑๙ การพิจารณาเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่มีคำสั่งมิให้เปิดเผยนั้นไม่ว่าจะเป็นการพิจารณาของคณะกรรมการ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือศาลก็ตาม จะต้องดำเนินการสอบสวนการพิจารณาโดยมิให้ข้อมูลข่าวสารนั้นเปิดเผยแก่บุคคลอื่นใดที่ไม่จำเป็นแก่การพิจารณา และในกรณีที่จำเป็นจะพิจารณาลับหลังคู่กรณีหรือคู่ความฝ่ายใดก็ได้

มาตรา ๒๐ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารใด แม้จะเข้าข่ายต้องมีความรับผิดชอบตามกฎหมายใด ให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ต้องรับผิดชอบหากเป็นการกระทำโดยสุจริตในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ดำเนินการโดยถูกต้องตามระเบียบตามมาตรา ๑๖

(๒) ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับตามที่กำหนดในกฎกระทรวง มีคำสั่งให้เปิดเผยเป็นการทั่วไปหรือเฉพาะแก่บุคคลใด เพื่อประโยชน์อันสำคัญยิ่งกว่าที่เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ หรือชีวิต ร่างกาย สุขภาพ หรือประโยชน์อื่นของบุคคล และคำสั่งนั้นได้กระทำโดยสมควรแก่เหตุ ในการนี้ จะมีการกำหนดข้อจำกัดหรือเงื่อนไขในการใช้ข้อมูลข่าวสารนั้นตามความเหมาะสมก็ได้

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งไม่เป็นเหตุให้หน่วยงานของรัฐพ้นจากความรับผิดชอบตามกฎหมายหากจะพึงมีในกรณีดังกล่าว

หมวด ๓

ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

มาตรา ๒๑ เพื่อประโยชน์แห่งหมวดนี้ “บุคคล” หมายความว่า บุคคลธรรมดาที่มีสัญชาติไทย และบุคคลธรรมดาที่ไม่มีสัญชาติไทยแต่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย

มาตรา ๒๒ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ และหน่วยงานของรัฐ แห่งอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง อาจออกระเบียบโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่มีให้นำบทบัญญัติวรรคหนึ่ง (๓) ของมาตรา ๒๓ มาใช้บังคับกับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ที่อยู่ในความควบคุมดูแลของหน่วยงานดังกล่าวก็ได้

หน่วยงานของรัฐแห่งอื่นที่จะกำหนดในกฎกระทรวงตามวรรคหนึ่งนั้น ต้องเป็นหน่วยงานของรัฐ ซึ่งการเปิดเผยประเภทข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง (๓) จะเป็นอุปสรรคร้ายแรงต่อ การดำเนินการของหน่วยงานดังกล่าว

มาตรา ๒๓ หน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) ต้องจัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลเพียงพอที่เกี่ยวข้องและจำเป็นเพื่อการดำเนินงาน ของหน่วยงานของรัฐให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์เท่านั้น และยกเลิกการจัดให้มีระบบดังกล่าวเมื่อหมดความจำเป็น

(๒) พยายามเก็บข้อมูลข่าวสารโดยตรงจากเจ้าของข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่จะกระทบ ถึงประโยชน์ได้เสียโดยตรงของบุคคลนั้น

(๓) จัดให้มีการพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา และตรวจสอบแก้ไขให้ถูกต้องอยู่เสมอเกี่ยวกับ สิ่งดังต่อไปนี้

- (ก) ประเภทของบุคคลที่มีการเก็บข้อมูลไว้
- (ข) ประเภทของระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล
- (ค) ลักษณะการใช้ข้อมูลตามปกติ
- (ง) วิธีการขอตรวจสอบข้อมูลข่าวสารของเจ้าของข้อมูล
- (จ) วิธีการขอให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูล
- (ฉ) แหล่งที่มาของข้อมูล

(๔) ตรวจสอบแก้ไขข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลในความรับผิดชอบให้ถูกต้องอยู่เสมอ

(๕) จัดระบบรักษาความปลอดภัยให้แก่ระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ตามความเหมาะสม เพื่อป้องกันมิให้มีการนำไปใช้โดยไม่เหมาะสมหรือเป็นผลร้ายต่อเจ้าของข้อมูล

ในกรณีเก็บข้อมูลข่าวสารโดยตรงจากเจ้าของข้อมูล หน่วยงานของรัฐต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูล ทราบล่วงหน้าหรือพร้อมกับการขอข้อมูลถึงวัตถุประสงค์ที่จะนำข้อมูลมาใช้ ลักษณะการใช้ข้อมูลตามปกติ

และกรณีที่ต้องการข้อมูลนั้นเป็นกรณีที่น่าจะให้ข้อมูลได้โดยความสมัครใจหรือเป็นกรณีมีกฎหมายบังคับ

หน่วยงานของรัฐต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบในกรณีมีการให้จัดส่งข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไปยังที่ใดซึ่งจะเป็นผลให้บุคคลทั่วไปทราบข้อมูลข่าวสารนั้นได้ เว้นแต่เป็นไปตามลักษณะการใช้ข้อมูลตามปกติ

มาตรา ๒๔ หน่วยงานของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของตนต่อหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นหรือผู้อื่น โดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าของข้อมูลที่ให้ไว้ล่วงหน้าหรือในขณะนั้นมีได้ เว้นแต่เป็นการเปิดเผยดังต่อไปนี้

(๑) ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของตน เพื่อการนำไปใช้ตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

(๒) เป็นการใช้ข้อมูลตามปกติภายในวัตถุประสงค์ของการจัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนั้น

(๓) ต่อหน่วยงานของรัฐที่ทำงานด้านการวางแผน หรือการสถิติ หรือสำมะโนต่างๆ ซึ่งมีหน้าที่ต้องรักษาข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไว้ไม่ให้เปิดเผยต่อไปยังผู้อื่น

(๔) เป็นการให้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัย โดยไม่ระบุชื่อหรือส่วนที่ทำให้รู้ว่าเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับบุคคลใด

(๕) ต่อหอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง เพื่อการตรวจดูคุณค่าในการเก็บรักษา

(๖) ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อการป้องกันการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย การสืบสวน การสอบสวน หรือการฟ้องคดี ไม่ว่าเป็นคดีประเภทใดก็ตาม

(๗) เป็นการให้ซึ่งจำเป็น เพื่อการป้องกันหรือระงับอันตรายต่อชีวิตหรือสุขภาพของบุคคล

(๘) ต่อศาล และเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลที่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะขอข้อเท็จจริงดังกล่าว

(๙) กรณีอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามวรรคหนึ่ง (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) และ (๙) ให้มีการจัดทำบัญชีแสดงการเปิดเผยกำกับไว้กับข้อมูลข่าวสารนั้น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะได้รับรู้ถึงข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตน และเมื่อบุคคลนั้นมีคำขอเป็นหนังสือ หน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้นจะต้องให้บุคคลนั้นหรือผู้กระทำการแทนบุคคลนั้นได้ตรวจดูหรือได้รับสำเนาข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลนั้น และให้นำมาตรา ๙ วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การเปิดเผยรายงานการแพทย์ที่เกี่ยวกับบุคคลใด ถ้ากรณีมีเหตุอันควรเจ้าหน้าที่ของรัฐจะเปิดเผยต่อเฉพาะแพทย์ที่บุคคลนั้นมอบหมายก็ได้

ถ้าบุคคลใดเห็นว่าข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนส่วนใดไม่ถูกต้องตามที่ป็นจริง ให้มีสิทธิยื่นคำขอเป็นหนังสือให้หน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนนั้นได้ ซึ่งหน่วยงานของรัฐจะต้องพิจารณาคำขอดังกล่าว และแจ้งให้บุคคลนั้นทราบโดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารให้ตรงตามที่มีคำขอ ให้ผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่งไม่ยินยอมแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสาร โดยยื่นคำอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ และไม่ว่ากรณีใดๆ ให้เจ้าของข้อมูลมีสิทธิร้องขอให้หน่วยงานของรัฐหมายเหตุคำขอของตนแนบไว้กับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องได้

ให้บุคคลตามที่กำหนดในกฎกระทรวงมีสิทธิดำเนินการตามมาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ และมาตรานี้แทนผู้เยาว์ คนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ หรือเจ้าของข้อมูลถึงแก่กรรมแล้วได้

หมวด ๔ เอกสารประวัติศาสตร์

มาตรา ๒๖ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐไม่ประสงค์จะเก็บรักษาหรือมีอายุครบกำหนดตามวรรคสองนับแต่วันที่เสร็จสิ้นการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารนั้น ให้หน่วยงานของรัฐส่งมอบให้แก่หอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากรหรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาเพื่อคัดเลือกไว้ให้ประชาชนได้ศึกษาค้นคว้า

กำหนดเวลาต้องส่งข้อมูลข่าวสารของราชการตามวรรคหนึ่งให้แยกตามประเภท ดังนี้

(๑) ข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๑๔ เมื่อครบเจ็ดสิบห้าปี

(๒) ข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๑๕ เมื่อครบยี่สิบปี

กำหนดเวลาตามวรรคสอง อาจขยายออกไปได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) หน่วยงานของรัฐยังจำเป็นต้องเก็บรักษาข้อมูลข่าวสารของราชการไว้เองเพื่อประโยชน์ในการใช้สอย โดยต้องจัดเก็บและจัดให้ประชาชนได้ศึกษาค้นคว้าตามที่จะตกลงกับหอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร

(๒) หน่วยงานของรัฐเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารนั้นยังไม่ควรเปิดเผย โดยมีคำสั่งขยายเวลากำกับไว้เป็นการเฉพาะราย คำสั่งการขยายเวลานั้นให้กำหนดระยะเวลาไว้ด้วย แต่จะกำหนดเกินคราวละห้าปีไม่ได้

การตรวจสอบหรือทบทวนมิให้มีการขยายเวลาไม่เปิดเผยจนเกินความจำเป็น ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

บทบัญญัติตามมาตรานี้ มิให้ใช้บังคับกับข้อมูลข่าวสารของราชการที่คณะรัฐมนตรีหรือกระเปียบกำหนดให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องทำลายหรืออาจทำลายได้โดยไม่ต้องเก็บรักษา

หมวด ๕

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

มาตรา ๒๗ ให้มีคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ประกอบด้วยรัฐมนตรี ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงพาณิชย์ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เลขาธิการสภาพัฒนาการศรษฐกิจ เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณและผู้ทรงคุณวุฒิอื่นจากภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกเก้าคนเป็นกรรมการ

ให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งข้าราชการของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีคนหนึ่ง เป็นเลขานุการ และอีกสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๒๘ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) สอดส่องดูแล และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) ให้คำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐ เกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ตามที่ได้รับคำขอ

(๓) เสนอแนะในการตราพระราชกฤษฎีกา และการออกกฎกระทรวง หรือระเบียบของคณะรัฐมนตรี ตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) พิจารณาและให้ความเห็นเรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๑๓

(๕) จัดทำรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ เสนอคณะรัฐมนตรีเป็นครั้งคราว ตามความเหมาะสม แต่อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

(๗) ดำเนินการเรื่องอื่นตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๒๙ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งตามมาตรา ๒๗ มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปีนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง ผู้ที่พ้นจากตำแหน่งแล้วอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้

มาตรา ๓๐ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งตาม
มาตรา ๒๗ พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) คณะรัฐมนตรีให้ออกเพราะมีความประพฤติเสื่อมเสีย บกพร่อง หรือไม่สุจริตต่อหน้าที่ หรือ
หย่อนความสามารถ
- (๔) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้
กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๓๑ การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง
ของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจ
ปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน
ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๓๒ ให้คณะกรรมการมีอำนาจเรียกให้บุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งวัตถุ เอกสาร หรือ
พยานหลักฐานมาประกอบการพิจารณาได้

มาตรา ๓๓ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐปฏิเสธว่าไม่มีข้อมูลข่าวสารตามที่มิคำขอไม่ว่าจะเป็นกรณี
มาตรา ๑๑ หรือมาตรา ๒๕ ถ้าผู้มีคำขอไม่เชื่อว่าเป็นความจริงและร้องเรียนต่อคณะกรรมการตามมาตรา ๑๓
ให้คณะกรรมการมีอำนาจเข้าดำเนินการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกี่ยวข้องได้ และแจ้งผล
การตรวจสอบให้ผู้ร้องเรียนทราบ

หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องยินยอมให้คณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการ
มอบหมายเข้าตรวจสอบข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองของตนได้ ไม่ว่าจะเป็ข้อมูลข่าวสารที่
เปิดเผยได้หรือไม่ก็ตาม

มาตรา ๓๔ คณะกรรมการจะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติงานอย่างใด
อย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้และให้นำความในมาตรา ๓๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๖

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

มาตรา ๓๕ ให้มีคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาต่างๆ ตามความเหมาะสม ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งตามข้อเสนอของคณะกรรมการ มีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ หรือคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านตามมาตรา ๑๗ และคำสั่งไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๕

การแต่งตั้งคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่ง ให้แต่งตั้งตามสาขา ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของข้อมูลข่าวสารของราชการ เช่น ความมั่นคงของประเทศ เศรษฐกิจและการคลัง ของประเทศ หรือการบังคับใช้กฎหมาย

มาตรา ๓๖ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารคณะหนึ่งๆ ประกอบด้วยบุคคล ตามความจำเป็น แต่ต้องไม่น้อยกว่าสามคน และให้ข้าราชการที่คณะกรรมการแต่งตั้งปฏิบัติหน้าที่เป็นเลขานุการ และผู้ช่วยเลขานุการ

ในกรณีพิจารณาเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐแห่งใด กรรมการวินิจฉัยการเปิดเผย ข้อมูลข่าวสารซึ่งมาจากหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นจะเข้าร่วมพิจารณาด้วยไม่ได้

กรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร จะเป็นเลขานุการหรือผู้ช่วยเลขานุการไม่ได้

มาตรา ๓๗ ให้คณะกรรมการพิจารณาส่งคำอุทธรณ์ให้คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผย ข้อมูลข่าวสาร โดยคำนึงถึงความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร แต่ละสาขาภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่คณะกรรมการได้รับคำอุทธรณ์

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้เป็นที่สุด และในการมีคำวินิจฉัย จะมีข้อสังเกตเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติเกี่ยวกับกรณีใดตามที่ เห็นสมควรก็ได้

ให้นำความในมาตรา ๑๓ วรรคสอง มาใช้บังคับแก่การพิจารณาอุทธรณ์ของคณะกรรมการวินิจฉัย การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดยอนุโลม

มาตรา ๓๘ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแต่ละสาขา วิธีพิจารณาและวินิจฉัย และองค์คณะในการพิจารณาและวินิจฉัย ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๙ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๒ และบทกำหนดโทษที่ ประกอบกับบทบัญญัติดังกล่าวมาใช้บังคับกับคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดยอนุโลม

หมวด ๗ บทกำหนดโทษ

มาตรา ๔๐ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการที่สั่งตามมาตรา ๓๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๑ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อจำกัดหรือเงื่อนไขที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนดตามมาตรา ๒๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๔๒ บทบัญญัติมาตรา ๗ มาตรา ๘ และมาตรา ๙ มิให้ใช้บังคับกับข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ให้หน่วยงานของรัฐจัดพิมพ์ข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่ง หรือจัดให้มีข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งไว้เพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการจะได้กำหนด

มาตรา ๔๓ ให้ระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๗ ในส่วนที่เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของราชการ ยังคงใช้บังคับต่อไปได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนดตามมาตรา ๑๖ จะได้กำหนดเป็นอย่างอื่น

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ ในระบอบประชาธิปไตย การให้ประชาชนมีโอกาสกว้างขวางในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่างๆ ของรัฐเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อที่ประชาชนจะสามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้โดยถูกต้องกับความเป็นจริง อันเป็นการส่งเสริมให้มีความเป็นรัฐบาลโดยประชาชนมากยิ่งขึ้น สมควรกำหนดให้ประชาชนมีสิทธิได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการโดยมีข้อยกเว้นอันไม่ต้องเปิดเผยที่แจ้งชัดและจำกัดเฉพาะข้อมูลข่าวสารที่หากเปิดเผยแล้วจะเกิดความเสียหายต่อประเทศชาติหรือต่อประโยชน์ที่สำคัญของเอกชน ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาระบอบประชาธิปไตยให้มั่นคงและจะยังผลให้ประชาชนมีโอกาสรับรู้ถึงสิทธิหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่ เพื่อที่จะปกป้องรักษาประโยชน์ของตนได้อีกประการหนึ่งด้วย ประกอบกับสมควรคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารของราชการไปพร้อมกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

OFFICIAL INFORMATION ACT, B.E. 2540

BHUMIBOL ADULYADEJ, REX.

Given on the 2nd Day of September B.E. 2540;

Being the 52nd Year of the Present Reign.

His Majesty King Bhumibol Adulyadej is graciously pleased to proclaim that: Whereas it is expedient to have the law on official information; Be it, therefore, enacted by the King, by and with the advice and consent of the National Assembly, as follows:

Section 1. This Act is called the “Official Information Act, B.E. 2540 (1997).”

Section 2. This Act shall come into force after ninety days from the date of its publication in the Government Gazette.

Section 3. All other laws, by-laws, Rules and regulations, insofar as they deal with matters provided herein or are contrary hereto or inconsistent herewith, shall be replaced by this Act.

Section 4. In this Act:

“information” means a material which communicates matters, facts, data or anything, whether such communication is made by the nature of such material itself or through any means whatsoever and whether it is arranged in the form of a document, file, report, book, diagramme, map, drawing, photograph, film, visual or sound recording, or recording by a computer or any other method which can be displayed;

“official information” means an information in possession or control of a State agency, whether it is the information relating to the operation of the State or the information relating to a private individual;

“State agency” means a central administration, provincial administration, local administration, State enterprise, Government agency attached to the National Assembly, Court only in respect of the affairs unassociated with the trial and adjudication of cases, professional supervisory organization, independent agency of the State and such other agency as prescribed in the Ministerial Regulation;

“State official” means a person performing official duty for a State agency;

“personal information” means an information relating to all the personal particulars of a person, such as education, financial status, health record, criminal record or employment record, which contain the name of such person or contain a numeric reference, code or such other indications identifying that person as fingerprint, tape or diskette in which a person’s sound is recorded, or photograph, and shall also include information relating to personal particulars of the deceased;

“Board” means the Official Information Board;

“alien” means a natural person who is not of Thai nationality and does not have a residence in Thailand, and the following juristic persons:

(1) a company or partnership more than one-half of the capital of which belongs to aliens; provided that a certificate of share to bearer shall be deemed to be held by an alien;

(2) an association more than one-half of members of which are aliens;

(3) an association or foundation the objects of which are for the benefit of aliens;

(4) a juristic person under (1), (2) or (3) or any other juristic person more than one-half of managers or directors of which are aliens.

If the juristic person under paragraph one becomes a manager, director, member or owner of the capital of another juristic person, such manager, director, member or owner of the capital shall be deemed an alien.

Section 5. The Prime Minister shall have charge and control of the execution of this Act and shall have the power to issue Ministerial Regulations for the execution of this Act. Such Ministerial Regulation shall come into force upon its publication in the Government Gazette.

Section 6. There shall be established the Office of the Official Information Board in the Office of the Permanent Secretary for the Office of the Prime Minister which shall have the duty to perform technical and administrative works for the Board and the Information Disclosure Tribunals, co-ordinate with State agencies and give advice to private individuals with regard to the execution of this Act.

CHAPTER I

Information Disclosure

Section 7. A State agency shall at least publish the following official information in the Government Gazette:

- (1) the structure and organization of its operation;
- (2) the summary of important powers and duties and operational methods;
- (3) a contacting address for the purpose of contacting the State agency in order to request and obtain information or advice;
- (4) by- laws, resolutions of the Council of Ministers, regulations, orders, circulars, Rules, work pattern, policies or interpretations only insofar as they are made or issued to have the same force as by-laws and intended to be of general application to private individuals concerned;
- (5) such other information as determined by the Board. If any information which has already been published

for dissemination in sufficient number is published in the Government Gazette by making reference to such prior published material, it shall be deemed to comply with the provisions of paragraph one. A State agency shall, for dissemination purpose, compile and make available the information under paragraph one for sale, disposal or distribution at its office as it thinks fit.

Section 8. If the information which must be published under section 7 (4) has not yet been published in the Government Gazette, may not be relied on in a manner unfavorable to any person unless such person has had actual knowledge thereof for a reasonable period of time.

Section 9. Subject to section 14 and section 15, a State agency shall make available at least the following official information for public inspection in accordance with the rules and procedure prescribed by the Board:

- (1) a result of consideration or a decision which has a direct effect on a private individual including a dissenting opinion and an order relating thereto;
- (2) a policy or an interpretation which does not fall within the scope of the requirement of publication in the Government Gazette under section 7 (4);
- (3) a work-plan, project and annual expenditure estimate of the year of its preparation;
- (4) a manual or order relating to work procedure of State officials which affects the rights and duties of private individuals;
- (5) the published material to which a reference is made under section 7 paragraph two;
- (6) a concession contract, agreement of a monopolistic nature or joint venture agreement with a private individual for the provision of public services;

(7) a resolution of the Council of Ministers or of such Board, Tribunal, Commission or Committee as established by law or by a resolution of the Council of Ministers; provided that the titles of the technical reports, fact reports or information relied on in such consideration shall also be specified; (8) such other information as determined by the Board. If any part of the information made available for public inspection under paragraph one is prohibited from disclosure under section 14 or section 15, it shall be deleted, omitted or effected in such other manners whatsoever so as not to disclose such part of the information. A person, whether interested in the matter concerned or not, has the right to inspect or obtain a copy or a certified copy of the information under paragraph one. In an appropriate case, a State agency may, with the approval of the Board, lay down the rules on the collection of fees therefor. For this purpose, regard shall also be had to the making of concession given to persons with low incomes, unless otherwise provided by specific law. The extent to which an alien may enjoy the right under this section shall be provided by the Ministerial Regulation.

Section 10. The provisions of section 7 and section 9 do not affect official information which is required by specific law to be disseminated or disclosed by other means.

Section 11. If any person making a request for any official information other than the official information already published in the Government Gazette or already made available for public inspection or already made available for public studies under section 26 and such request makes a reasonably apprehensible mention of the intended information, the responsible State agency shall provide it to such person within a reasonable period of time, unless the request is made for an excessive amount or frequently without reasonable cause. If any official information is in a condition which can be easily damaged, a State agency may request for an extension of the period for its provision or may provide copies thereof in any such condition as to avoid damage thereto. The official information provided by the State agency under paragraph one must be the information already subsisting in the condition ready for distribution without requiring new preparation, analysis, classification, compilation or creation, unless it is the case of transformation into a document from the information recorded in the visual or sound recording system, computer system or any other system as determined by the Board. If the State agency is of the opinion that the request is not for the benefit of trade and is necessary for the protection of the rights and liberties of such person or is beneficial to the public, the State agency may provide such information. The provisions of paragraph three shall not prevent the State agency from creating new official information available to the person making the request if it is consistent with the usual powers and duties of such State agency. The provisions of section 9 paragraph two, paragraph three and paragraph four shall apply mutatis mutandis to the provision of the information under this section.

Section 12. In the case where a person makes a request for official information under section 11, the State agency receiving the request shall, notwithstanding that the requested information is in the control of the central office or a branch office of such agency or in control of other State agency, give advice for the purpose of submitting the request to the State agency exercising the control of such information without delay. If the State agency receiving the request is of the opinion that information for which the request is made is the information prepared by another State agency and prohibited from disclosure in accordance with Rule issued under section 16, it shall remit such request to the State agency preparing such information for further considering and making an order.

Section 13. Any person, who considers that a State agency fails to publish the information under section 7, fails to make the information available for public inspection under section 9, fails to provide him with the information under section 11, violates or fails to comply with this Act, or delays in performing its duties, or considers that he does not receive convenience without reasonable cause, is entitled to lodge a complaint with the Board, except where it is the case concerning the issuance of an order prohibiting the disclosure of information under section 15 or an order dismissing the objection under section 17 or an order refusing the correction, alteration or deletion of the personal information under section 25. In the case where the complaint is lodged with the Board under paragraph one, the Board shall complete the consideration thereof within thirty days as from the date of the receipt of the complaint. In case of necessity, such period may be extended; provided that, the reason therefor is specified and the total period shall not exceed sixty days.

CHAPTER II

Information Not Subject to Disclosure

Section 14. Official information which may jeopardize the Royal Institution shall not be disclosed.

Section 15. A State agency or State official may issue an order prohibiting the disclosure of official information falling under any of the following descriptions, having regard to the performance of duties of the State agency under the law, public interests and the interests of the private individuals concerned:

- (1) the disclosure thereof will jeopardize the national security, international relations, or national economic or financial security;
- (2) the disclosure thereof will result in the decline in the efficiency of law enforcement or failure to achieve its objectives, whether or not it is related to litigation, protection, suppression, verification, inspection, or knowledge of the source of the information;
- (3) an opinion or advice given within the State agency with regard to the performance of any act, not including a technical report, fact report or information relied on for giving opinion or recommendation internally;
- (4) the disclosure thereof will endanger the life or safety of any person;
- (5) a medical report or personal information the disclosure of which will unreasonably encroach upon the right of privacy;
- (6) an official information protected by law against disclosure or an information given by a person and intended to be kept undisclosed;
- (7) other cases as prescribed in the Royal Decree. An order prohibiting the disclosure of official information may be issued subject to any condition whatsoever, but there shall also be stated therein the type of information and the reasons for non-disclosure. It shall be deemed that the issuance of an order disclosing official information is the exclusive discretion of State officials in consecutive levels of command; provided that, a person who makes a request for the information may appeal to the Information Disclosure Tribunal as provided in this Act.

Section 16. For the sake of practical clarity as to whether or not and on what conditions official information may be disclosed to any person and for the sake of expediency in having measures preventing its leakage, a State agency shall determine measures for the protection of such information in accordance with the Rule on Official Secrets Protection issued by the Council of Ministers.

Section 17. In the case where a State official is of the opinion that the disclosure of any official information may affect the interests of a person, the State official shall notify such person to present an objection within the specified period; provided that, reasonable time shall be given for this purpose which shall not be less than fifteen days as from the date of the receipt of the notification. The person having been notified under paragraph one or a person knowing that the disclosure of any official information may affect his interests has the right to present an objection in writing against such disclosure to the responsible State official. In the case where there is an objection, the responsible State official shall, without delay, consider the objection and notify the result thereof to the person presenting it. In the case where an order dismissing the objection is made, State officials shall not disclose such information until the period for an appeal under section 18 has elapsed or until the Information Disclosure Tribunal has made a decision permitting the disclosure of such information, as the case may be.

Section 18. In the case where a State official issues an order prohibiting the disclosure of any information under section 14 or section 15 or dismissing the objection of the interested person under section 17, such person may appeal through the Board to the Information Disclosure Tribunal within fifteen days as from the date of the receipt of such order.

Section 19. The consideration, whether by the Board, the Information Disclosure Tribunal or the Court, of the information the disclosure of which is prohibited by an order shall be conducted under the procedure without having such information disclosed to any other person not relevant to the procedure of consideration, and in the case of necessity, the consideration may be conducted in the absence of any party.

Section 20. In disclosing any information the disclosure of which may constitute liability under any law, the State official shall be deemed to be exempt from such liability if he acts in good faith in the following circumstances:

- (1) in respect of the information under section 15, where the State official duly proceeds in accordance with the Rule issued under section 16;
- (2) in respect of the information under section 15, where the State official of the level specified in the Ministerial Regulation issues an order for a general disclosure or a specific disclosure to any person for securing a benefit of greater importance which relates to public interest, life, body, health or other benefit of a person and such order is reasonable; for this purpose, a restriction or condition may be imposed on the use of such information as appropriate. The disclosure of the information under paragraph one does not constitute a ground for exempting the State agency from liability under the law, if any in such case.

CHAPTER III

Personal Information

Section 21. For the purpose of this Chapter, “person” means a natural person who is of Thai nationality and a natural person who is not of Thai nationality but has a residence in Thailand.

Section 22. The National Intelligence Agency, the Office of the National Security Council and other State agencies specified in the Ministerial Regulation may, with the approval of the Board, issue the Rules prescribing rules, procedure and conditions for the inapplicability of the provisions of paragraph one (3) of section 23 to personal information in the control of such agencies.

Such other State agencies which may be specified in the Ministerial Regulation under paragraph one must be State agencies the operation of which will seriously be obstructed by the disclosure of personal information under section 23 paragraph one (3).

Section 23. A State agency shall take the following actions with regard to the provision of a personal information system:

- (1) providing for a personal information system only insofar as it is relevant to and necessary for the achievement of the objectives of the operation of the State agency, and terminating the provision thereof whenever it becomes unnecessary;
- (2) making efforts to collect information directly from the person who is the subject thereof, especially in the case where such person's interests will be directly affected;
- (3) causing the following information to be published in the Government Gazette and examining and correcting the same regularly:
  - (a) the type of persons in respect of which information has been held;
  - (b) the type of the personal information system;
  - (c) the ordinary nature of the use of the information;
  - (d) the procedure for the inspection of the information of the person who is the subject thereof;
  - (e) the procedure for the making of a request for the correction and alteration of the information;
  - (f) the source of the information;
- (4) examining and correcting personal information under its responsibility;
- (5) providing an appropriate security system for the personal information system in order to prevent improper use or any use to the prejudice of the person who is the subject of the information. In the case where the information has directly been collected from the person who is the subject thereof, a State agency shall, in advance or simultaneously with the request therefor, notify such person of the purpose for the use of the information, the ordinary nature of its use and whether such case of making the request is one which the information may be given voluntarily or one which it must be given compulsorily under the law. In the case where the personal information is dispatched to any place which, in consequence thereof, may become known to general members of the public, a State agency must notify the person who is the subject thereof, unless it is carried out in conformity with the ordinary nature of the use of the information.

Section 24. A State agency shall not disclose personal information in its control to other State agencies or other persons without prior or immediate consent given in writing by the person who is the subject thereof except for the disclosure in the following circumstances:

- (1) the disclosure to State officials in its own agency for the purpose of using it in accordance with the powers and duties of such agency;
- (2) the disclosure in its ordinary use within the objectives of the provision for such personal information system;
- (3) the disclosure to State agencies which operate in the field of planning, statistics or censuses and have the duty to keep the personal information undisclosed;
- (4) the disclosure for studies and research without mentioning the name or part revealing the identity of the person to whom the personal information is related;
- (5) the disclosure to the National Archives Division, Fine Arts Department or other State agencies under section 26 paragraph one for the purpose of evaluating the value of keeping such information;
- (6) the disclosure to State officials for the purpose of preventing the violation of law or non-compliance with the law, conducting investigations and inquiries or instituting legal actions of any type whatsoever;
- (7) the disclosure necessary for the prevention or elimination of hazards to the life or health of persons;

(8) the disclosure to the Court, State officials, State agencies or persons having the power under the law to make a request for such information;

(9) other cases as prescribed in the Royal Decree; In disclosing the personal information under paragraph one (3), (4), (5), (6), (7), (8) and (9), a list recording the disclosure shall be prepared and attached to such information in accordance with the rules and procedure prescribed in the Ministerial Regulation.

Section 25. Subject to section 14 and section 15, a person shall have the right to get access to personal information relating to him. When such person makes a request in writing, the State agency in control of such information shall allow him or his authorized representative to inspect or obtain a copy of the same. and section 9 paragraph two and paragraph three shall apply mutatis mutandis.

In the case where there exists a reasonable ground to disclose a medical report relating to any person, State officials may disclose it only to doctors entrusted by such person. A person who considers that any part of personal information relating to him is incorrect shall have the right to make a request in writing to the State agency in control of such information to correct, alter or delete that part of information.

The State agency shall consider the request and notify its result to such person without delay. In the case where the State agency fails to correct, alter or delete the information pursuant to the request. such person shall have the right to appeal to the Information Disclosure Tribunal within thirty days as from the date of the receipt of the notification of the order refusing to correct, alter or delete the same. The appeal shall be submitted through the Board and, in any case, the person who is the subject of the information shall have the right to require the State official to attach his request to the relevant part of the information. Such persons as specified in the Ministerial Regulation shall have the right to take action under section 23, section 24 and this section on behalf of a minor, an incompetent person, a quasi-incompetent person or the deceased person who was the subject of the information.

CHAPTER IV

Historical information

Section 26. A State agency shall deliver official information, which it does not wish to keep or which is kept beyond the period under paragraph two as from the date of completing such information, to the National Archives Division, Fine Arts Department or other State agencies as specified in the Royal Decree, in order that it is selected for public studies.

The period of delivery of the official information under paragraph one shall be classified as follows:

- (1) in respect of official information under section 14, seventy-five years;
- (2) in respect of official information under section 15, twenty years.

The period under paragraph two may be extended in the following cases:

- (1) where the State agency still needs to keep the official information for its own use; provided that, it shall be kept and made available for public studies as agreed upon with the National Archives Division, Fine Arts Department;
- (2) where State agency is of the opinion that such official information should not yet be disclosed; provided that, an order extending the period shall be issued for each particular case and such order shall also specify the length of extension which shall not exceed five years each.

The inspection or review of the extension of time in excess of necessity shall be in accordance with the rules and procedure as prescribed in the Ministerial Regulation. The provisions of this section shall not apply to official information the destruction of which is required or allowed to be carried out by State agencies or State officials without need to keep it in accordance with the Rule prescribed by the Council of Ministers.

CHAPTER V Official Information Board

Section 27. There shall be the Official Information Board consisting of Minister entrusted by the Prime Minister as Chairman, Permanent Secretary for the Office of the Prime Minister, Permanent Secretary for Defence, Permanent Secretary for Agriculture and Co-operatives, Permanent Secretary for Finance, Permanent Secretary for Foreign Affairs, Permanent Secretary for Interior, Permanent Secretary for Commerce, Secretary-General of the Council of State, Secretary-General of the Civil Service Commission, Secretary-General of the National Security Council, Secretary-General of the House of the Representatives, Director of the National Intelligence Agency, Director of the Bureau of the Budget and nine other qualified persons appointed by the Council of Ministers from the public sector and the private sector as members. The Permanent Secretary for the Office of the Prime Minister shall appoint a Government official of the Office of the Permanent Secretary for the Office of the Prime Minister to act as Secretary and two others as Assistant Secretaries.

Section 28. The Board shall have the powers and duties as follows:

- (1) to supervise and give advice with regard to the performance of duties of State officials and State agencies for the implementation of this Act;
- (2) to give advice to State officials or State agencies with regard to the implementation of this Act as requested;
- (3) to give recommendations on the enactment of the Royal Decrees and the issuance of the Ministerial Regulations or the Rules of the Council of Ministers under this Act;
- (4) to consider and give opinions on the complaints under section 13;
- (5) to submit a report on the implementation of this Act to the Council of Ministers from time to time as appropriate but at least once a year;
- (6) to perform other duties provided in this Act; (7) to carry out other acts as entrusted by the Council of Ministers or the Prime Minister.

Section 29. A qualified member appointed under section 27 shall hold office for the term of three years as from the date of appointment. The outgoing qualified member may be re-appointed.

Section 30. In addition to the vacation of office at the expiration of the term. a qualified member appointed under section 27 vacates office upon:(1) death;

- (2) resignation;
- (3) being removed by the Council of Ministers by reason of misconduct, improper or dishonest performance of his duties, or incapability;
- (4) being a bankrupt;
- (5) being an incompetent or quasi-incompetent person;
- (6) having been imprisoned by a final judgment to a term of imprisonment, except for an offence committed through negligence or a petty offence.

Section 31. At a meeting of the Board, the presence of not less than one-half of the total number of the members is required to constitute a quorum.

The Chairman shall preside over the meeting. If the Chairman is not present at the meeting or is unable to perform his duties, the members present may elect one among themselves to preside over the meeting. The decision of the meeting shall be by a majority of votes. Each member shall have one vote. In the case of an equality of votes, the presiding member shall have an additional vote as a casting vote.

Section 32. The Board shall have the power to summon any person to give statements or to furnish an object, document or evidence for its consideration.

Section 33. In the case where a State agency denies that there is such information as requested, whether it is the case under section 11 or section 25, if the person so requesting does not believe that it is true and lodges a complaint with the Board under section 13, the Board shall have the power to inspect the relevant official information and notify the complainant of the result of the inspection.

The State agency or State official shall allow the Board or the person entrusted by the Board to inspect the information which is in its or his possession, whether or not it is the information permitted to be disclosed.

Section 34. The Board may appoint a sub-committee for considering any matter or performing any act as entrusted by the Board, and the provisions of section 31 shall apply *mutatis mutandis*.

CHAPTER VI

Information Disclosure Tribunals

Section 35. There shall be Information Disclosure Tribunals in appropriate fields, which are appointed by the Council of Ministers upon the recommendation of the Board, having the power and duty to consider and decide an appeal against an order prohibiting the disclosure of information under section 14 or section 15, order dismissing an objection under section 17 and order refusing the correction, alteration or deletion of personal information under section 25.

The appointment of Information Disclosure Tribunals under paragraph one shall be made on the basis of the specialized fields of the official information, such as the fields of national security, national economy and finance or law enforcement.

Section 36. Each Information Disclosure Tribunal consists of such number of persons as necessary, but shall not be less than three persons, and the Government officials appointed by the Board shall act as Secretary and Assistant Secretaries. In considering the information of any State agency, the member of the Information Disclosure Tribunal who is from that State agency shall not participate in such consideration. Members of the Information Disclosure Tribunal shall not be Secretary or Assistant Secretaries.

Section 37. The Board shall consider sending the appeals to the Information Disclosure Tribunals on the basis of their specialization within seven days as from the date of the receipt thereof.

The decision of an Information Disclosure Tribunal shall be deemed final. In making the decision, an observation may be made to the Board with regard to appropriate action to be taken by the State agency concerned in any particular case.

The provisions of section 13 paragraph two shall apply *mutatis mutandis* to the consideration of appeals by the Information Disclosure Tribunals.

Section 38. The powers and duties of the Information Disclosure Tribunal in each field, its procedure and quorum shall be in accordance with the Rule prescribed by the Board and published in the Government Gazette.

Section 39. The provisions of section 29, section 30 and section 32 and the penalties in conjunction with such provisions shall apply *mutatis mutandis* to Information Disclosure Tribunals.

CHAPTER VII

Penalties

Section 40. Any person who fails to comply with an order of the Board issued under section 32 shall be liable to imprisonment for a term not exceeding three months or to a fine not exceeding five thousand Baht or to both.

Section 41. Any person who violates or fails to comply with the restriction or condition imposed by the State official under section 20 shall be liable to imprisonment for a term not exceeding one year or to a fine not exceeding twenty thousand Baht or to both.

Transitory Provisions

Section 42. The provisions of section 7, section 8 and section 9 shall not apply to official information having been in existence before the date this Act comes into force. A State agency shall publish the information under paragraph one or make it available for public inspection, as the case may be, in accordance with the rules and procedure prescribed by the Board.

Section 43. The Rule on the National Security Protection, B.E. 2517 (1974), insofar as it deals with the official information, shall continue to be in force to such an extent as not contrary to or inconsistent with this Act, unless otherwise provided in the Rule prescribed by the Council of Ministers under section 16.

Countersigned by:

General Chavalit Yongchaiyudh

Prime Minister

แนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐
ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๒. กฎกระทรวงออกตามความในพระราชบัญญัติ
ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

แนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐
ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

กฎกระทรวง

(พ.ศ. ๒๕๔๑)

ออกตามความในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ

พ.ศ. ๒๕๔๐

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๒๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ นายกรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้มีการจัดทำบัญชีแสดงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๔ (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) และ (๙) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ พร้อมสำเนาหนึ่งชุด ซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการตามบัญชีแสดงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามที่แนบท้ายกฎกระทรวงนี้ และเก็บรักษาไว้กับเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารดังกล่าว

ข้อ ๒ ให้หน่วยงานรัฐจัดเก็บรวบรวมบัญชีหรือสำเนาบัญชีแสดงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลให้เป็นระบบกำกับไว้กับข้อมูลข่าวสาร นั้น เพื่อความสะดวกในการเก็บรักษาของหน่วยงานของรัฐ และตรวจสอบของบุคคลที่ขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนตามมาตรา ๒๕

ข้อ ๓ กรณีที่บัญชีแสดงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลมีส่วนที่เห็นควรไม่เปิดเผยแก่ผู้ขอตรวจดูหรือขอยืมอยู่ด้วย หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจะตัดรายการใดออกจากรายการในบัญชีที่จะเปิดเผยก็ได้ แต่อย่างน้อยต้องคงรายการที่แสดงลำดับที่ วัน เดือน ปี ที่ขอตรวจดูหรือขอยืมไว้ และให้แสดงเหตุผลที่ไม่เปิดเผยไว้ในช่องหมายเหตุด้วย

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๑

(นายชวน หลีกภัย)

นายกรัฐมนตรี

บัญชีแสดงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล
ชื่อของข้อมูลข่าวสาร.....

ลำดับที่	วัน เดือน ปี ตรวจดู หรือยื่น	วัตถุประสงค์ในการขอ ตรวจดู หรือยื่น	ชื่อผู้ขอตรวจดู หรือยื่น และ หลักฐานแสดงตัวบุคคล	ลายมือชื่อผู้ขอ ตรวจดู หรือยื่น	วัน เดือน ปี ที่คืน	ชื่อผู้คืน	ลายมือชื่อ ผู้คืน	หมายเหตุ

กฎกระทรวง
ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๑)
ออกตามความในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ
พ.ศ. ๒๕๔๐

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๒๕ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ นายกรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกรณีเจ้าของข้อมูลเป็นผู้เยาว์ ให้ผู้ใช้อำนาจปกครองมีสิทธิดำเนินการแทนตามมาตรา ๒๕ วรรคห้า

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ถ้าผู้เยาว์มีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๕ ปี ต้องได้รับความยินยอมจากผู้เยาว์ด้วย

ข้อ ๒ ในกรณีเจ้าของข้อมูลเป็นคนที่ไร้ความสามารถ ให้ผู้อนุบาลมีสิทธิดำเนินการแทนตามมาตรา ๒๕ วรรคห้า

ข้อ ๓ ในกรณีเจ้าของข้อมูลเป็นคนที่ไร้ความสามารถไม่สามารถทำการตามมาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๕ ด้วยตนเอง เพราะเหตุมีกายพิการหรือมีจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หรือมีเหตุอื่นทำนองเดียวกันให้ผู้พิทักษ์มีสิทธิดำเนินการแทนตามมาตรา ๒๕ วรรคห้า

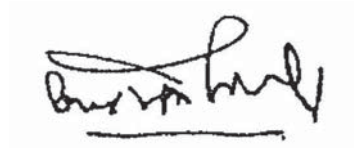
ข้อ ๔ ในกรณีเจ้าของข้อมูลถึงแก่กรรม และมีได้ทำพินัยกรรมกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ให้บุคคลดังต่อไปนี้ มีสิทธิดำเนินการแทนตามมาตรา ๒๔ ได้ตามลำดับก่อนหลังดังต่อไปนี้

- (๑) บุตรชอบด้วยกฎหมายหรือบุตรบุญธรรม
- (๒) คู่สมรส
- (๓) บิดาหรือมารดา
- (๔) ผู้สืบสันดาน
- (๕) พี่น้องร่วมบิดามารดา

(๖) คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

ในกรณีตามมาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๕ ให้บุคคลตามข้อ ๔ (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕) มีสิทธิดำเนินการ
แทนได้ไม่ว่าบุคคลหนึ่งบุคคลใดจะมีความเห็นเช่นใดก็ตาม

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๑

(นายชวน หลีกภัย)

นายกรัฐมนตรี

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๔๑)

ออกตามความในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ

พ.ศ. ๒๕๔๐

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๒๖ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ นายกรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ก่อนครบกำหนดระยะเวลาที่กำหนดในมาตรา ๒๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ไม่น้อยกว่าสามเดือน หากหน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูลข่าวสารประสงค์จะขอขยายระยะเวลาไม่เปิดเผยข้อมูลออกไปอีก ให้จัดทำบัญชีข้อมูลข่าวสารที่จะขอขยายระยะเวลาไม่เปิดเผยพร้อมทั้งเหตุผลยื่นต่อบุคคล ดังต่อไปนี้

- (๑) ส่วนราชการที่ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีและสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีให้นายกรัฐมนตรี
- (๒) สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง หรือสำนักงานปลัดทบวง ให้ยื่นต่อรัฐมนตรีว่าการ
- (๓) กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ให้ยื่นต่อปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือปลัดกระทรวง แล้วแต่กรณี
- (๔) สำนักงานจังหวัด หรือสำนักงานอำเภอ ให้ยื่นต่อผู้ว่าราชการจังหวัด
- (๕) กรุงเทพมหานคร องค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้ยื่นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
- (๖) เทศบาล สุขาภิบาล ให้ยื่นต่อผู้ว่าราชการจังหวัด
- (๗) องค์การบริหารส่วนตำบล ให้ยื่นต่อนายอำเภอ
- (๘) สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรหรือสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ให้ยื่นต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือประธานวุฒิสภา แล้วแต่กรณี
- (๙) ศาล หรือศาลภาค ให้ยื่นต่ออธิบดีศาลนั้น ๆ
- (๑๐) รัฐวิสาหกิจ องค์การควบคุมวิชาชีพ หน่วยงานอิสระของรัฐหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ให้ยื่นต่อผู้มีอำนาจควบคุมหรือกำกับดูแล แล้วแต่กรณี

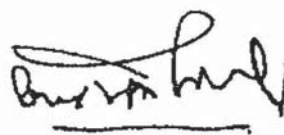
ข้อ ๒ เมื่อได้รับบัญชีข้อมูลข่าวสารที่จะขยายระยะเวลาไม่เปิดเผย ให้มีผู้มีอำนาจพิจารณาให้ความเห็นชอบตามข้อ ๑ แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งประกอบด้วยบุคคลตามความจำเป็นแต่ต้องไม่น้อยกว่าสามคนเพื่อพิจารณาเรื่องดังกล่าว

คณะกรรมการตามวรรคแรก จะต้องประกอบด้วยบุคคลซึ่งมิได้อยู่ในสังกัดของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเป็นองค์คณะไม่น้อยกว่าสองในสาม

ข้อ ๓ การประชุมของคณะกรรมการที่ตั้งขึ้นตามข้อ ๒ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๗๙ ถึงมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๔ เมื่อคณะกรรมการพิจารณาแล้วมีมติประการใดให้หัวหน้าหน่วยงานเจ้าของข้อมูลข่าวสารปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๑

(นายชวน หลีกภัย)

นายกรัฐมนตรี

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๒)
ออกตามความในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

หลักการ

กำหนดระดับเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจสั่งให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๒๐ (๒)

เหตุผล

โดยที่มาตรา ๒๐ (๒) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ กำหนดให้มีเจ้าหน้าที่ในระดับตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ทำหน้าที่วินิจฉัยเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ ที่มีปัญหาต้องพิจารณาทั้งในด้านการรักษาความลับเพื่อประโยชน์ในราชการและในด้านประโยชน์อื่นอันสำคัญที่ทำให้จำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้น ทั้งนี้ เพื่อให้การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของทางราชการเกิดดุลยภาพระหว่างการรักษาความลับกับประโยชน์อื่นที่เกี่ยวข้อง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง
ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๒)
ออกตามความในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ
พ.ศ. ๒๕๔๐

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๒๐ (๒) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ นายกรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

การมีคำสั่งให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ เป็นการทั่วไปหรือเฉพาะแก่บุคคลใด ให้เป็นอำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดังต่อไปนี้

(๑) ข้าราชการพลเรือน ข้าราชการฝ่ายตุลาการที่เป็นข้าราชการตุลาการ ข้าราชการฝ่ายอัยการที่เป็นข้าราชการตุลาการ ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ข้าราชการครู ข้าราชการสภาสามัญหรือข้าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีหน้าที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข่าวสารนั้น และเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๖ ขึ้นไป

(๒) ข้าราชการทหาร หรือข้าราชการตำรวจ ซึ่งมีหน้าที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้นและเป็นผู้ซึ่งมีชั้นยศตั้งแต่ พันตรี นาวาตรี นาวาอากาศตรี หรือพันตำรวจตรี ขึ้นไป แล้วแต่กรณี

(๓) ข้าราชการตุลาการซึ่งมีหน้าที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้น และเป็นผู้ดำรงตำแหน่งข้าราชการอัยการชั้น ๒ ขึ้นไป

(๔) ผู้บริหารท้องถิ่นหรือปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดเทศบาล ปลัดสุขาภิบาล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาตำบล หรือปลัดเมืองพัทยา ซึ่งมีหน้าที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้นแล้วแต่กรณี

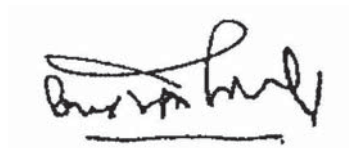

(๖) บุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งควบคุมการปฏิบัติงานของรัฐวิสาหกิจ หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ ซึ่งมีหน้าที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้น และเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับหัวหน้ากองหรือเทียบเท่าขึ้นไป

(๗) บุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งควบคุมการปฏิบัติงานของหน่วยงานอิสระของรัฐหรือผู้บริหารระดับเลขาธิการ ผู้อำนวยการ หรือตำแหน่งอื่นที่มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกันของหน่วยงานอิสระของรัฐที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารดังกล่าว ซึ่งมีหน้าที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้น

(๘) บุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งควบคุมการปฏิบัติงานขององค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพหรือหัวหน้าสำนักงานขององค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพที่ได้รับมอบหมายจากบุคคลดังกล่าว ซึ่งมีหน้าที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้น

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๒

(นายชวน หลีกภัย)

นายกรัฐมนตรี

กฎกระทรวง

กำหนดหน่วยงานของรัฐที่ไม่ต้องนำประเภทข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล
ไปลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา
ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐
พ.ศ. ๒๕๔๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๒๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร
ของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ นายกรัฐมนตรี โดยคำแนะนำของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
ออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ให้ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม เป็นหน่วยงานของรัฐ
ที่อาจออกกระเปียบโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ กำหนดหลักเกณฑ์
วิธีการ และเงื่อนไขที่มีให้นำมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ
พ.ศ. ๒๕๔๐ มาใช้บังคับกับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของศูนย์รักษาความปลอดภัย

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๖

ลงชื่อ

(พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร)

นายกรัฐมนตรี

๓. ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

แนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐
ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
เรื่อง หลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้
ประชาชนเข้าตรวจดู

ด้วยพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๙ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการกำหนด

อาศัยอำนาจในมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ จึงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีสถานที่สำหรับประชาชนสามารถใช้ในการค้นหาและศึกษาข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้สะดวก ตามสมควรตามกำลังบุคลากรและงบประมาณที่มี

ข้อ ๒ ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำดัชนีที่มีรายละเอียดเพียงพอสำหรับประชาชนสามารถค้นหาข้อมูลข่าวสารตามข้อ ๑ ได้เอง

ข้อ ๓ ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีข้อมูลข่าวสารตามข้อ ๑ ไว้ให้ประชาชนสามารถตรวจดูได้โดยสะดวก

กรณีมีความจำเป็นเรื่องสถานที่ จะแยกข้อมูลข่าวสารบางส่วนไปเก็บไว้ต่างหาก หรือให้บริการ ณ สถานที่แห่งอื่นก็ได้ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความสะดวกของประชาชนผู้ขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารประกอบด้วย

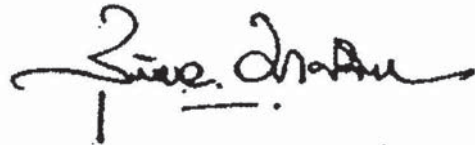
ข้อ ๔ การให้ประชาชนเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสาร หน่วยงานของรัฐจะกำหนดระเบียบปฏิบัติเพื่อรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยหรือความปลอดภัยก็ได้โดยคำนึงถึงความสะดวกของประชาชนผู้ขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารด้วย

ข้อ ๕ การดำเนินการตามข้อ ๑ ข้อ ๒ และข้อ ๓ ข้างต้น หน่วยงานของรัฐจะจัดข้อมูลข่าวสารไว้ที่ห้องสมุดของหน่วยงานอื่นหรือของเอกชนที่ตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงกับสถานที่ตั้งของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งประชาชนทั่วไปสามารถเข้าไปใช้แทนก็ได้

ข้อ ๖ หลักเกณฑ์และวิธีการนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๑

(คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์)

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

คำอธิบาย
ประกอบหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับ
การจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดู
ตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

ข้อ ๑ สถานที่ที่หน่วยงานรัฐ จะจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๙ สำหรับประชาชน สามารถใช้ในการค้นหาและศึกษา จะต้องเป็นสถานที่สะดวกตามสมควร ตามกำลังบุคลากรและงบประมาณ ที่มีอยู่ เช่น ห้องสมุด หรือห้องที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์ซึ่งหน่วยงานของรัฐมีอยู่แล้ว

ข้อ ๒ หน่วยงานของรัฐจะต้องจัดทำดัชนีของข้อมูลข่าวสารที่มีรายละเอียดเพียงพอ เช่น หมวดหมู่ และชื่อเรื่องของข้อมูลข่าวสารเพื่อประชาชนสามารถค้นหาได้เอง

ข้อ ๓ ในกรณีมีความจำเป็นเรื่องสถานที่หน่วยงานของรัฐจะแยกข้อมูลข่าวสารบางส่วนไปเก็บไว้ต่างหากหรือให้บริการ ณ สถานที่แห่งอื่นก็ได้ แต่ต้องมีเจ้าหน้าที่ของรัฐอำนวยความสะดวกในการนำข้อมูล ข่าวสารที่แยกเก็บไว้ที่อื่นมาให้ประชาชนตรวจดู

ข้อ ๔ ในการเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสารของประชาชน หน่วยงานของรัฐจะกำหนดระเบียบปฏิบัติ เพื่อรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยหรือความปลอดภัยของหน่วยงานของรัฐก็ได้ ทั้งนี้ จะต้องคำนึงถึง ความสะดวกของประชาชนด้วย

ข้อ ๕ หน่วยงานของรัฐจะจัดข้อมูลข่าวสารไว้ที่ห้องสมุดของหน่วยงานอื่น หรือของเอกชนที่ตั้งอยู่ บริเวณใกล้เคียงกับสถานที่ตั้งของหน่วยงานรัฐ เพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจดูแทนก็ได้

ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดพิมพ์หรือจัดให้มี
ข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร
ของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ใช้บังคับ

ด้วยพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๔๐ และมาตรา ๔๒ วรรคสอง กำหนดให้ หน่วยงานของรัฐจัดพิมพ์หรือจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการ ตามมาตรา ๗ มาตรา ๘ และมาตรา ๙ ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับไว้เพื่อให้ประชาชน เข้าตรวจดูได้ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ จะได้กำหนด

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว คณะกรรมการ ข้อมูลข่าวสารของราชการ จึงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดพิมพ์หรือจัดให้มีข้อมูลข่าวสาร ของราชการที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๔๐ ซึ่งเป็นวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้หน่วยงานของรัฐรวบรวมข้อมูลข่าวสารของราชการ ตามมาตรา ๗ (๑) (๒) และ (๓) ที่มีใช้บังคับอยู่ และส่งลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาภายในสามเดือนนับแต่วันที่หลักเกณฑ์และวิธีการนี้ใช้บังคับ

ข้อ ๒ ให้หน่วยงานของรัฐรวบรวมข้อมูลข่าวสารของราชการ ตามมาตรา ๗ (๔) ที่มีผลใช้บังคับอยู่ และส่งลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาภายในเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่หลักเกณฑ์และวิธีการนี้ใช้บังคับ

หน่วยงานของรัฐตามวรรคหนึ่ง หมายถึง หน่วยงานของรัฐผู้ตราหรือกำหนดข้อมูลข่าวสาร ตามมาตรา ๗ (๔)

ข้อ ๓ ในกรณีหน่วยงานของรัฐเห็นว่าไม่อาจดำเนินการได้ทันภายในระยะเวลาที่กำหนดในข้อ ๑ หรือ ข้อ ๒ ให้ขอขยายระยะเวลาในการจัดทำต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

การขอขยายเวลาดังกล่าวในวรรคหนึ่งให้กระทำก่อนครบกำหนดระยะเวลาตามข้อ ๑ หรือข้อ ๒ แล้วแต่กรณี

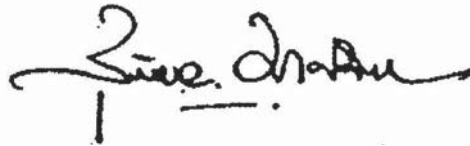
กำหนดเวลาตามข้อ ๑ หรือข้อ ๒ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะขยายระยะเวลาให้ได้ ไม่เกินสามเดือนหรือไม่เกินหนึ่งปี แล้วแต่กรณี

ข้อ ๔ ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำแผนงานและโครงการเกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลข่าวสารตาม
มาตรา ๙ ที่เกิดก่อนวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๔๐ เสนอคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการภายในหกสิบวัน
นับแต่วันที่หลักเกณฑ์และวิธีการนี้ใช้บังคับ

เมื่อได้เสนอแผนงานและโครงการตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการตามแผนงาน
และโครงการดังกล่าวต่อไปโดยไม่ชักช้า เว้นแต่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ จะมีมติให้ถือปฏิบัติ
เป็นอย่างอื่น

ข้อ ๕ หลักเกณฑ์และวิธีการนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๑

(คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์)

ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

คำอธิบาย

ประกอบหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับ การจัดพิมพ์หรือจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกิดขึ้นก่อน วันที่พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ใช้บังคับ

ข้อ ๑ หน่วยงานของรัฐจะต้องรวบรวมข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ (๑) (๒) และ (๓) ที่มีผลใช้บังคับอยู่และส่งลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาภายในสามเดือนนับแต่วันที่หลักเกณฑ์และวิธีการใช้บังคับ

ข้อ ๒ แต่ถ้าเป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ (๔) หน่วยงานของรัฐจะต้องส่งลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่หลักเกณฑ์และวิธีการนี้ใช้บังคับ หน่วยงานของรัฐตามข้อ ๒ นี้หมายถึงหน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้ตราหรือผู้กำหนดหรือผู้ออกข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ (๔)

ข้อ ๓ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่สามารถดำเนินการได้ทันภายในเวลาที่กำหนด ให้ขอขยายระยะเวลาต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ก่อนที่จะครบกำหนดระยะเวลา ซึ่งคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะขยายระยะเวลาได้ไม่เกินสามเดือนหรือหนึ่งปี แล้วแต่กรณี

ข้อ ๔ หน่วยงานของรัฐจะต้องจัดทำแผนงานและโครงการเกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๙ ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๔๐ เช่น การรวบรวมผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรง รวมทั้งความเห็นแย้งและคำสั่งที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาวินิจฉัยดังกล่าว จะต้องจัดทำแผนงานหรือโครงการเพื่อจัดให้มีข้อมูลข่าวสารดังกล่าวให้ประชาชนตรวจสอบเสนอคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่หลักเกณฑ์และวิธีการนี้ใช้บังคับ โดยหน่วยงานของรัฐเมื่อได้เสนอแผนงานและโครงการดังกล่าว หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการตามแผนงานและโครงการต่อไปโดยไม่ชักช้า เว้นแต่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะมีมติให้ถือปฏิบัติเป็นอย่างอื่น ซึ่งการดำเนินงานตามแผนงานและโครงการนี้มิใช่เป็นการเสนองบประมาณและบุคลากรเพิ่มแต่อย่างใด

ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
เรื่อง การเรียกค่าธรรมเนียมการขอสำเนา หรือ
ขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารของราชการ

ด้วยพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๙ วรรคสาม กำหนดให้
หน่วยงานของรัฐโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ วางหลักเกณฑ์การเรียกเก็บ
ค่าธรรมเนียมในการขอสำเนา หรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารของราชการได้โดยให้คำนึงถึง
การช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยประกอบด้วย ทั้งนี้เว้นแต่จะมีกฎหมายเฉพาะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

ดังนั้นเพื่อให้การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการขอสำเนา หรือสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของ
ข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นไปด้วยความเหมาะสมและเป็นแนวทางเดียวกัน คณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร
ของราชการจึงให้ความเห็นชอบการกำหนดค่าธรรมเนียมดังกล่าวเป็นการทั่วไป ดังนี้

๑. ค่าธรรมเนียมการทำสำเนาโดยเครื่องถ่ายเอกสารที่หน่วยงานของรัฐสามารถกำหนดได้
โดยให้ถือว่าคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารได้ให้ความเห็นชอบแล้ว คือ อัตราดังต่อไปนี้

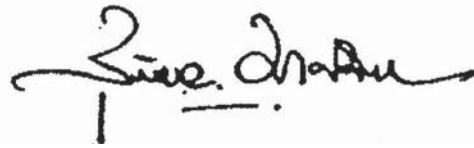
(๑) ขนาดกระดาษ เอ ๔	หน้าละไม่เกิน	๑	บาท
(๒) ขนาดกระดาษ เอพ ๑๔	หน้าละไม่เกิน	๑.๕๐	บาท
(๓) ขนาดกระดาษ บี ๔	หน้าละไม่เกิน	๒	บาท
(๔) ขนาดกระดาษ เอ ๓	หน้าละไม่เกิน	๓	บาท
(๕) ขนาดกระดาษพิมพ์เขียว เอ ๒	หน้าละไม่เกิน	๘	บาท
(๖) ขนาดกระดาษพิมพ์เขียว เอ ๑	หน้าละไม่เกิน	๑๕	บาท
(๗) ขนาดกระดาษพิมพ์เขียว เอ ๐	หน้าละไม่เกิน	๓๐	บาท

๒. การเรียกค่าธรรมเนียมการทำสำเนาโดยเครื่องถ่ายเอกสารในขนาดกระดาษ หรือในอัตรา
ที่เกินกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ ๑ หรือการขอสำเนาที่เป็นสื่อประเภทอื่น หน่วยงานของรัฐจะต้องขอความเห็นชอบ
จากคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เว้นแต่เป็นการเรียกค่าธรรมเนียมที่ไม่เกินต้นทุนที่แท้จริง

๓. การเรียกค่าธรรมเนียมการให้คำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารที่ถือว่าคณะกรรมการ
ข้อมูลข่าวสารของราชการได้ให้ความเห็นชอบ ให้คิดในอัตราคำรับรองละไม่เกิน ๕ บาท

๔. ในกรณีที่ผู้ขอสำเนา หรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้อง เป็นผู้มีรายได้น้อย หน่วยงานของรัฐ จะพิจารณายกเว้นค่าธรรมเนียม หรือลดอัตราค่าธรรมเนียมให้ตามควรแก่กรณีได้

ประกาศ ณ วันที่ ๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๒

(คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์)

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
เรื่อง กำหนดให้ประกาศประกวดราคาและประกาศสอบราคา
ของหน่วยงานของรัฐที่หัวหน้าส่วนราชการลงนามแล้ว
เป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามมาตรา ๙ (๘)
แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

ด้วยพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๙ (๘) บัญญัติให้อำนาจ
คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ กำหนดข้อมูลข่าวสารของราชการที่จะต้องจัดไว้ให้ประชาชน
เข้าตรวจดูได้ เพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้รับประโยชน์จากการเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสารดังกล่าว

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๙ (๘) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว คณะกรรมการข้อมูล
ข่าวสารของราชการ จึงกำหนดให้ ประกาศประกวดราคาและประกาศสอบราคาของหน่วยงานของรัฐ
ที่หัวหน้าส่วนราชการลงนามแล้ว เป็นข้อมูลข่าวสารที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้
ตามมาตรา ๙ ทั้งนี้ มีกำหนดระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๑ ปี นับแต่วันประกาศ

ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๒

(คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์)

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

เรื่อง กำหนดให้ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผลการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้าง
ของหน่วยงานของรัฐเป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้
ตามมาตรา ๙ (๘) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

ด้วยพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๘) บัญญัติ
ให้อำนาจคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ กำหนดข้อมูลข่าวสารอื่นที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีไว้
ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการกำหนด

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๘) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ
พ.ศ. ๒๕๔๐ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ จึงกำหนดให้ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผลการพิจารณา
การจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐเป็นเอกสารที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้
ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๘) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์
และเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

๑. ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำสรุปผลการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐ
เป็นรายเดือนทุกๆ เดือน โดยให้มีรายละเอียดเกี่ยวกับงานที่จัดซื้อจัดจ้าง วงเงินประมาณ วิธีซื้อหรือจ้าง
รายชื่อผู้เข้าเสนอราคาและราคาที่เสนอ ผู้ได้รับการคัดเลือกและราคา และเหตุผลที่คัดเลือกผู้เสนอราคานั้น
โดยสรุป เพื่อเป็นกรณีสำหรับการตรวจสอบของประชาชน

๒. การดำเนินการตาม ๑. ให้จัดทำตามแบบ สขร. ๑ แนบท้ายประกาศนี้

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๔ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๓

(คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์)

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

แบบ สขร. ๑

สรุปผลการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างในรอบเดือน.....
 (ชื่อหน่วยงาน).....

ลำดับที่	งานจัดซื้อจัดจ้าง	วงเงินงบประมาณ (ราคากลาง)	วิธีซื้อ/จ้าง	ผู้เสนอราคาและราคาที่เสนอ	ผู้ได้รับการคัดเลือกและราคา	เหตุผลที่คัดเลือกโดย สังเขป
๑.						
๒.						
๓.						
๔.						
๕.						

ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
เรื่อง การกำหนดให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ
เป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามมาตรา ๙ (๘)
แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

ตามที่สถาบันสิ่งแวดล้อมไทยและองค์กรภาคีได้ขอให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการใช้อำนาจตามมาตรา ๙ (๘) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ออกประกาศกำหนดให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ เป็นข้อมูลข่าวสารที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีไว้เพื่อประชาชนสามารถเข้าตรวจดูได้ตามมาตรา ๙ (๘) ตามหนังสือของสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย ฉบับลงวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๑ และเอกสารข้อเสนอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ นั้น

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้พิจารณาข้อเสนอดังกล่าว ประกอบกับความคิดเห็นของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องแล้ว เห็นควรกำหนดให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดทำ จัดให้มี หรือที่มีอยู่ในความครอบครองดูแล ตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานภายใต้กฎหมาย อนุสัญญาและข้อตกลงระหว่างประเทศตามพระราชบัญญัติแนบท้ายประกาศ และหรือภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งหน่วยงาน ดังต่อไปนี้ เป็นข้อมูลข่าวสารที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามมาตรา ๙ (๘) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

๑. รายงานและข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม สุขภาพ และสังคม ในแต่ละขั้นตอนการดำเนินการ รวมทั้งรายงานการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำรายงานดังกล่าวด้วย

๒. รายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม สุขภาพ และสังคม รวมทั้งรายงานที่เกี่ยวข้องกับมาตรการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมและข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้อง

๓. รายงานที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลและปริมาณการปล่อยสารมลพิษสู่สิ่งแวดล้อม และรายงานผลกระทบที่เกิดหรืออาจจะเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ รวมทั้งข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำรายงานหรือรายงานกระทบแล้วแต่กรณี

๔. รายงานสถานการณ์และหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตรวจวัดหรือตรวจสอบมลพิษสารพิษ วัตถุอันตรายและหรือคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้งข้อมูลหรือรายงานที่เกี่ยวข้องกับสภาวะสุขภาพหรือผลกระทบต่อสุขภาพ ที่เกิดจากมลพิษ สารพิษ วัตถุอันตราย และหรือคุณภาพสิ่งแวดล้อม

๕. รายงานการศึกษาวิจัยหรือการวิเคราะห์เกี่ยวกับระดับการปนเปื้อนของสารพิษในพืช และหรืออาหารที่ผลิตจากพืช และผลกระทบต่อที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งรายงานการตรวจสอบหรือรายงานผลกระทบของการใช้สารเคมีในการเกษตรที่มีต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ

๖. รายงานการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับระดับการปนเปื้อนของสารพิษในสภาพแวดล้อมต่างๆ โดยเฉพาะที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ รวมทั้งข้อมูลข่าวสารอื่นที่เกี่ยวข้อง

๗. รายงานผลกระทบและหรือรายงานผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับข้อมูลการแผ่รังสีและหรือข้อมูลข่าวสารอื่น โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับสภาวะสุขภาพ อาชีวอนามัยและอนามัยสิ่งแวดล้อม

๘. รายงานการศึกษาหรือการวิเคราะห์ความเสี่ยงจากอันตรายที่เกิดหรืออาจจะเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการภาคอุตสาหกรรม โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ รวมทั้งรายงานผลการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการคุ้มครองความปลอดภัยในการประกอบกิจการภาคอุตสาหกรรมด้วย

๙. รายงานการตรวจสอบผลการดำเนินงานที่มีหรืออาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ รวมทั้งผลการดำเนินการตามมาตรฐานการรักษาความปลอดภัย ซึ่งต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องตามกฎหมายหรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้สำหรับการอนุญาตหรือการอนุมัติ เช่น รายงานผลการตรวจสอบการบำบัดน้ำเสียของโรงงานอุตสาหกรรม หรือรายงานการตรวจสอบอื่นที่มีลักษณะเป็นทำนองเดียวกัน

๑๐. รายงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดวางหรือจัดทำผังเมืองรวมและผังเมืองเฉพาะในแต่ละระดับ รวมทั้งข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำรายงานดังกล่าว โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพและสังคม

๑๑. สัญญา สัมปทาน ใบอนุญาต ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจการหรือการดำเนินการที่มีผลหรืออาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพและหรือสังคม รวมทั้งสัญญา สัมปทาน และหรือใบอนุญาตที่เกี่ยวข้องกับการใช้หรือแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติด้วย

๑๒. กรอบการเจรจา ร้างความตกลง และหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ รวมทั้งกรอบการเจรจา ร้างความตกลง และหรือข้อตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการใช้หรือแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และรวมตลอดถึงผลการดำเนินการตามพันธกรณีที่เกี่ยวข้องด้วย

๑๓. นโยบาย แผนงาน โครงการ และงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อม
และสุขภาพ

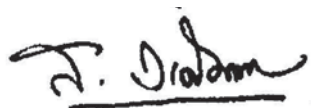
๑๔. รายงานการประชุมและมติที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ รวมทั้งผลกระทบต่อสังคม
ของคณะกรรมการที่แต่งตั้งหรือจัดให้มีขึ้นตามกฎหมายหรือโดยมติคณะรัฐมนตรี

๑๕. ข้อมูลข่าวสารและหรือรายงานที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของ
สภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ

๑๖. ข้อมูลข่าวสารอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งข้อมูลในเชิงสถิติ แผนที่ และอื่น ๆ

ในการดำเนินการเพื่อจัดให้มีข้อมูลข่าวสารดังกล่าว ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการจัดให้มีข้อมูล
ข่าวสารและดัชนีสำหรับการสืบค้น ทั้งในรูปแบบหนังสือ เอกสารและข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ที่ประชาชนสามารถ
ตรวจดูได้ ณ สถานที่ที่หน่วยงานของรัฐกำหนดตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ
พ.ศ. ๒๕๔๐ และหรือโดยช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของแต่ละหน่วยงานตามความเหมาะสม
ทั้งนี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่มีประกาศฉบับนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๓

(นายสาทิพย์ วงศ์หนองเตย)

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

บัญชีแนบท้ายประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
เรื่อง การกำหนดให้ข้อมูลสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ
เป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามมาตรา ๙ (๘)
แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสุขภาพตามประกาศของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดทำ จัดให้มี หรือที่มีอยู่ในความครอบครองดูแลตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานตามกฎหมาย อนุสัญญาและข้อตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมและสุขภาพดังต่อไปนี้ เป็นข้อมูลข่าวสารที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีไว้เพื่อประชาชนสามารถเข้าตรวจดูได้ตามมาตรา ๙ (๘) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

๑. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ
  - ๑.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
  - ๑.๒ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕
  - ๑.๓ พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
  - ๑.๔ พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕
  - ๑.๕ พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
  - ๑.๖ พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑
  - ๑.๗ พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
  - ๑.๘ พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
  - ๑.๙ พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
  - ๑.๑๐ พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
  - ๑.๑๑ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
  - ๑.๑๒ พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. ๒๕๓๕
  - ๑.๑๓ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
  - ๑.๑๔ พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
  - ๑.๑๕ พระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
  - ๑.๑๖ พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. ๒๕๐๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
  - ๑.๑๗ พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๔๒
  - ๑.๑๘ พระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ. ๒๕๑๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
  - ๑.๑๙ พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
  - ๑.๒๐ พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
  - ๑.๒๑ พระราชบัญญัติอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

- ๑.๒๒ พระราชบัญญัติยา พ.ศ. ๒๕๑๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
  - ๑.๒๓ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
  - ๑.๒๔ พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
  - ๑.๒๕ พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕
  - ๑.๒๖ พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๒๓
  - ๑.๒๗ พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๔๙๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
  - ๑.๒๘ พระราชบัญญัติเชื้อโรคและพิษจากสัตว์ พ.ศ. ๒๕๒๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
  - ๑.๒๙ พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
  - ๑.๓๐ พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
  - ๑.๓๑ พระราชบัญญัติการชลประทานราษฎร์ พ.ศ. ๒๔๘๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
  - ๑.๓๒ พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ. ๒๔๘๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
  - ๑.๓๓ พระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
  - ๑.๓๔ พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕
๒. อนุสัญญาและข้อตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ
- ๒.๑ อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้จะสูญพันธุ์
  - ๒.๒ สนธิสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยทรัพยากรพันธุกรรมพืชเพื่ออาหารและการเกษตร
  - ๒.๓ อนุสัญญาบาเซลว่าด้วยการควบคุมการเคลื่อนย้ายและการกำจัดของเสียอันตรายข้ามแดน
  - ๒.๔ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
  - ๒.๕ อนุสัญญาความหลากหลายทางชีวภาพ
  - ๒.๖ อนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ
  - ๒.๗ อนุสัญญาคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติของโลก
  - ๒.๘ อนุสัญญาการต่อต้านการฉ้อโกงข้อมูลข่าวสารเคมีล่วงหน้าสำหรับสารเคมีอันตรายและสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์บางชนิดในการค้าระหว่างประเทศ
  - ๒.๙ อนุสัญญากรุงสต็อกโฮล์มว่าด้วยสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน
  - ๒.๑๐ พิธีสารคาร์ตาเฮนา
  - ๒.๑๑ พิธีสารเกียวโต

๔. ระเบียบคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

แนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐
ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างระเบียบคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
ว่าด้วย อำนาจหน้าที่ วิธีพิจารณาและองค์คณะในการพิจารณา
และวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร
พ.ศ. ๒๕๔๒
ออกตามความในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ
พ.ศ. ๒๕๔๐

หลักการ

กำหนดอำนาจหน้าที่ วิธีพิจารณาและองค์คณะในการพิจารณาและวินิจฉัยของคณะกรรมการ
วินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๓๘

เหตุผล

โดยที่มาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ บัญญัติให้
คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งตามข้อเสนอของคณะกรรมการ
ข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๓๕ มีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูล
ข่าวสารตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ หรือคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านตามมาตรา ๑๗ และคำสั่งไม่แก้ไข
เปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๕ เพื่อให้มีระเบียบวิธีพิจารณาและวินิจฉัย
และการจัดให้มีองค์คณะในการพิจารณาคำอุทธรณ์โดยมีกรรมการผู้รับผิดชอบสำนวนเป็นผู้รับผิดชอบสำนวน
คำอุทธรณ์ คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐ จึงจำเป็นต้องออกระเบียบนี้

ระเบียบคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
ว่าด้วย อำนาจหน้าที่ วิธีพิจารณาและองค์คณะในการพิจารณาและวินิจฉัยของ
คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

พ.ศ. ๒๕๔๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐
คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ว่าด้วยอำนาจหน้าที่
วิธีพิจารณาและองค์คณะในการพิจารณาและวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. ๒๕๔๒”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในกรณีที่ระเบียบนี้ไม่ได้กำหนดไว้ ให้คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขา
ใช้ดุลพินิจพิจารณาดำเนินการไปตามที่เห็นสมควร เพื่อให้การพิจารณาและวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการ
วินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาเป็นไปโดยรวดเร็วและเที่ยงธรรม

หมวด ๑

อำนาจหน้าที่และองค์คณะ

ข้อ ๔ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขามีหน้าที่พิจารณาและวินิจฉัยอุทธรณ์
ตามที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการมอบหมาย

ข้อ ๕ ในกรณีที่เห็นสมควร หากเป็นข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับความชำนาญเฉพาะด้านหลายสาขา
คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะแต่งตั้งกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารจากหลายสาขา
เป็นองค์คณะพิเศษพิจารณาเป็นรายกรณีก็ได้

ข้อ ๖ ให้ประธานกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาจัดให้มีองค์คณะในการพิจารณา
คำอุทธรณ์ขึ้นมาคณะหนึ่งหรือหลายคณะ เพื่อพิจารณาคำอุทธรณ์

เมื่อได้รับคำอุทธรณ์ไว้พิจารณาแล้ว ให้ประธานกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาที่
รับพิจารณาคำอุทธรณ์มอบหมายให้องค์คณะใดองค์คณะหนึ่งเป็นผู้พิจารณาเรื่องนั้น และแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบ
ด้วยว่ามอบหมายให้องค์คณะใด ประกอบด้วยบุคคลใดบ้างเป็นผู้พิจารณา

องค์คณะในการพิจารณาคำอุทธรณ์ประกอบด้วยกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารใน
สาขานั้นไม่น้อยกว่าสามคน และให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ไม่น้อยกว่าสองคน
เพื่อปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายเลขานุการให้แก่องค์คณะที่พิจารณาคำอุทธรณ์นั้น

การพิจารณาและวินิจฉัยอุทธรณ์ขององค์คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาใด
ให้ถือว่าเป็นการพิจารณาและวินิจฉัยในนามของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขานั้น

ข้อ ๗ ให้กรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในองค์คณะที่พิจารณาคำอุทธรณ์
เลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นหัวหน้าคณะและเลือกกรรมการอีกคนหนึ่งเป็นกรรมการผู้รับผิดชอบสำนวนอุทธรณ์

ในกรณีที่ประธานกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั่งพิจารณาอยู่ในองค์คณะใด
ให้ประธานกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเป็นหัวหน้าคณะ

ข้อ ๘ ให้หัวหน้าคณะกำกับการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร
ในองค์คณะให้เป็นไปโดยเรียบร้อย

ข้อ ๙ กรรมการผู้รับผิดชอบสำนวนอุทธรณ์มีหน้าที่ รวบรวม และวิเคราะห์ปัญหาข้อเท็จจริง
และข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

กรรมการผู้รับผิดชอบสำนวนอุทธรณ์ อาจมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการวินิจฉัย
การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาใดและรับผิดชอบการดำเนินงานทางธุรการหรืองานอื่นๆ ได้

ข้อ ๑๐ ให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการแต่งตั้งฝ่ายเลขานุการตามที่เห็นว่าเหมาะสม
กับเรื่องที่พิจารณา ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งไม่จำเป็นต้องเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร
ของราชการแต่ต้องมีการสอบประวัติและพฤติการณ์เพื่อให้ได้รับความไว้วางใจในการเข้าถึงชั้นความลับได้

ข้อ ๑๑ การประชุมพิจารณาขององค์คณะที่พิจารณาคำอุทธรณ์ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่า
กึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการที่มีอยู่ แต่ต้องไม่น้อยกว่าสามคนจึงเป็นองค์ประชุม

ให้หัวหน้าคณะเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าหัวหน้าคณะไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้
กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

ข้อ ๑๒ ในกรณีที่องค์คณะที่พิจารณาคำอุทธรณ์เห็นว่า การพิจารณาและวินิจฉัยอุทธรณ์มีประเด็น
ที่มีข้อยุ่งยากและเป็นสาระสำคัญ องค์คณะที่พิจารณาคำอุทธรณ์อาจขอให้ประธานกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผย
ข้อมูลข่าวสารสาขาที่รับพิจารณาคำอุทธรณ์จัดให้มีการประชุมใหญ่ของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูล
ข่าวสารสาขาเพื่อทำการพิจารณาและวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าวได้

ที่ประชุมใหญ่ของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารประกอบด้วยกรรมการทุกคน
ในสาขานั้น แต่ต้องมีกรรมการมาประชุมเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการที่มีอยู่จึงจะเป็นองค์ประชุม

ข้อ ๑๓ การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่ง
ในการลงคะแนน

ข้อ ๑๔ ให้ประธานกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาทุกสาขาประชุมร่วมกัน
จัดให้มีระเบียบว่าด้วยการเก็บรักษาสำนวนของเรื่องที่พิจารณาเพื่อความสะดวกในการค้นหาและรักษาความลับ
มิให้รั่วไหลในกรณีที่จำเป็น ระเบียบดังกล่าวอาจกำหนดให้เก็บข้อมูลข่าวสารที่เป็นความลับของราชการไว้
ในสำนวนนั้น หรือให้จัดทำสำเนาข้อมูลข่าวสารดังกล่าวไว้ก่อนคืนไปยังหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่
ของหน่วยงานของรัฐก็ได้ให้จัดทำสำเนาข้อมูลข่าวสารดังกล่าวไว้ก่อนคืนไปยังหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่
ของหน่วยงานของรัฐก็ได้

หมวด ๒ การพิจารณาและวินิจฉัย

ข้อ ๑๕ ในการพิจารณาอุทธรณ์ให้หัวหน้าคณะและกรรมการผู้รับผิดชอบสำนวนอุทธรณ์คำนึงถึงความเร่งด่วนของเรื่องที่พิจารณาประกอบด้วย

ข้อ ๑๖ ให้กรรมการผู้รับผิดชอบสำนวนอุทธรณ์แจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่ถูกอุทธรณ์จัดส่งข้อมูลข่าวสารไปยังองค์คณะภายในระยะเวลาที่กำหนด

กรรมการผู้รับผิดชอบสำนวนอุทธรณ์ จะเชิญบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริงหรือความเห็นหรือขอความร่วมมือให้จัดส่งเอกสาร วัตถุ หรือพยานหลักฐานมาประกอบพิจารณา หรือขอไปตรวจดูเอกสาร วัตถุ หรือพยานหลักฐานก็ได้ แต่ต้องแจ้งให้หัวหน้าคณะที่พิจารณาอุทธรณ์ทราบก่อน

ในกรณีกรรมการผู้รับผิดชอบสำนวนอุทธรณ์เห็นว่าบุคคลที่เกี่ยวข้องจะไม่ให้ความร่วมมือตามวรรคสองหรือบุคคลดังกล่าวปฏิเสธที่จะให้ความร่วมมือ หากจำเป็นให้รายงานองค์คณะที่พิจารณาอุทธรณ์เพื่อพิจารณาใช้อำนาจตามกฎหมายที่จะเรียกให้บุคคลดังกล่าวมาให้ถ้อยคำ หรือจัดส่งวัตถุเอกสารหรือพยานหลักฐานให้ต่อไป

ข้อ ๑๗ ให้หน่วยงานของรัฐที่ถูกอุทธรณ์จัดส่งข้อมูลข่าวสารไปยังองค์คณะพิจารณาอุทธรณ์โดยถือปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ และระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการโดยเคร่งครัด

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐนั้นไม่อาจจัดส่งข้อมูลข่าวสารให้ได้ หน่วยงานของรัฐนั้นต้องชี้แจงเหตุผลเป็นหนังสือให้องค์คณะที่พิจารณาอุทธรณ์ทราบภายในเวลาที่กำหนดตามข้อ ๑๖ และเสนอให้มีการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารนั้นด้วยวิธีการอื่น

ข้อ ๑๘ ในกรณีที่มีอุทธรณ์หลายรายในเรื่องเดียวกันหรือเกี่ยวเนื่องกันอยู่ในการพิจารณาขององค์คณะเดียวกัน หากองค์คณะที่พิจารณาอุทธรณ์เห็นเอง หรือผู้อุทธรณ์ร้องขอ องค์คณะที่พิจารณานั้นอาจมีคำสั่งให้รวมการพิจารณาอุทธรณ์เหล่านั้นและวินิจฉัยไปพร้อมกันก็ได้

การรวมพิจารณาอุทธรณ์ที่อยู่ในการพิจารณาขององค์คณะต่างองค์คณะกันแต่อยู่สาขาเดียวกัน ให้เสนอต่อประธานกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาพิจารณา

ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นต้องรวมเรื่องที่อยู่ในการพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารต่างสาขากันให้เสนอต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการพิจารณา

ข้อ ๑๙ ในระหว่างการพิจารณา หากผู้อุทธรณ์ขอถอนคำอุทธรณ์หรือหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ปฏิบัติตามคำขอของผู้อุทธรณ์แล้ว ให้องค์คณะพิจารณาอุทธรณ์มีมติให้ยุติเรื่องที่พิจารณานั้น

ข้อ ๒๐ ในระหว่างการพิจารณา ถ้าผู้อุทธรณ์ได้รับหนังสือจากองค์คณะที่พิจารณาอุทธรณ์ให้มาให้ถ้อยคำแสดงพยานหลักฐานแล้วไม่ดำเนินการตามหนังสือนั้นในระยะเวลาที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควร องค์คณะที่พิจารณาอุทธรณ์อาจมีคำสั่งให้จำหน่ายอุทธรณ์นั้นก็ได้

อุทธรณ์ที่ได้จำหน่ายตามวรรคหนึ่งแล้ว องค์คณะที่พิจารณาอุทธรณ์อาจยกอุทธรณ์ขึ้นพิจารณาใหม่ก็ได้ หากเห็นว่าการที่ไม่ปฏิบัติตามหนังสือนั้นเป็นเพราะเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุอันสมควรอย่างอื่น

ข้อ ๒๑ ในระหว่างการพิจารณา หากองค์คณะที่พิจารณาอุทธรณ์นั้น เห็นว่าผลของการพิจารณา และวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าวกระทบกระเทือนสิทธิ หรืออาจกระทบกระเทือนสิทธิของบุคคลอื่นโดยมีอาจ หลีกเลียงได้ องค์คณะที่พิจารณาอุทธรณ์นั้นอาจแจ้งให้บุคคลดังกล่าวเข้ามาในการพิจารณาอุทธรณ์เรื่องนั้นก็ได้

ข้อ ๒๒ เมื่อกรรมการผู้รับผิดชอบสำนวนอุทธรณ์ เห็นว่าได้รับข้อเท็จจริงเพียงพอแก่การวินิจฉัยแล้ว ให้จัดทำสรุปข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเบื้องต้นเสนอต่อองค์คณะที่พิจารณาอุทธรณ์เพื่อดำเนินการ พิจารณาต่อไป

ข้อ ๒๓ ผู้อุทธรณ์และหน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกอุทธรณ์อาจเสนอความเห็น ของตนเป็นหนังสือยื่นต่อองค์คณะที่พิจารณาอุทธรณ์เพื่อประกอบการพิจารณาก่อนมีคำวินิจฉัยได้

ในกรณีที่ผู้อุทธรณ์เขียนหนังสือไม่ได้ ผู้อุทธรณ์อาจเสนอความเห็นด้วยวาจาก็ได้ ในการนี้ ให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการมีหน้าที่จดบันทึกความเห็นของผู้อุทธรณ์ โดยให้ผู้อุทธรณ์ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณา

ข้อ ๒๔ การพิจารณาขององค์คณะที่พิจารณาอุทธรณ์ต้องระมัดระวังมิให้มีการเปิดเผยความลับ ของทางราชการ

ข้อ ๒๕ ในระหว่างการพิจารณา องค์คณะที่พิจารณาอุทธรณ์อาจอนุญาตให้บุคคลดังต่อไปนี้ อยู่ในห้องพิจารณาได้

- (๑) ผู้อุทธรณ์
- (๒) ผู้แทนหน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกอุทธรณ์
- (๓) ผู้เชี่ยวชาญ
- (๔) บุคคลอื่นที่ได้รับอนุญาตจากองค์คณะที่พิจารณาอุทธรณ์

ข้อ ๒๖ ในระหว่างการพิจารณา องค์คณะที่พิจารณาอุทธรณ์ อาจเรียกให้หน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือผู้อุทธรณ์มาให้ข้อเท็จจริงเพิ่มเติมโดยให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นผู้ชี้แจงก่อน เว้นแต่องค์คณะที่พิจารณาอุทธรณ์จะเห็นสมควรให้ผู้อุทธรณ์เป็นผู้ชี้แจงก่อน

ในระหว่างการชี้แจงด้วยวาจา องค์คณะที่พิจารณาอุทธรณ์จะซักถามข้อเท็จจริงเพิ่มเติมด้วยก็ได้

ข้อ ๒๗ คำวินิจฉัยอุทธรณ์ต้องประกอบด้วยข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และเหตุผลในการวินิจฉัย

ในกรณีที่คำวินิจฉัยเห็นชอบกับคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ ของรัฐคำวินิจฉัยต้องไม่เป็นการเปิดเผยความลับของราชการ

ข้อ ๒๘ คำวินิจฉัยให้ทำเป็นหนังสือและลงลายมือชื่อของกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูล ข่าวสารที่เป็นองค์คณะที่พิจารณาอุทธรณ์นั้น

ถ้ากรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในองค์คณะที่พิจารณาอุทธรณ์คนใดมีความเห็นแย้ง ให้มีสิทธิทำความเห็นแย้งของตนรวมไว้ในคำวินิจฉัยได้ แต่การเขียนความเห็นแย้งต้องไม่เป็นการเปิดเผย ความลับของราชการ

ให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในองค์คณะที่พิจารณาอุทธรณ์นั้น ส่งคำวินิจฉัยให้ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการทราบ และแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ ให้คู่กรณีทราบภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๗ วรรคสาม ประกอบกับมาตรา ๑๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

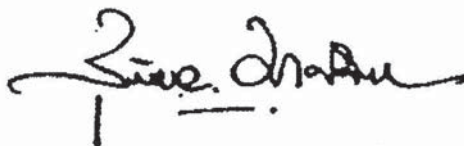

ข้อ ๒๙ การคัดค้านกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่หนึ่งเป็นองค์คณะในสาขาใด ให้ผู้อุทธรณ์ยื่นคำคัดค้านเป็นหนังสือต่อหัวหน้าคณะพิจารณาคำอุทธรณ์นั้น ภายในกำหนดสิบวันทำการ นับแต่วันทราบเหตุคัดค้านนั้น แต่ต้องก่อนมีคำวินิจฉัย

ให้องค์คณะที่พิจารณาคำอุทธรณ์ประชุมพิจารณาว่ามีเหตุตามที่คัดค้านหรือไม่ ถ้าเห็นว่า มีเหตุตามที่คัดค้านให้มีมติสั่งให้กรรมการที่ถูกคัดค้านหยุดการพิจารณา และให้ประธานกรรมการวินิจฉัย การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของสาขามอบหมายกรรมการผู้อื่นในสาขานั้นทำหน้าที่แทน ในกรณีที่เป็นองค์คณะพิเศษ ให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการปรับปรุงองค์คณะที่พิจารณาใหม่

ในกรณีที่เห็นว่าไม่มีเหตุตามที่คัดค้านก็ให้กรรมการผู้นั้นทำการพิจารณาอุทธรณ์ต่อไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๒

(คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์)

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

๕. มติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการปฏิบัติตาม
พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

แนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐
ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๔๑

๑. ให้กระทรวง ทบวง กรม ถือเป็นนโยบายสำคัญที่ต้องปฏิบัติให้เกิดผลอย่างจริงจังโดยต้องจัดโครงการให้ความรู้เพื่อให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานมีความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ อย่างจริงจังและต่อเนื่อง
๒. ให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่ง แต่งตั้งบุคคลหรือคณะกรรมการขึ้นรับผิดชอบการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้เป็นการเฉพาะ
๓. ให้กระทรวง ทบวง คัดเลือกส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจอย่างน้อย ๑ แห่ง เพื่อเป็นหน่วยงานตัวอย่างในการให้บริการข้อมูลตามพระราชบัญญัตินี้

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๒

๑. เมื่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการให้คำแนะนำ หรือให้ความเห็นต่อเรื่องร้องเรียน ให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดและโดยด่วนที่สุด
๒. เมื่อสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการขอความร่วมมือ ขอเอกสาร/ข้อเท็จจริง ให้หน่วยงานของรัฐให้ความสำคัญและความร่วมมือ
๓. เมื่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารมีคำวินิจฉัยให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติตามคำวินิจฉัยภายใน ๗ วันนับแต่วันที่รับทราบคำวินิจฉัย
๔. หากไม่ปฏิบัติตามโดยไม่มีเหตุผลสมควร ให้ผู้บังคับบัญชาลงโทษทางวินัยทุกกรณี

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๒

๑. ให้มีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยให้กระทรวง ทบวง กรม รายงานผลการติดตามให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการทราบภายในเดือนเมษายนและตุลาคม
๒. ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นหน่วยงานหลักในการเร่งรัดติดตามผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยกำหนดเป็นแผนการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี
๓. ให้กระทรวง ทบวง กรม เร่งรัดการติดตามประเมินผล โดยมอบหมายผู้ตรวจราชการกระทรวง/กรม รับผิดชอบ
๔. ให้ผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง ติดตามการประเมินผลการปฏิบัติของหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓

๑. ให้นำหน่วยงานของรัฐเร่งรัดการปฏิบัติตามกฎหมายและการให้บริการข้อมูลข่าวสารของประชาชน
๒. ขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาสนับสนุนงบประมาณ อัตรากำลังและการพัฒนาบุคลากรที่เหมาะสมแก่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
๓. ให้กรรมการผู้แทนส่วนราชการในคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการที่ได้รับมอบหมายปฏิบัติงานในฐานะกรรมการอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาอย่างน้อย ๒ ปี เพื่อให้การดำเนินงานในหน่วยงานของรัฐเป็นไปอย่างต่อเนื่องและเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างจริงจัง
๔. เพื่อให้การพัฒนาข้อมูลข่าวสารดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง ให้สำนักนายกรัฐมนตรีและหน่วยงานของรัฐทุกแห่งพิจารณากำหนดแนวทางพัฒนางานบริหารข้อมูลข่าวสารงานสารบรรณให้เป็นระบบอ้างอิงทั่วถึงกันได้ทั่วประเทศ
๕. ให้สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนพิจารณาวางระบบการประเมินผลงานเพื่อเลื่อนระดับเจ้าหน้าที่ของรัฐตั้งแต่ระดับ ๗ ขึ้นไป โดยให้คำนึงถึงการพัฒนาความรู้และความสามารถด้านการบริหารงานให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และให้สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนพิจารณาหลักเกณฑ์การแข่งขันบุคลากรเข้ารับราชการในตำแหน่งนิติกร ต้องผ่านการสอบความรู้ทางด้านกฎหมายพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ในฐานะวิชาบังคับควบคู่กับความรู้กฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการแผ่นดิน

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๔๓

ให้สำนักงานปลัดกระทรวงทุกกระทรวงเป็นผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการปฏิบัติของหน่วยงานในสังกัดและรวบรวมรายงานตามแบบที่สำนักนายกรัฐมนตรีกำหนด ส่งให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ทั้งนี้ เริ่มตั้งแต่การรายงานงวดเดือนตุลาคม ๒๕๔๓ เป็นต้นไป

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๖

๑. ให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย รับผิดชอบในการติดตามผลการปฏิบัติของราชการส่วนท้องถิ่น
๒. ให้มีการรายงานผลการปฏิบัติมายังคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ปีละ ๑ ครั้ง ภายในเดือนตุลาคมของทุกปี โดยให้สำนักงานปลัดกระทรวงทุกกระทรวงเป็นผู้รับผิดชอบในการติดตามผลและรวบรวมแบบรายงานของหน่วยงานในสังกัด

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๔๗

๑. ให้ทุกหน่วยงานบริการข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนด้วยความรวดเร็ว
  - กรณีมีข้อมูลพร้อมที่จะจัดหาให้ได้ ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยรวดเร็วหรือภายในวันที่รับคำขอ
  - กรณีที่ข้อมูลที่มีจำนวนมากหรือไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๑๕ วัน จะต้องแจ้งให้ผู้ขอทราบภายใน ๑๕ วัน รวมทั้งแจ้งกำหนดวันที่จะดำเนินการแล้วเสร็จให้ผู้ขอข้อมูลทราบด้วย
๒. ให้หน่วยงานที่มีเว็บไซต์นำประกาศการประกวดราคาและสอบราคา รวมทั้งผลการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้างในรอบเดือนเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์อีกทางหนึ่ง
๓. ให้หน่วยงานของรัฐส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ อย่างเคร่งครัด โดยเน้นการฝึกอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ เพื่อให้บริการข้อมูลแก่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๔๙

๑. ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) นำมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๔๗ ที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐนำข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประกาศประกวดราคาและสอบราคา และผลการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้างในรอบเดือนเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ของหน่วยงาน รวมทั้งเรื่องความโปร่งใส เรื่องการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารและเรื่องความร่วมมือของประชาชน เป็นหนึ่งในตัวชี้วัด (KPI) ประสิทธิภาพของหน่วยงานของรัฐทุกแห่ง ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นต้นไป
๒. กำหนดหลักการห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐ พ้องคตีปกครองเพื่อเพิกถอนคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีคำวินิจฉัยให้หน่วยงานของรัฐเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ผู้อุทธรณ์

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

๑. ให้กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย นำมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๔๗ ที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐนำข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประกาศประกวดราคาและสอบราคา รวมทั้งผลการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้างในรอบเดือนเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ของหน่วยงาน รวมทั้งการนำเรื่องความโปร่งใส เรื่องการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร เรื่องความร่วมมือของประชาชนเป็นเครื่องมือในการประเมินประสิทธิภาพของหน่วยงานส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี ๒๕๕๑

๒. ให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การรักษาหนังสือราชการ และการทำลายหนังสือราชการ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖ โดยเคร่งครัด หากเกิดความบกพร่องของการไม่เคร่งครัดในการปฏิบัติดังกล่าว ให้ดำเนินการทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบและหากเกิดความเสียหายขึ้นหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องต้องรับผิดชอบและดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

๓. ให้กระทรวงศึกษาธิการ พิจารณาขอความร่วมมือจากสถาบันการศึกษา ให้ความรู้เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และความรู้เกี่ยวกับสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ความเป็นอยู่ส่วนตัว บรรจุเป็นวิชาหนึ่งในหลักสูตรของสถาบันการศึกษาด้วย

๔. ให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งจัดทำสรุปผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ไว้ในรายงานประจำปีของหน่วยงานด้วย

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๒

๑. ให้หน่วยงานของรัฐทุกระดับถือเป็นนโยบายสำคัญที่ต้องดูแลและกำชับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ของเจ้าหน้าที่ โดยเฉพาะการปฏิบัติตามตัวชี้วัด “ระดับความสำเร็จในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร” ให้มีการปฏิบัติให้ครบถ้วนถูกต้องตามขั้นตอนที่กำหนด โดยเคร่งครัด เพื่อให้ประชาชนสามารถใช้สิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็วมากขึ้น

๒. การห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐฟ้องคดีปกครองเพื่อเพิกถอนคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีคำวินิจฉัยให้หน่วยงานเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ผู้อุทธรณ์ และต้องดำเนินการตามคำวินิจฉัยภายใน ๗ วัน ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๒ โดยเคร่งครัด หากเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ปฏิบัติตามโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการพิจารณาลงโทษทางวินัยทุกกรณี

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๓

๑. รับทราบผลการดำเนินงานของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ และเป้าหมายการดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ ตามที่รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย) ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเสนอ

๒. ในส่วนของข้อเสนอเชิงนโยบาย ให้รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย) ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ รับไปพิจารณาทบทวนในคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการอีกครั้งหนึ่ง โดยให้นำความเห็นและข้อสังเกตของสำนักงาน ก.พ. และสำนักงาน ก.พ.ร. ไปประกอบพิจารณาด้วย แล้วให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๔

๑. มอบหมายให้รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย) และรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายองอาจ คล้ามไพบูลย์) พิจารณาทบทวนอุปสรรคและปัญหาในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ว่าสมควรจะต้องดำเนินการปรับปรุงพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารฯ หรือไม่ และอย่างไร

๒. ในเรื่องดัชนีชี้วัดความโปร่งใสที่กำหนดภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มอบหมายให้กระทรวงการคลัง สำนักงานงบประมาณ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รับไปประกอบการพิจารณาเพื่อทบทวนและปรับปรุงตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องเพื่อมิให้เกิดความซ้ำซ้อนหรือไม่สอดคล้องด้วย

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๔

๑. รับทราบรายงานผลการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓

๒. ให้ความเห็นชอบให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติในเรื่องการนำข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ และมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ของหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงาน

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๕

ให้ความเห็นชอบข้อเสนอเชิงนโยบายในการกำหนดให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติในเรื่องการรายงานผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ผ่านเว็บไซต์

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๕

ให้ความเห็นชอบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานของรัฐทุกแห่ง ดังนี้

๑. เห็นชอบให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีร่วมมือกับสำนักงาน ก.พ. ในการจัดหลักสูตรอบรมเกี่ยวกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ผ่านระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงาน ก.พ. โดยให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานให้ความร่วมมือในการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ในสังกัดทุกคนเข้าอบรมเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ผ่านระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงาน ก.พ. อย่างต่อเนื่อง โดยควรทำเป็นตัวชี้วัดส่วนบุคคลด้วย

๒. กำหนดให้ทุกกระทรวง กรม จังหวัด และส่วนท้องถิ่น จัดหลักสูตรเกี่ยวกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ หรือสอดแทรกวิชาเกี่ยวกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ในหลักสูตรที่จัดอยู่แล้วของแต่ละหน่วยงานอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้มติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวข้างต้น เป็นไปอย่างเหมาะสม จึงควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจตัดสินใจที่จะเลือกจัดทำหลักสูตร เกี่ยวกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ หรือสอดแทรกวิชาเกี่ยวกับพระราชบัญญัติ ดังกล่าวในหลักสูตรที่จัดอยู่แล้ว หรือเลือกที่จะดำเนินการอื่นที่เหมาะสมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ ในการเพิ่มองค์ความรู้แก่เจ้าหน้าที่เกี่ยวกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ทั้งนี้ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอิสระในการบริหารงบประมาณและแนวทางในการให้เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น ได้ฝึกอบรมอันจะสอดคล้องกับมาตรา ๒๘๑ และมาตรา ๒๘๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ อีกด้วย และให้กระทรวงมหาดไทย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) กำกับดูแล

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕

๑. รับทราบรายงานผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ และเห็นชอบแผน ยุทธศาสตร์ของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๘ ตามที่ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเสนอ ส่วนงบประมาณเพื่อสนับสนุนการดำเนินการตามแผน ยุทธศาสตร์ดังกล่าว ให้เป็นไปตามความเห็นของสำนักงบประมาณ และให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร ของราชการรับความเห็นของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และสำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติไปพิจารณาดำเนินการด้วย

๒. มอบหมายให้รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นางนลินี ทวีสิน) เป็นเจ้าภาพหลัก ในการประสานความร่วมมือและบูรณาการการทำงานร่วมกับกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การ เชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารพื้นฐานของหน่วยงานต่างๆ มีความเป็นเอกภาพและสามารถนำไปใช้งานได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๕

๑. เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. .... ที่สำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้ว ตามที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเสนอ และให้ส่งคณะกรรมการ ประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณา ก่อนนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป

๒. มอบหมายให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีรับความเห็นของสำนักงาน ก.พ. ไปพิจารณาดำเนินการต่อไป

๓. มอบหมายให้สำนักงาน ก.พ.ร. รับไปพิจารณาทบทวนโครงสร้างของสำนักงานคณะกรรมการ ข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยให้นำความเห็นของสำนักงาน ก.พ. ไปประกอบการพิจารณาด้วย แล้วนำเสนอ คณะรัฐมนตรีต่อไป

๔. รายงานการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ของคณะกรรมการ ข้อมูลข่าวสารของราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕

๖. ตัวอย่างหนังสือที่เกี่ยวข้อง

- คำขอข้อมูลข่าวสาร
- หนังสือร้องเรียน
- หนังสืออุทธรณ์

แนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐
ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

คำขอข้อมูลข่าวสาร

เขียนที่ .....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ขอดูข้อมูลข่าวสารของราชการ

เรียน (ตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการที่จะขอข้อมูลข่าวสาร)
.....

ข้าพเจ้า.....ตำแหน่ง/อาชีพ.....

อยู่บ้านเลขที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

โทรศัพท์.....มีความประสงค์ขอดูข้อมูลข่าวสารดังต่อไปนี้

๑. ....
๒. ....
๓. ....
๔. ....

พร้อมนี้ ข้าพเจ้าได้ส่งเงินจำนวน.....บาท เพื่อชำระเป็นค่าธรรมเนียมการคัดสำเนา
และหรือสำเนาพร้อมค่าธรรมเนียมที่ต้องมาด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการให้ตามความประสงค์ของข้าพเจ้าต่อไปด้วย จักขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) .....ผู้ขอ

(.....)

หมายเหตุ : ผู้ขอข้อมูลข่าวสาร

๑. ต้องเป็นคนไทย
๒. ไม่จำเป็นต้องมีส่วนได้เสียเกี่ยวข้อง
๓. ไม่จำเป็นต้องบอกเหตุผล

หนังสือร้องเรียน

เขียนที่ .....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ร้องเรียน..... (ชื่อหน่วยงาน).....

เรียน ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

ข้าพเจ้า.....ตำแหน่ง/อาชีพ.....

อยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ถนน.....

ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....

รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์.....

ขอเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการว่าหน่วยงานของรัฐ คือ..... (ชื่อหน่วยงาน).....

.....ได้กระทำการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติไม่ถูกต้อง
ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยมีข้อเท็จจริง ดังนี้

(๑) .....

(๒) .....

(๓) .....

พร้อมนี้ ข้าพเจ้าได้แนบเอกสารเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยแล้ว คือ เรื่อง.....

..... จำนวน.....แผ่น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) .....ผู้ร้องเรียน

(.....)

สถานที่ติดต่อ

ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

อาคารสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๑๓๖๖ และ ๐ ๒๒๘๑ ๘๕๖๒

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๘๕๔๓ และ ๐ ๒๒๘๒ ๘๙๙๔

หนังสืออุทธรณ์

เขียนที่ .....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง อุทธรณ์คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของ.....(ชื่อหน่วยงาน).....

เรียน ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

ข้าพเจ้า.....ตำแหน่ง/อาชีพ.....

อยู่บ้านเลขที่.....ตรอก/ซอย.....หมู่ที่.....ถนน.....

แขวง/ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....มีความประสงค์ขออุทธรณ์

คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของ.....(ชื่อหน่วยงาน).....

ด้วยเมื่อวันที่.....ข้าพเจ้าได้ใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร
ของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ขอเอกสารจำนวน.....รายการ จาก.....(ชื่อหน่วยงาน)

ดังมีรายละเอียดตามสำเนาคำขอที่แนบมาพร้อมนี้ ต่อมาเมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
.....(ชื่อหน่วยงาน).....ได้มีคำสั่ง

(.....) ไม่เปิดเผยข้อมูลตามคำขอ

(.....) ไม่รับฟังคำคัดค้านของข้าพเจ้าซึ่งเป็นผู้มีประโยชน์ได้เสีย

(.....) ไม่แก้ไข เปลี่ยนแปลง/ลบข้อมูลส่วนบุคคลตามที่มิคำขอ

โดยให้เหตุผลว่า.....

.....ดังมีรายละเอียดปรากฏตามสำเนา

หนังสือปฏิเสธของ.....(ชื่อหน่วยงาน).....ที่แนบมา

ข้าพเจ้าจึงขอใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของ.....(ชื่อหน่วยงาน).....

ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) .....ผู้อุทธรณ์

(.....)

สถานที่ติดต่อ

ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
อาคารสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๘๕๕๙ และ ๐ ๒๒๘๑ ๘๕๖๒
โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๘๕๔๓ และ ๐ ๒๒๘๒ ๘๙๙๔

แนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐
ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๗. ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐ

แนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐
ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐ

มาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐ จัดให้มีข้อมูลข่าวสารอย่างน้อยตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบได้ ประกอบกับคณะกรรมการ ข้อมูลข่าวสารของราชการได้มีประกาศ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการ ไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบ ณ ที่ทำการของหน่วยงานของรัฐ โดยเรียกสถานที่จัดเก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสาร และให้บริการนั้นว่า **ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร**

ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร เป็นสถานที่ที่หน่วยงานของรัฐจัดรวบรวมข้อมูลข่าวสารไว้ให้ประชาชน เพื่อสามารถค้นหาข้อมูลข่าวสารของราชการได้เอง ในเบื้องต้นสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการพิจารณาเห็นว่า เพื่อไม่ให้เป็นการกระทบหน่วยงานของรัฐทั้งในด้านบุคลากร สถานที่และงบประมาณ จึงให้ถือว่าหน่วยงานของรัฐที่ต้องจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารกำหนดเฉพาะหน่วยงานของรัฐที่เป็นนิติบุคคลเท่านั้น

ประเภทของศูนย์ข้อมูลข่าวสาร

เนื่องจากมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๔ ได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติ ในการนำข้อมูลข่าวสาร ตามมาตรา ๗ (ข้อมูลที่ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา) และมาตรา ๙ [ข้อมูลที่ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการกำหนดไว้ใน (๑) – (๘)] เผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ของหน่วยงาน ทุกหน่วยงาน ดังนั้น ข้อมูลข่าวสารที่ต้องนำมาแสดงในศูนย์ข้อมูลข่าวสารฯ จึงเป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ และมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งเป็นผลให้ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร มี ๒ ประเภท คือ

๑. ศูนย์ข้อมูลข่าวสารทางกายภาพ เป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสารที่จัดตั้งอยู่ที่หน่วยงาน
๒. ศูนย์ข้อมูลข่าวสารทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสารทางเว็บไซต์ของหน่วยงาน ซึ่งหน่วยงานสามารถจัดทำขึ้นโดยหน่วยงานเอง หรือใช้ “ต้นแบบศูนย์ข้อมูลข่าวสารอิเล็กทรอนิกส์” (Template) ของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารฯ ก็ได้

หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดให้มีศูนย์ข้อมูลข่าวสาร

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบ ได้กำหนดเกี่ยวกับการจัดทำศูนย์ข้อมูลข่าวสาร สรุปได้ดังนี้

๑. สถานที่ตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสาร

- ศูนย์ข้อมูลข่าวสารทางกายภาพ โดยจัดเป็นห้องโดยเฉพาะหรือมุมหนึ่งของห้องก็ได้ ทั้งนี้ ต้องเป็นที่ที่ประชาชนสามารถเข้ามาใช้บริการได้ง่ายและสะดวก และควรมีป้ายชื่อศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานไว้หน้าห้อง พร้อมป้ายบอกทางไปศูนย์ข้อมูลข่าวสารด้วย

- ศูนย์ข้อมูลข่าวสารทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยติดตั้ง "Template ศูนย์ข้อมูลข่าวสารทางอิเล็กทรอนิกส์" ในเครื่องของหน่วยงาน (ขอใช้ศูนย์ข้อมูลข่าวสารทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่เว็บไซต์ www.oic.go.th/infocenter/001 เลือกที่เมนู "สำหรับหน่วยงานราชการ" แล้วเลือกหัวข้อที่ ๓ "แบบฟอร์มการรายงาน Template ศูนย์ข้อมูลข่าวสารทางอิเล็กทรอนิกส์" หรือจะใช้เว็บไซต์ที่หน่วยงานมีอยู่แล้วก็ได้ แต่ควรสอดคล้องกับตัวอย่างเว็บไซต์ศูนย์ข้อมูลข่าวสารอิเล็กทรอนิกส์ของ สขร. ที่เป็นแม่แบบ

๒. การมอบหมายหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ

๒.๑ หน่วยงานของรัฐแต่ละแห่งต้องมอบหมายหน่วยงานย่อยเพียงหน่วยเดียวเพื่อจัดตั้งเป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสารและให้หน่วยงานนั้นเป็นผู้รับผิดชอบดูแล

๒.๒ แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ขึ้นมารับผิดชอบในการจัดทำ/ปรับปรุงข้อมูลในศูนย์ฯ และให้บริการข้อมูลแก่ประชาชน โดยเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ควรเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ มีมนุษยสัมพันธ์ดี สามารถจัดทำดัชนีและแฟ้มข้อมูล (ทางกายภาพและอิเล็กทรอนิกส์) ได้ และปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างต่อเนื่อง

๓. วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ศูนย์ข้อมูลข่าวสารต้องมีโต๊ะ/เก้าอี้สำหรับเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์และประชาชนในการค้นหา ตู้หรือชั้นใส่เอกสาร เครื่องคอมพิวเตอร์ กระดาษ/เครื่องเขียน แผนภาพขั้นตอนการให้บริการในศูนย์ฯ

๔. การจัดศูนย์ข้อมูลข่าวสาร

๔.๑ จัดทำดัชนีข้อมูลข่าวสาร เพื่ออำนวยความสะดวกแก่การค้นหา แบ่งเป็น

(๑) ดัชนีรวม เพื่อแจ้งถึงข้อมูลข่าวสารตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗ และ มาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

(๒) ดัชนีประจำแฟ้ม เพื่อแจ้งถึงข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่ในแต่ละแฟ้มตามอนุมาตราต่างๆ (คล้ายกับสารบัญหนังสือ) เช่น แบ่งเป็นช่องลำดับที่ รายการข้อมูลข่าวสารและหมายเหตุ/สถานที่จัดเก็บข้อมูล เป็นต้น

๔.๒ จัดข้อมูลข่าวสารที่มีของหน่วยงานไว้ในแฟ้มแต่ละอนุมาตราทั้งมาตรา ๗ และมาตรา ๙ ทั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารทางกายภาพและอิเล็กทรอนิกส์

๕. การกำหนดระเบียบ/หลักเกณฑ์การดำเนินการของศูนย์ข้อมูลข่าวสาร ได้แก่

- มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของหน่วยงาน
- มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงาน
- มีแผนพัฒนาศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานในแต่ละปี
- มีคู่มือศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานเอง
- กำหนดระเบียบว่าด้วยค่าธรรมเนียมการขอสำเนาและรับรองสำเนาถูกต้องของข้อมูลข่าวสาร
- กำหนดขั้นตอนการขอข้อมูลเป็นป้ายประกาศไว้ที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร
- กำหนดช่องทางประชาสัมพันธ์ศูนย์ฯ เช่น บอร์ดประชาสัมพันธ์ เว็บไซต์ ออกหน่วยเคลื่อนที่

ผ่านพับ โปสเตอร์ เป็นต้น

- กำหนดช่องทางรับฟังความคิดเห็นของประชาชน
- กำหนดแบบสำรวจความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของศูนย์ข้อมูลข่าวสาร
- จัดทำสมุดทะเบียนผู้ขอเข้าใช้บริการ และแบบฟอร์มต่างๆ
- มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้/ศึกษาดูงานระหว่างหน่วยงาน

๖. การให้บริการข้อมูลข่าวสารในศูนย์ข้อมูลข่าวสาร โดยดำเนินการดังนี้

- ให้ผู้ขอข้อมูลข่าวสารลงชื่อในสมุดทะเบียนผู้เข้าใช้บริการ
- ผู้ขอตรวจดูจากดัชนีว่ามีข้อมูลข่าวสารที่ต้องการในศูนย์ข้อมูลข่าวสาร หรือไม่
- ถ้ามีอยู่ในศูนย์ข้อมูลข่าวสาร ให้ผู้ขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารได้ หากผู้ขอต้องการสำเนา

ให้เจ้าหน้าที่ถ่ายสำเนา/รับรองสำเนา

- ถ้าไม่มีในศูนย์ข้อมูลข่าวสาร ให้ผู้ขอกรอกแบบฟอร์มคำขอ เจ้าหน้าที่ส่งแบบฟอร์ม/ประสาน

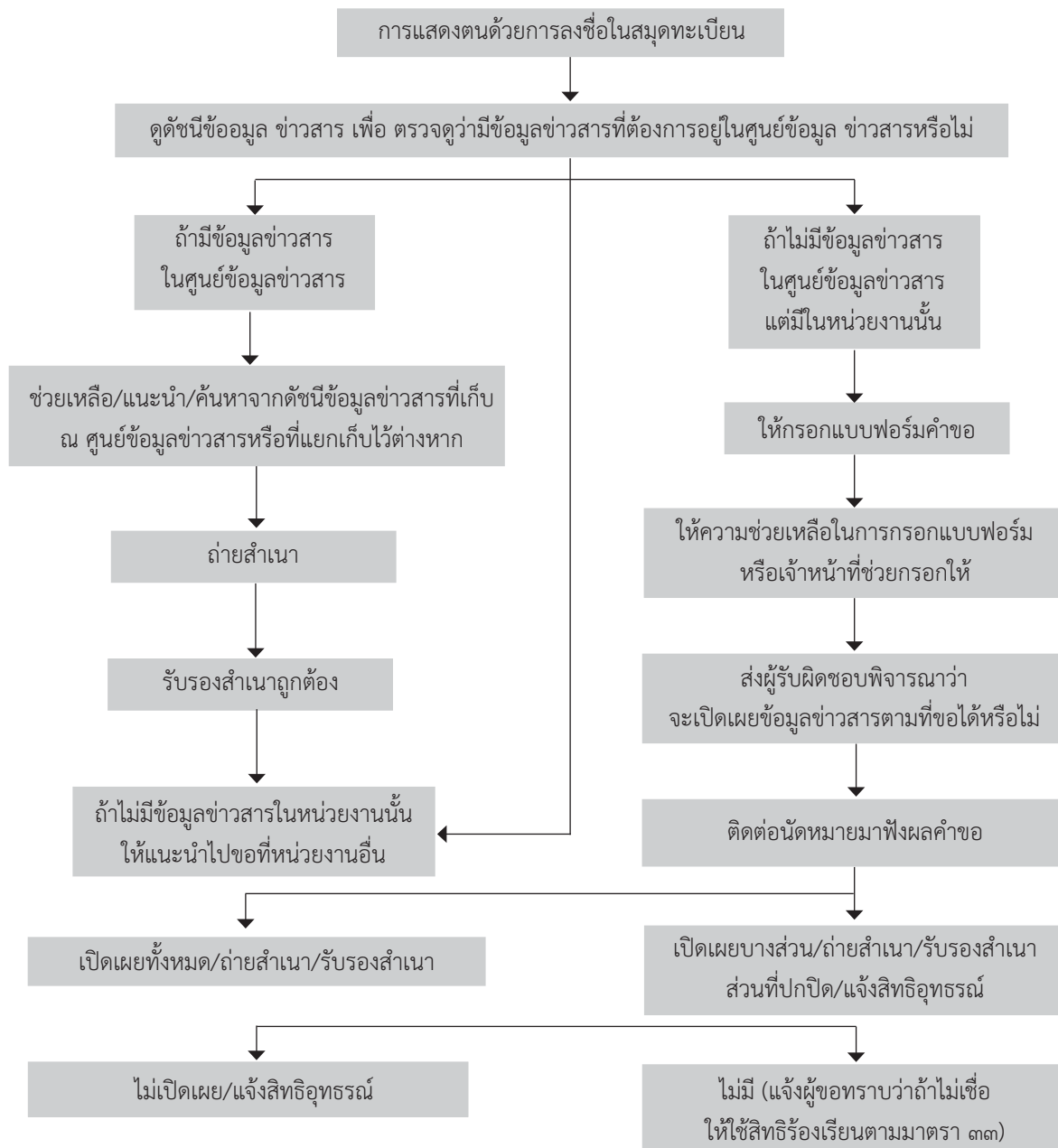
เจ้าหน้าที่ที่ดูแลข้อมูลข่าวสารนั้นพิจารณาว่าเปิดเผยได้หรือไม่ แจ้งผู้ขอทราบผล

ทั้งนี้ ไม่จำเป็นว่าผู้ขอข้อมูลข่าวสารต้องมีส่วนได้เสียกับข้อมูลข่าวสารที่ขอ ประชาชนทุกคนสามารถ

ไปใช้สิทธิตรวจดูข้อมูลข่าวสารของราชการได้

ตัวอย่าง แผนภูมิขั้นตอนการตรวจดู/ขอข้อมูลข่าวสาร ณ ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร

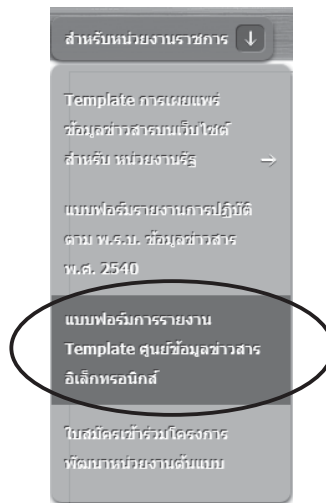

ตัวอย่างการสมัครขอใช้บริการ Template ศูนย์ข้อมูลข่าวสารอิเล็กทรอนิกส์

- ผู้สมัครสามารถขอใช้บริการผ่านเครือข่าย Internet โดยเรียกที่ URL : <http://www.oic.go.th/infocenter>

- เมื่อเข้าเว็บไซต์แล้ว เลือกเมนูสำหรับหน่วยงานราชการ จากนั้นเลือกแบบฟอร์มการรายงาน Template ศูนย์ข้อมูลข่าวสารอิเล็กทรอนิกส์

- หน้าจอจะแสดงแบบฟอร์มในการสมัคร โดยแจ้งข้อมูลดังนี้

A screenshot of a registration form titled 'โปรดระบุข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงาน'. The form includes fields for 'หน่วยงาน', 'ชื่อผู้ประสานงาน', 'E-mail', and 'หมายเลขโทรศัพท์'. Below these fields is a section for 'ตัวอย่างภาพของเว็บไซต์ หรือ ตราสัญลักษณ์ของหน่วยงาน' with a file upload area. The form also contains a section for 'เลือกวิธีการในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารตาม พ.ร.บ.ฯ' with three radio button options. The first option is selected: 'ใช้รูปแบบที่ สสร. จัดทำขึ้น และติดตั้งในเครื่องแม่ข่ายของ สสร.'. The second option is 'ใช้รูปแบบที่ สสร. จัดทำขึ้น และนำไปโปรแกรมไปติดตั้งในเครื่องของหน่วยงาน'. The third option is 'หน่วยงานมีเว็บไซต์ศูนย์ข้อมูลข่าวสารที่หน่วยงาน' with a URL field. A 'ยืนยันการบันทึก' button is at the bottom.

- ป้อนชื่อหน่วยงาน ชื่อผู้ประสานงาน E-mail และหมายเลขโทรศัพท์ในช่องว่างภายในกรอบ “โปรดระบุข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงาน”
- แนบไฟล์ภาพตราสัญลักษณ์ของหน่วยงาน โดยกดปุ่ม [เลือกไฟล์] และกดปุ่ม [ยืนยัน]
- เลือกวิธีการในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารตาม พ.ร.บ.ฯ
- กดปุ่ม [ยืนยันการบันทึก] เพื่อส่งข้อมูลมายัง สสร. และ สสร. จะนำข้อมูลไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

แนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐
ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

เปิดเผยเป็นหลัก

ปกปิดเป็นข้อยกเว้น

จัดทำโดย

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล กทม.๑๐๓๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๘๒ ๒๒๘๓ โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๘๙๙๔

<http://www.oic.go.th> e-mail : infothai@oic.go.th